

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXIV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2008. SZEPTEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

8-9.

NEMZEDÉKVÁLTÁS ITT ÉS MOST

„Lassan, lovam, lassan,
Elég volt a vágta;
Vén legénynek tempós már a
Kengyelvasba hágtá.”
(Tóth Árpád, 1925)

Tóth Árpád még a 40. életévét sem töltötte be, amikor a fenti sorokat írta. Én pedig már hatvanöt éves vagyok. Ám nem a költő gondolatai ösztökéltek arra, hogy az elz tanév végén ülésez, tisztújító PSZ-kongresszuson ne vállaljak újabb öt évre vezetői tisztséget, bár sokan agitáltak funkcióim továbbvitelére. Úgy vélem, hogy természetes a generációváltás, amelynek nem akkor van az ideje, amikor már „bicsaklik az öreg legény” és kollégái alig várják, hogy leköszönjön. Elhatározásommal példát is akartam adni azoknak, akik velem együtt hatvankodnak. Abban is, hogy nem mindent I voluttam vissza, hiszen lapunk f szerkeszt jeként és a közoktatási-szakszervezetivezet -képzés mentoraként tovább dolgozom.

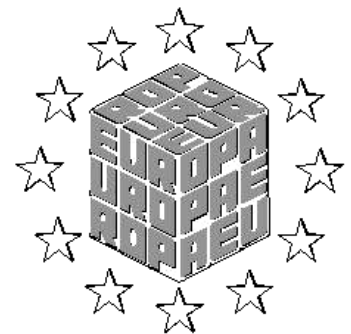
A Pedagógusok Szakszervezete elnökének lenni felel sségteljes és nehéz feladat. Nemcsak reprezentálni kell (ezt a legkevésbé), hanem keményen dolgozni, küzdeni. Részt venni az ágazati és makroszint érdekegyeztetésben, valamint egyre inkább az EU szociális párbeszédében is. Ráadásul nem lehet csupán ölbe tett kézzel a partnerek el terjesztését, javaslatait várni, bírálni, hanem képesnek kell lenni önálló megoldásokat tartalmazó kezdeményezésekre is. Minél szélesebb kör kapcsolatot kell kiépíteni a PSZ szervezeteivel, tisztségvisel ivel, ami folyamatos országjárást igényel: érzékelni kell és összegy jteni a közoktatás gondjait, a feszültségeket okozó problémákat, majd a tapasztalatok nyomán kell nyomatékkkal alátámasztva kezdeményezni szükséges a változásokat. Ráadásul valamennyi ügyet úgy kell kézben tartani, irányítani, hogy az ember ne vesszen el a részletekben, és kell rálátással tudja figyelemmel kísérni a folyamatokat. Mindehhez meg kell teremteni az érdemi párbeszéd feltételeit a kormánnyal, az országgy lési képvisel kkel, amit nem helyettesíthet a perlekedés. Egyre jelent sebbé válik a nyilvánosság, a média szerepe, a szakszervezet arculatépítése is, amelyben az elnöknek szintén meghatározó a szerepe. A hazai és a nemzetközi szakszervezeti szervezetekkel való kapcsolatok szorosabbra f zése, az „együtt léPSZ, többre mész”-elv érvényesítése is egyre több tennivalót követel.

Természetesen lehetne még tovább sorolni a feladatokat (lásd a PSZ-programot lapunk 8-9. oldalán), ám a megnevezettek is jelzik, hogy milyen felkészültségre, mennyi id re és energiára van szükség mindehhez. Úgy vélem, hogy sokféle tennivaló bizonyos tekintetben újszer megközelítést igényel, és ezért is szükséges a nemzedékváltás. Nemcsak a PSZ országos, hanem területi és helyi szintjén is. Ez a folyamat elindult, bár közel sem olyan lendületesen és szervezeten, mint a francia testvérszervezetünknel (SE-UNSA), ahol a tavalyi kongresszusuk el tt a megyei vezet k mintegy fele zökken mentesen kicserél dött. Ezzel szemben nálunk a 35 területi szervezetünknel csak 10 helyen vették át fiatalabbak a stafétabotot. Több, velem egykorú vagy még id sebb kollégám maradt a tisztségében.

Helyi szinten is sok intézményben, településen gondot okozott a tisztségvisel -csere, a nemzedékváltás. Nincs utánpótlás – mondják sokan! Kevés az olyan kolléga, aki vállalkozik erre a háládatlan feladatra. Hiszen a lelkiismeretes szakszervezeti tisztségvisel sokat dolgozik, felvállalja az ütközéseket, folyamatosan tájékozódik, képezi magát. Az érdekvédelmi munka eredményessége azonban sohasem lehet teljes, hiszen a döntéseket nem mindig tudjuk a mi akaratunk szerint befolyásolni. Ezért a sikerek és a kudarcok folyamatosan együtt vannak velünk, mint ahogy a köszönet és az elmarasztalás is. Erre a sokrét , nehéz feladatra talán ezért egyre kevesebben akarnak vállalkozni. Pedig ha tagságunk korösszetételét vizsgáljuk, szép számmal vannak az utánpótlás korosztályból. A PSZ-tagok között mintegy 15 ezer a 38 éven aluli kolléga. Közülük azonban viszonylag kevesen aktivizálódtak és vállalkoznak a szakszervezeti tisztségekre. Ennek nyilvánvaló oka az is, hogy az utánpótlás-nevelésre, a tisztségvisel -képzésre eddig nem fordítottunk kell figyelmet.

A PSZ-nek újra meg kell teremteni a tisztségvisel -képzés átfogó rendszerét, úgy, hogy valamennyi szakszervezeti vezet kapjon alapos felkészítést a feladatok megfelelő színvonalú ellátásához. Nemcsak országos, területi, hanem helyi szinten is foglalkozni kell ezzel. Ennek keretében a hagyományos jogi, érdekvédelmi ismeretek mellett egyre inkább szerepelnie kell a kommunikációnak, a szakszervezeti marketingnek is. A Pedagógusok Szakszervezete 1999-t l kezd d en a közoktatásivezet -képzéshez kapcsolódva megteremtette az egyetemi szint szakszervezetivezet -képzést, amely négy eredményes félévet követ en nemcsak közoktatási és szakszervezeti vezet i oklevelet, hanem pedagógus-szakvizsgát is ad. Ezen már több száz kollégánk végzett, akiknek jelent s része területi, helyi vagy országos PSZ-vezet ként dolgozik. Mindez azonban nem elég: sok ezer tisztségvisel inket kell felkészíteni az ország minden területén. Kezüikbe jól használható tankönyvet kell adni, és a folyamatos információt biztosítani. Ehhez mindnyájunk közös akaratára, cselekvésére szükséges. Csak így modernizálódhat szakszervezetünk, csak így lehet igazán eredményes érdekvédelmünk.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- A PSZ XVIII. KONGRESSZUSÁRÓL
- A PSZ PROGRAMJA
- A VII. NEVELÉSÜGYI KONGRESSZUSRÓL
- REPRESENTATÍV SZAKSZERVEZETEK
- A PEDAGÓGUSOK JOBB MEGBECSÜLÉSÉÉRT
- HAZAI MOZAIK
- A VODAFONE AZ OKTATÁSÉRT
- AZ ISKOLAI ÉS A DIÁKSPORTÉRT
- ÜZENET A XX. SZÁZADBÓL
- KITÜNTETÉSEK
- AZ ISKOLAI ER SZAKRÓL
- PEDAGÓGUSKÓRUS JUBILEUMA SOPRONBAN
- NYÁRI SPORTEREDMÉNYEK
- A VISEGRÁDI ORSZÁGOK SZAKSZERVEZETI MEGÁLLAPODÁSA
- PL-ÚTMUTATÓ:
  - Hátrányos megkülönböztetés;
  - Rehabilitáció;
  - Nemzetiségi pótlék;
  - Külföldiek hazai foglalkoztatása;
  - A közoktatási törvény módosítása

In memoriam
DR. FÉNYI ANDRÁS (1912-2008)

Napok óta fekete zászlót lenget a szél a PSZ székházán. Mindnyájan Bandi bácsit gyászoljuk. *Dr. Fényi András* tanár úr, a Pedagógusok Lapja örökös szerkesztője 2008. augusztus 29-én, 96. életévében elhunyt.

Bandi bácsi élete, pályája szorosan összefonódott a Pedagógusok Szakszervezetével. Alapítótagunk és résztvevője volt szakszervezetünk alakuló közgyűlésének 1945. február 2-án. Már akkor dolgozott a szerkesztésben, amikor lapunkat még Pedagógus Értesítőnek nevezték (a negyvenes években). Emellett több közoktatási sajtóorgánumnak is rendszeresen írt, de mindig a Pedagógusok Lapja volt számára a legfontosabb. Folyamatos lelkesedéssel, tenni akarással jött szerkesztő segítségünkbe mindaddig, míg egészségi állapota megengedte.

2007 tavaszán költözött be a Pedagógus Nyugdíjasotthonba. Ám írásaival néhányszor onnét is „jelentkezett”. Jellemző egész újságírói tevékenységére, hogy egy-egy kis hír megírásával ugyanúgy törődött, mint a terjedelmesebb anyagok megalkotásával. Olvasószerkesztőként pedig hozzáértéssel, magyar-latin szakos tanári alaposággal gondozta a szöveget és adott tanácsokat fiatalabb kollégáinak. Emléke el nem felejtendő, írásából állítottunk össze egy emlékdalt (lásd lapunk 14. oldalán).

A PSZ Városligeti fasorban álló székháza hosszúra nyúlt életének második otthona lett. Nem számított a szabadság, a munkaidő vége, mindig a feladatot tartotta a legfontosabbnak. A jól végzett munka öröme éltette, amelyre olykor-olykor barátjaival, munkatársaival szívesen koccintott is.

Mindnyájunk Bandi bácsija 1912. november 9-én született Tolcsván. Kecskeméten a Piarista Gimnáziumban érettségizett. Ezt követően Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, ahol 1939-ben summa cum laude minisztériumi doktori címet szerzett. Kezdetben tanár volt, majd 1943-tól nyugdíjazásáig középiskolai tanár Budapesten. Először a Fáy András Gimnáziumban, majd 1950 és 1957 között a Madách Imre Gimnázium igazgatója volt. Nevéhez, illetve a gimnázium lelkes diákjaihoz fűződik a színháztörténeti esemény: 1953-ban bemutatták Az ember tragédiáját, akkor, amikor ezt a drámát magyarországi színházak nem játszhatták. Tanítványai, akik közül többen színészek, rendezők lettek, meghatóva idézik fel ezt a rendkívüli eseményt. Nem volt véletlen, hogy 1957-ben leváltották igazgatói tisztségéből.

Ezt követően ismét a Fáy Gimnázium tanáraként dolgozott, majd 1962-től 1976. évi nyugdíjazásáig a Fazekas Mihály Gyakorló Iskola vezető tanára, miközben tanári munkája mellett az újságírással is folyamatosan foglalkozott. Sokoldalú, magas színvonalú tevékenységét több kitüntetéssel is elismerték. Ezek közül a két legutóbbi: Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt, Eötvös József-emlékérem *vas fokozata*.

Tanítványai szerették, tisztelték aktív korában és nyugdíjasként is. Szeretetteljes kapcsolatban volt kollégáival és mindig nagyra becsülte diákjaival. Sok híres tanítványa emlékezik szeretettel Bandi bácsira, akinek oktató-nevelő munkáját is a hozzáértés és lelkiismeretesség jellemezte. Közülük csak kettőt említünk: *dr. Glatz Ferenc*, az MTA korábbi elnöke és *Kútvolgyi Erzsébet* Kossuth-díjas színművésznő, aki egykori tanárát a 90. születésnapján egy szép verssel köszöntötte.

Születünk, élünk, meghalunk... Ez minden lét változatlan rendje. És valamennyi állomása – a maga mégoly csöndességében is – mily gazdag lehet! Úgy, ahogy drága Bandi bácsi, a feledhetetlen és nagy-szer tanár és újságíró példázata, aki most, 96. születésnapjához közeledve elköszönt tőlünk.

Lehet, hogy nem tudta jellegévé, mégis minden percével *Arany János* parancsát valósította meg: „Ember lenni mindég, minden körülményben.” Szemünkben a szomorú búcsú könnyeivel, ám szívünkben egész életed gazdag emlékével – mondjuk: nyugodj békében szeretett anyaföldeddel elvegyülten, ám ránk maradt örökségként halhatatlanul. Á. A.

Dr. Fényi András hamvasztás utáni búcsúztatása 2008. szeptember 26-án (pénteken), délután 4 órakor lesz a Pasaréti Pádai Szent Antal plébániatemplomban (1026 Budapest, Pasaréti út 137., az 5-ös autóbusz budai végállomásánál).

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Főként szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonkérje a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény neveléstudományi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődőt kelt, aktuális írásfényképe vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdető táblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagaink – amelyek a zöld PL-útmutatásban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 3 850 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek el, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendeléseik alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80 000 forint, féloldalas 40 000, negyedoldalas 20 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Buon giorno, pedagógus!

Ha magánszemélyként vagy vállalkozóként felvenni kívánt hitelét szeretné otthonában vagy irodánkban

- banki szakértő közreműködésével;
- gyorsan és megbízhatóan;
- buktatók nélkül, eredményesen

előintéző, akkor keresse a BUONGIORNO HITELIRODÁT (2030 Érd, Budai út 20. I/18., tel.: 20/556-3101 és 70/601-7060; e-mail: buongiorno@t-online.hu).

Első sorban Pest megyei és budapesti ügyfeleket várunk.

Buon giorno, hogy Ön és hitele is jól érezze magát nálunk és az Önnel együtt kiválasztott bankban. Segítünk megtalálnia a legoptimálisabb megoldásokat, ráadásul kedvezményes lehetőségekkel.

Múlt, jelen, jövő

Immár huszonharmadszor találkoztak 2008. szeptember 3-4-én Balatonföldváron, a PSZ-üdvözlőben nyugdíjas tisztségviselőink. A program „hivatalos” része az első nap délutánján, 4 órakor kezdődött. *Horváth János*, a találkozó szervezője áttekintette az elmúlt időszak történéseit, beszélt a távolmaradókról és tolmácsolta üzenetüket. A résztvevők egyperces néma felállással tisztelegtek a nemrég elhunyt *dr. Fényi András* emléke felé. A baráti hangulatú találkozón részt vettek és köszöntötték a jelenlévőket a PSZ újonnan megválasztott vezetői: *Galló Istvánné* elnök, *dr. Pécsi Ágnes* és *Szabó Zsuzsa* alelnökök. Természetesen a korábbi első számú vezetőket, *dr. Sárdi Lajos*, valamint *Árok Antal* is ott voltak és felszólaltak.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele
F szerkesztő: **Árok Antal**

Örökös szerkesztő: **dr. Fényi András** | Olvasószerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcíme: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-t 156-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3 850,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A PSZ Elnöksége és a Bolgár Oktatási Szakszervezet (SEB) elnöksége 2008. június 19-én közös ülésen tárgyalta a kétoldali és az unió szintjén együttes kérdéseiről. A két szervezet vezető testületei Balatonbogláron, a PSZ-üdülőben találkoztak. Az ülés záróakordjaként Janka Takeva, a SEB elnöke és Árok Antal, a PSZ elnöke együttes közlemény megállapodást írt alá.

A PSZ Elnöksége és a visegrádi országok – Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia – oktatási ágazatban működő reprezentatív szakszervezeteinek vezetői 2008. június 29-én Balatonfüreden tanácskoztak a szorosabb együttműködés lehetőségeiről. A találkozó végén a négy szakszervezet elnöke: František Dobšík (CMOS), Ján Gašperán (OZPSaV), Slavomír Broniarz (ZNP) és Árok Antal (PSZ) együttes közlemény megállapodást írt alá. (Lásd: lapunk hátsó borítóján.)

Az oktatási ágazat reprezentatív szakszervezetei (PSZ, MKSZSZ, MZTSZ) elnökei, valamint az oktatási és kulturális miniszter 2008. június 25-én a pedagógusok jobb megbecsüléséről szóló közlemény nyilatkozatot írtak alá. E dokumentumot lásd lapunk 11. oldalán.

A PSZ Elnöksége 2008. augusztus 28-i ülésén áttekintette a nyári

időszak érdekvédelmi, szakszervezeti eseményeit és álláspontot alakított ki a tanév eleji OV-ülésen megtárgyalandó elterjesztésekről.

A PSZ Országos Vezetősége 2008. augusztus 29-31-én tartotta hagyományos tanév eleji ülését, konzultációját a balatonföldvári üdülőben. A PSZ újonnan megválasztott vezetői tájékoztatást adtak a kongresszus óta eltelt időszak érdekvédelmi-szakszervezeti eseményeiről. A testület megtárgyalta és elfogadta a féléves feladattervet, valamint a tisztségviselőképzésére vonatkozó programot. Az OV módosította a PSZ országos szervezeti és működési szabályzatát. A testület levezető elnökévé ismét Békési Tamást választotta. Az aktuális jogszabályváltozásokról, a közoktatási törvény módosításáról, a szakszervezeti feladatokról a PSZ Országos Iroda szakértőinek közreműködésével hangzott el tájékoztatás és folytat intenzív véleménycserére.

A PSZ újonnan megválasztott elnöke, Galló Istvánné és dr. Hiller István miniszter 2008. július 15-én kétoldali találkozón megállapodtak abban, hogy a korrekt és jó partneri viszony folytatását szem előtt tartva havonta egyeztetnek. A miniszter arra kérte a PSZ-t, hogy kontrollálja és segítse a magyar közoktatás legjelentősebb korszerűsítő programjának, az „Új tudás”-nak a megvalósítását.

A PSZ XVIII. KONGRESSZUSÁN

A PSZ tisztújító kongresszusa ötvenként ülésezik. A tisztségviselőképzés mellett fontos feladata az elmúlt időszak szakszervezeti, érdekvédelmi tevékenységének értékelése és az új program elfogadása. A Pedagógusok Szakszervezete XVIII. kongresszusa 2008. június 30. – július 2. közötti időszakban ülésezett Balatonfüreden, az MSZOSZ képzési objektumában.

A kongresszust Árok Antal elnök nyitotta meg, aki egy rövid történelmi visszatekintést követően köszöntötte a küldötteket és a meghívottakat. Többek között Kounka Damianovát, az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságának alelnökét, Slavomír Broniarz, a Lengyel PSZ (ZNP) elnökét, Markéta Vondráková, a cseh PSZ (CMOS) alelnökét, Ján Gašperán, a szlovák PSZ (OZPSaV) elnökét, Varga Lászlót, a SZEFE elnökét, a PSZ korábbi elnökét, valamint Arató Gergelyt, az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkárát. Ezután a kongresszus megválasztotta a kongresszusi bizottságokat, a levezető elnököt és segítőt. Elfogadta a tanácskozás napirendjét, ügyrendjét, amelyet Galló Istvánné alelnök terjesztett el. Az elmúlt ötvenes évekéről szóló beszámolót Árok Antal elnök terjesztette el. A vitában felszólalt Szlankó Erzsébet, a PSZ alelnöke, Arató Gergely OKM-államtitkár, Galló Istvánné alelnök, Gyurkáné Urbán Eszter (PSZ Budapesti Szakoktatás), Érsek Zoltán (Szolnok m.), Csabalik Zsuzsa (Miskolc), dr. Jáki Katalin (Győr-Ménfőcsanak-Sopron megye PSZ-titkára), Hende István (Vas m.), dr. Pataki Mihály (a PSZ Intézményvezetői Tagozatának elnöke), Tóth Lajos (nagykanizsai PSZ-titkár), Szilágyi Róza (Békés megyei PSZ-titkár), Tarnay Attila (Csongrád megyei PSZ-titkár), Varga László (SZEFE-elnök), Nagy Péter (Győr), Szöllősi Istvánné (Békés m.), Filep Bertalan (Heves m.), Andrásiné Temesi Hilda (Szabolcs m.), Szabó Zsuzsa (Szolnok megye PSZ-titkára), Magyar Istvánné (Győr m.), Békési Tamás (Zalaegerszeg).

A beszámoló elfogadását követően a PSZ vagyonyhelyzetének áttekintésére, értékelésére került sor, amelynek elterjesztője dr. Horváth Péter, a PSZ igazgató-titkára volt. A hozzászólók: Hartványi Sándorné (Bács-Kiskun megye PSZ-titkára), Gyurkáné Urbán Eszter (PSZ Bp.-i Szakoktatás), Varga László (SZEFE-elnök), Szilágyi Róza (Békés megye PSZ-titkára), Jenei Attiláné (Debrecen), Molnár Tibor (Pest megye PSZ-titkára), dr. Perlaki Mária (Veszprém megye PSZ-titkára), Szöllősi Istvánné (Békés m.), Békési Tamás (Zalaegerszeg), dr. Selmeciné dr. Csordás Mária (a PSZ Országos Iroda vezető jogtanácsosa).

Az elterjesztés elfogadása után a PSZ programjának megvitatására került sor, amelyet Galló Istvánné alelnök terjesztett el. Fülöpné Székely Mária közreműködésével. A hozzászólók: Bán Mihály (Veszprém város-körzet PSZ-titkára), Udvardy Béla (Fejér megye PSZ-titkára), Konecsni Sándor (Kaposvár körzet titkára), Makár Barnabásné (a PSZ Óvodai Tagozatának elnöke), Balogh László (Eger város-körzet PSZ-titkára), dr. Pataki Mihály (a PSZ Intézményvezetői Tagozatának elnöke), Tarnay Attila (Csongrád m.), Jenei Attiláné (Debrecen), Varga László (SZEFE-elnök), dr. Köpf Lászlóné (Budapest), Szabad Ferenc (Veszprém), Lombosné André Adrienn (Budapest), Bagdiné Dudog Orsolya (Pest megye), Csabalik Zsuzsanna (Miskolc), dr. Kis Attiláné (a PSZ Felnőttoktatási Tagozatának elnöke), Békési Tamás (Zalaegerszeg), Filep Bertalan (Heves m.), Tóth Lajos (Nagykanizsa PSZ-titkára), dr. Pécsi Ágnes (PSZ Budapesti Szakoktatás), Molnár Tibor (Pest megye PSZ-titkára), Szöllősi Istvánné (Békés m.), dr. Selmeciné dr. Csordás Mária (a PSZ Országos Iroda vezető jogtanácsosa), Szilágyi Róza (Békés megye PSZ-titkára).

A program vitáját követően a választások következtek. A vezető tisztségviselőképzési testületek listáját lásd az alábbiakban.

A PSZ XVIII. kongresszusán megválasztott országos vezetői testületek

A Pedagógusok Szakszervezete Elnöksége: Galló Istvánné elnök, dr. Pécsi Ágnes alelnök, Szabó Zsuzsa alelnök, Békési Tamás középiskolai tanár (Zalaegerszeg), Bodolay Zoltán, a PSZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei elnöke, Horváth István kollégiumi igazgató (Fonyód), a Kollégiumi Szövetség elnöke, dr. Jáki Katalin, a PSZ Győr-Ménfőcsanak-Sopron megyei titkára, Makár Barnabásné óvodai (Miskolc), a PSZ Óvodai Tagozatának elnöke, Molnár Tibor, a PSZ Pest megyei titkára, Szabó Gáborné, a PSZ Komárom-Esztergom megyei titkára, Tarnay Attila, a PSZ Csongrád megyei titkára.

A PSZ Etikai Bizottsága: Dobay László (Mezőkövesd), Kriston Lászlóné (Miskolc), dr. Perlaki Mária (Veszprém), Réthy Zsuzsanna (Pécs), Szigethy Marianna (Kaposvár).

A Pedagógusok Szakszervezete Központi Számvizsgáló Bizottsága: Agárdi Elekné (Debrecen), dr. Kis Attiláné (Dunaújváros), Plajbász Istvánné (Kaposvár), Sas Tiborné (Veszprém), Szatmári Zoltánné (Komárom).

Gratulálunk, eredményes munkát, sok sikert kívánunk!

A következőkben részleteket adunk közre a kongresszuson elhangzott hozzászólásokból.

KOUNKA DAMIANOVA: Kedves kollégák, kedves barátaim! Az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Bizottságának az üdvözlőt hozom el. E bizottság, az ETUCE jól ismeri az Önök munkáját, és a Pedagógusok Szakszervezetét nagyon aktív szakszervezetnek ismeri el. Ezért tartottuk fontosnak, hogy az ETUCE képviseltesse magát a PSZ kongresszusán. Az ETUCE számunkra azért hasznos, mert ez az az oktatásügyi szakszervezeti bizottság, amelyik ellensúlyozza egyféléképpen az oktatásügyi miniszterek munkáját, akik rendszeresen találkoznak európai szinten. Az ETUCE az utóbbi évek során folytatott munkájából néhány programot szeretnék itt felidézni. A finanszírozásról folytatunk projektet, a különböző oktatásügyi programokról, az oktatás tartalmáról, a különböző normatívákról, az oktatási rendszer felméréséről, a pedagógusképzésről, a pedagógusok szakképzéséről, a lisszaboni és a bolognai folyamatról, az óvodai oktatásról, valamint a szakképzésről, szakoktatásról, a pedagógusok karrierépítési lehetőségeiről, az új technológiákról. Ezek azok a témák, amelyekben az ETUCE saját álláspontját fejtette ki az Európai Bizottságnak. Projektünk volt az utóbbi években a kulturális sokszínűség, ebben Magyarország, azaz a Pedagógusok Szakszervezete aktívan vett részt. A diszkriminációmentes oktatással szintén foglalkoztunk, valamint az állampolgárságra való neveléssel. Volt egy projektünk a stresszhatásról az iskolában, a nemek közötti esélyegyenlőségről, valamint a pedagógusok munkakörülményeiről.

Az ETUCE egyik legfontosabb feladatának tekinti azt, hogy a pedagógusok státusát Európában egyszer már rendezzük végre. És ennek érdekében azt követeljük, hogy egy európai szintű ágazati szociális dialógusbizottság álljon végre fel az oktatás területén. Az ETUCE a maga részéről mindent megtett annak érdekében, hogy a mi régióink pedagógus-szakszervezeteinek segítségére legyen. Ezáltal az oktatásügyi reformokat könnyebben vesszük át. Évente megrendeztük a kelet-közép-európai pedagógusok szakszervezetének kerekasztalát, és az ETUCE olyan szemináriumot is szervez minden évben, amelyre általában a csúcspontokat hívja meg. Ez azt jelenti, hogy a kelet-közép-európai pedagógus-szakszervezeteknek elnökeiket, főtisztjait, elnökhelyetteseit, és amennyiben a régióknak sikerül részt vennie abban az európai szintű szociális dialógusbizottságban, amely néhány hónapon belül feláll, ez nagyon nagy elnyünkre lesz.

SLAVOMIR BRONIARZ: Tisztelt vendégek, hölgyeim és uraim, kedves barátaim! Nagyon köszönöm a szakszervezeti kongresszusokra szóló meghívót! Megtiszteltem számomra, hogy a lengyel pedagógusok szakszervezetének tagjai, a lengyel kollégák és kollégák nevében üdvözölhetek benneteket. 1998-ban Budapesten, egy szállodában a lengyel pedagógusok szakszervezetének delegációja, amelynek én is tagja voltam, találkozott az Oktatási Internacionálé képviselőivel. Ezt a találkozást kifejezetten a ti szakszervezetetek, vagyis a Pedagógusok

Szakszervezete kezdeményezte, hogy megvitassuk: miért mellőzik a lengyel pedagógus-szakszervezet tagságát a nemzetközi szervezetben. A lengyel pedagógusok szakszervezetének felvételi kérelmét nem támogatta a másik lengyel pedagógus szakszervezet sem, spontán segítséget csak a magyar barátok adtak. A sokoldalú támogatásnak az is része volt, hogy a nehéz beszélgetésekben *Vajna Tünde* is segített, meghatározó szerepet vállalt. Akárhányszor Budapestre jövök, hogy az önök képviselőjével találkozzam, vagy ha Lengyelországban találkozunk, mindig hálával gondolok akkori kezdeményezésükre. Igazi elégedettséggel állítom, hogy az oktatás területén országainkban és az Európának ezen a felén végbement nagy változások ellenére a barátságunk és kapcsolataink nem gyengültek. Sőt, arról kell szólni, mint ahogy már elnök úr is említette, hogy szorosabbá válik az együttműködésünk, hiszen tegnap írtuk alá a visegrádi országok pedagógus-szakszervezeteinek együttműködéséről a megállapodást. Kihhasználván az alkalmat, a lengyel pedagógusok szakszervezete nevében szeretném meghívni az aláírókat egy krakkói látogatásra, ahol már arról beszélhetünk, hogy miképp is lehet ténylegesen megvalósítani, milyen pontokban az együttműködésünket. Ha közösen meg tudjuk oldani minden problémánkat, sokkal többre megyünk. Az érdeklődést és a támogatást egyaránt köszönöm nektek és a PSZ vezetésének.

Szakszervezeteink eltt nehéz idők állnak. A gazdasági és társadalmi kapcsolatoknak, viszonyoknak a liberalizációja visszavonhatatlanul érinti az oktatást is. Lengyelországban és Magyarországon is egyaránt szembe kell néznünk a kereskedelmi alapokra helyezett iskolákkal, óvodákkal és a privatizáció egyéb problémáival, és sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a helyzet rosszabbodik, csökken a pedagógusok szakmai státusza. Ez olyan kihívás, amellyel szemben csak közösen tudunk könnyebben és hatékonyabban fellépni.

ÁROK ANTAL: Az egyik kérdés, ami az elmúlt időkben számba kudarcként értékelhető, az oktatás, közoktatás finanszírozására vonatkozó hiábavaló korábbi kezdeményezésünk. Jól emlékszünk arra, hogy 2003 nyarán, éppen a kongresszust követően adtuk át *Magyar Bálint* miniszter úrnak azt a kezdeményezést, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (TÖOSZ) együttesen, amely a közoktatás finanszírozását, felülvizsgálatát szorgalmazta. Néhány hónap után elkezdődtek az ügyben a tárgyalások. Biztató kilátások is mutatkoztak arra, hogy a kormányzati ciklus végéig alkotunk egy új modellt. Arató államtitkár úr is részese volt ennek a csapatnak, amellyel erről a tárgyalást folytattunk, de hát végül is ez a próbálkozás nem vezetett eredményre. A finanszírozás nem alakult át olyan módon, ahogy szeretnénk volna. A 2006-os átalakítás, a 2007. szeptember 1-jétől életbe lépett finanszírozási modell nem annak mentén született meg, amit szeretnénk volna.

Fontos szólni arról is, hogy a közoktatásban milyen folyamatok zajlottak le az álláshelyek száma tekintetében. Sajnos azzal kell kezdenem, hogy a gyermeklétszám milyen alapos csökkenéssel ment keresztül.

A Pedagógusok Szakszervezete részére

Tisztelt Pedagógusok!

Köszönettel vettem meghívásukat országos kongresszusukra. Az eseményen személyesen nem tudok részt venni, ezért ezúton köszöntöm a szakszervezet minden tagját.

A Pedagógusok Szakszervezete a magyar közoktatás és érdekképviselet egyik fontos szereplője, a legnagyobb taglétszámú, országosan reprezentatív pedagógus-szakszervezet. Egy ilyen érdekképviselet tagjának, tisztségviselőjének lenni nagy felelősség. Elmondhatom, hogy Önök ezt a felelősséget átérték, és évek, évtizedek óta bizonyítják, hogy a pedagógusok érdekeit, a szakma megbecsültségét mindennél fontosabbnak tartják. Az Önök szakmai tevékenysége, a társadalmi egyeztetéseken való részvétele, valamint kritikái a nehezebb időkben is fontos eredményeket hoztak. A napokban született meg például az a közös nyilatkozat, amelyben a magyar kormány, az Önök szakszervezete, valamint még két ágazati érdekképviselet kiállt a pedagógusok társadalmi presztízsének és anyagi megbecsültségének növelése mellett. A Pedagógusok Szakszervezete jelentős szerepet játszott és játszik az „Új tudás – új veltség mindenkinek” program szakmai vitájában is. Önök is tudják, milyen fontos, hogy az új tudás céljai megvalósuljanak, hiszen a magyar közoktatás elmúlt tíz évének legjelentősebb, évi 140 milliárd forintos forrással gazdálkodó, korszerűsítési programjáról van szó.

Külön köszönöm Árok Antal elnök úr elkötelezett, aktív szakmai munkáját, amellyel a Pedagógusok Szakszervezetében betöltött tisztségeiben több mint három évtizeden át segítette a szakma és az egész magyar közoktatás ügyét. A nyugállományba vonuló elnök úrnak békés éveket, jó egészséget kívánok! A kongresszushoz pedig sok sikert, tartalmas szakmai vitákat mindannyiuknak!

Budapest, 2008. június 30.

Üdvözléssel:
Dr. Hiller István
oktatási és kulturális miniszter

Általános iskolában 2003-ban 912 000 gyermek ült, most, ebben a tanévben pedig már csak 804 000. Ráadásul a 2006-2007-es döntések következtében a heti kötelező óraszám 22-re emelkedett. Az iskola-összevonások, osztályösszevonások is negatívan hatottak az álláshelyek számára. Ennek következtében 2003-ban az óvodától a középiskoláig összesen 169 371 pedagógus-álláshely volt, most pedig, ebben a tanévben 157 149. A legjelentősebb csökkenést természetesen a legutóbbi tanévváltáskor tapasztalhattuk, amikor a kötelező óraszám emelése bekövetkezett, 2007 szeptemberétől kezdődően: mintegy 8 000-rel kevesebb állás van a közoktatásban, mint korábban volt. Ezt a Pedagógusok Szakszervezete megpróbálta valamilyen módon kezelni, igyekezett segíteni a munkanélkülivé váló pedagógusok elhelyezkedésében, és néhány területi szervezetnél indult is olyan átképzés a Kommunikációs F iskola közreműködésével, amely bizonyos módon segített azoknak a kollégáknak, akik ilyen helyzetbe kerültek.

Segített az is, hogy végül is a döcögve működő érdekegyeztetés mellett nekünk sikerült intenzív és jól működő kapcsolatot kialakítani az országgyűlési képviselőkkel, és több olyan javaslatot tudtunk ezen a vonalon elfogadtatni, amit az érdekegyeztetésben nem. Ilyen volt például az ingyenesen elrendelhető két óra visszavonása, amelyet mi annak tulajdonítunk, hogy 2006 szeptemberében az országgyűlési képviselők két különböző oktatási intézményekbe invitáltak. Ennek nyomán nagyon sokan szembesültek a mindennapi valósággal, és nem véletlenül született meg ilyen módosító indítvány az országgyűlési képviselők részéről.

Beszélnem kell a Pedagógusok Szakszervezete belső dolgairól is, minden kérdésről nem, de egy-kettőről szeretnék említést tenni. A PSZ struktúrája régóta átalakításra vár. Szerettünk volna ez ügyben az elmúlt öt évben, 2003-tól kezdődően lépéseket tenni, de szintén el kell mondanom, hogy próbálkozásaink igazában nem jártak sikerrel. Minden maradt változatlanul, és eléggé szétagoltan, elég nehézkesen dolgozunk. Ugyanakkor szervezetünkben elérkezett a nemzedékváltás időszaka. Én magam is a leköszönő tisztségviselők körébe tartozom, hiszen tudjátok, hogy nem jelöltem magam a mostani kongresszusra, bár sokan próbáltak erre rábeszélni. A 65 évemmel már szeretnék leköszönni erről a tisztségről, átadni a helyemet a fiatalabbaknak. Ez részben megtörtént a megyei területi vezetők körében is. Az országos vezetőségben 35 területi vezető van, 10 helyen volt olyan típusú csere, amikor kifejezetten fiatalabbak vették át a stafétabotot. Tehát nemzedékváltás történt, és gondolom ez folytatódik tovább, merthogy ez a természetes útja egy nagy mozgalomnak.

SZLANKÓ ERZSÉBET: Magam is több helyi választói értekezleten vettem részt, Árok Antal elnök is tett erről említést, és ezeken a beszámoló értekezleteken több helyen hiányolták, hiányolták a hozzászólók a határozottabb szakmai érdekképviseletet, és amikor országos szintű munkakongresszusokon beszámolókat tartunk, akkor is többször elhangzott, hogy nem kell ennyire érdekelni a szakmai érdekképviseletet. És ha most hiányolják majd a hozzászólók a vitában, akkor azt meg fogom érteni, és úgy érzem, hogy nem lesznek ezek az esetleges kritikai hangok indokolatlanok. Ahhoz azonban, kedves kollégák, hogy a szakmai érdekegyeztetés a későbbiekben sikeresen működjen, néhány fajsúlyos kérdésben a szakmának magának kellene, kell konszenzusra jutnia. Túl azon természetesen, hogy várjuk a tárcától az eddigieknél is érdemibb egyeztetésre a szándékot. S ha megkérdezném most titeket, hogy melyek azok a neurálgikus kérdések, amelyekre itt gondolok, azt hiszem, hogy sokan hasonló dolgokat, kérdéskört sorolnak fel, vagy legalábbis nagyon nagyon egymáshoz közel álló kérdéseket. És melyek ezek? Néhányat szeretnék ezek közül megemlíteni, mint például konszenzust kellene teremteni abban a kérdésben, hogy: reform vagy stabilitás az oktatásban? Integráció vagy szegregáció? Hol és miben integráció? Fejlesztés vagy fejlesztés? Ha fejlesztés, akkor kompetencia-alapú? Értékelés vagy osztályozás? Szülői elvárások erősítésében, vagy a gyermeki szükségletek? Nevelés vagy oktatás? Kistérség az oktatásban is, vagy nem? Európai állampolgárrá vagy alattvalóvá nevelés? Esélyegyenlőség vagy differenciáltabb hozzáférés a tudáshoz? És sorolhatnánk még tovább a fellelhető, a valóságban is megélhető dilemmákat.

Természetesen tudom magam is, hogy az iménti témáknak csupán egy része valóságosan elmentendő, és nyilván nem a szakszervezeteknek a feladata a tökéletes válaszadás, főleg nem a megoldás. Bár én azt hiszem, hogy jelentős feladatot vállalni belőlük mindenképpen lehet, mi több, azt mondom, hogy kell. Alapvetően

azonban csupán azért említettem meg ezeket a problémaköröket, mivel ezek is jelen voltak, ott feszültek az elmúlt öt évben a beszámolási időkben. És hogyha a szakmáról beszélünk, kedves kollégák, akkor egy lépés már innen csak a következő témakör, és indokolt volna a pedagógusokról. Nem szeretném senkinek sem megsérteni a szakmába vetett hitét, mégis úgy gondolom, kedves kollégák, hogy nem volt feltehetően az egyértelműen jó pedagógusnak lenni az elmúlt években. És miért gondolom így? Gondolom és gondolhatjuk az el felsoroltak miatt, amely kérdésekben nincs szakmai közös nevező, ugyanakkor viszont rendkívül lényeges és tartalmi kérdések.

ARATÓ GERGELY: Tisztelt hölgyeim és uraim, kedves kollégák! Először is engedjék meg, hogy átadjam *Hiller István* miniszter úr üzenetét, aki azért nincs ma jelen, mert még úton van hazafelé a finnugor világkongresszusról. Am levélben köszöntötte a kongresszust. (Lásd lapunk 4. oldalának alján.) Engedjék meg, hogy saját nevemben és néhány subjektív megjegyzéssel tegyek a beszámoló és a közös munka kapcsán. Hiszen, mint ezt elnök úr is jelezte, engem ért az a megtiszteltetés, hogy ebben az öt évben egyike a tárgyalópartnerem, együttműködő partnerem lehettem a Pedagógusok Szakszervezetének. Olvasva a beszámolót és hallva a kiegészítéseket, engedjék meg, hogy visszaigazoljam: ezt a kapcsolatot, minden problémájával, eredményével és gondjával együtt, hasonlóképpen látjuk, mint a szakszervezet vezetője. Valóban igaz, az elmúlt évek tárgyalásai bizony gyakran nem hoztak megnyugtató eredményt, miközben kell az a visszajelzés, hogy a szakszervezet vezetése is érzi: fontos, hogy sor került rájuk, hogy nem zárkóztunk el. Nem hoztak olyan eredményt, amelyet talán a kormányzat képviselői is nagyobb örömmel látnak volna, nagyobb eredménynek éltek volna meg. Ennek oka elsősorban azokban a körülményekben rejlik, amelyekre a beszámoló is utal, és amelyekről az Európai Szakszervezeti Szövetség képviselője is beszélt, amikor elmondta ezeket a pontokat.

Jól látható, hogy az oktatás fejlesztése, s hozzáteszem, az érdekképviselet is egyre inkább túlnyúlik a nemzeti határokon, egyre inkább túlnyúlik egy-egy szakszervezet és egy-egy kormány hatókörén. Bizony a demográfiai folyamatok, a gazdasági folyamatok, a társadalmi folyamatok az elmúlt években gyakran nem kedveztek a közoktatás ügyének. Éppen ez értékelte fel azt a párbeszédet, amely ebben a nehéz helyzetben is támogatást, kritikát, gyakran időben mondott feketéket jelentett a közoktatási kormányzat és a kormányzat egésze számára. Ezekben a vitákban nem mindig volt abban a helyzetben a kormány képviselője, hogy akár jogos felvetésekre, jogos követelésekre is pozitív választ adjon. De minden alkalommal fontos volt az a jelzés, hogy adott esetben rossz lehet a közoktatás közüli választva is mi az a legkisebb rossz, amely az oktatás, az oktatásban dolgozók érdekeit legkevésbé sérti. A miniszter úr levelében és a beszámolóban is szó esett arról a megállapodásról, amely a pedagógusok pótlékaival, többlettartásaival kapcsolatban született, és amely valóban nem oldja meg a közoktatás minden problémáját. De mégis sikerült megoldást találni, s ez csökkentheti azokat a feszültségeket, amelyeket egy ilyen típusú pótlékrendszer okoz. Azért fogalmazok óvatosan, mert a munka nagy része még előttünk áll. Ezt tudja az elnök úr, tudják a szakszervezetek képviselői is, hiszen a részletekről a fontos szabályokról majd az ágazati érdekegyeztetés keretében kell döntést hozni.

Hadd utaljak azonban arra a problémára, amelyik előttünk áll és az elnök úr is utalt rá. Részese voltam valóban annak a tárgyalássorozatnak, amelyet az önkormányzati iskolafenntartás kérdéseiről folytattunk. Jól látható, hogy miközben ezek a tárgyalások akkor zsákutcába futottak, elsősorban azért, mert addig volt csak könnyű ez a tárgyalás, amíg fel nem merült a kérdés: ki állja a végén a számlát, ki fizesse a többletköltségeket, ki vállalja a pénzügyi felelősséget? Ugyanakkor az elmúlt évek folyamatai azt igazolják, hogy a Pedagógusok Szakszervezete felvetése ebben a kérdésben indokolt volt, jogos az az aggodalom, amely ehhez a fenntartói rendszerhez kötődött. Ha az elmúlt hetek folyamatait megfigyeljük, azt látjuk, hogy egyrészt ebben a rendszerben gyengék a közoktatás finanszírozására vonatkozó garanciák, másrészt azt is, hogy a politika, a helyi politika bizony sok helyen gátlástalanul gázol át szakmai szempontokon, pedagógusközösségek véleményén, és ahogy én látom és hallom időnként, bizony még a szakszervezetek belső viszonyaiban is a politika akar rendet tenni, a politika akar pedagógusközösségek helyett döntéseket hozni. Köszönöm azt a higgadtságot és ugyanakkor határozott megközelítést, amelyet az

elmúlt években a Pedagógus Szakszervezet tanúsított. Köszönöm azt, hogy olyan módon végezték érdekvédelmi tevékenységüket, hogy ez ne rombolja a magyar oktatásról, a magyar pedagógusokról a társadalom egészében kialakított képet. Én azt kérem, legyenek segítségünkre abban, hogy a következő években miképp teheti a minisztérium eredményesebbé és sikeresebbé az érdekegyeztetést.

VARGA LÁSZLÓ: Tisztelt kollégák! Én nem tudok, és nem is lehetek abban a helyzetben, hogy a Pedagógus Szakszervezet kongresszusán, különösen azon a kongresszuson, amelyiken a 2003 és 2008 közötti ciklus záródik le, amelynek a nagyobbik részét az én vezetésemmel dolgozta végig a szakszervezet, kívülálló, semlegesként, vagy akár a konföderáció vezetjeként viselkedjem. Ezért óhatatlanul reagálnom kell néhány olyan dologra, amit tartalmaz a beszámoló, illetve ami itt elhangzott. Én szeretném kérni – miközben teljesen igaz van azoknak a küldötteknek, akik a programot kérik számon a beszámolóban, és az öt év munkáját ahhoz viszonyítják, hogy milyen programot fogadtunk el és miképp teljesítettük –, hogy szálljanak le bizonyos értelemben a realitás talajára. Tessenek már nekem szintén megmondani: számolhatt-e bármilyen szervezet programja Magyarországon 2003-ban a 2006-os parlamenti választás után kialakuló társadalmi helyzettel, különösen, ha az szödi beszéd függvényében rajzoljuk fel ezt a változást. Számolhatt-e bármilyen szervezet, így a Pedagógusok Szakszervezete programja is 2003-ban ugyanezekre a napokra, mint amilyen napokat ma itt töltünk, azzal, hogy 2006 nyarán olyan megszorító, vagy ahogy ma mondják, konvergenciaprogramot fogad el a magyar kormány, majd a magyar parlament, és olyan konvergenciaprogram mentén tevékenykedik, amelynek jegyében a munkavállalókra és az alkalmazottakra lényegesen nagyobb terhet rak, mint mondjuk a t. kére. És sorolhatnám még, hogy mi mindennek nem lehetett számítani. Ezért én azt kérem mindenkitől, hogy amikor egy-egy akció sikerét vagy sikertelenségét nézi, vizsgálja, akkor vizsgálja ennek az akciónak, ennek a megállapodásnak, ennek a tevékenységnek az irányát, és gondolja végig azt is, és a rendszerváltás óta volt ebben részünk, hogy igazából ha szomorú sikerként, de sikerként kell megélnünk vagy képessé kell tennünk magunkat, hogy sikerként éljük meg, amikor a káros hatások egy jelentős részét tompítani tudtuk.

Nem arról szól a dolog, hogy megakadályozunk létszámvesztést, nem arról szól a dolog, hogy megakadályozunk reálkereset-romlást, hanem hogy meg tudjuk akadályozni az elviselt létszámvesztésnél nagyobbat, és hogy meg tudjuk akadályozni a kialakuló reálkeresetnél nagyobbat. És tessenek emlékezni arra a nagyvállalkozói illetve neoliberalis politikai körből évek óta hangzatosat, még ma se tompult kijelentésre, hogy azzal kellene kezdeni: 200 000 ember kiürünk a rendszerből azonnal. Nem idézem annak a vállalkozónak a nevét, aki ezt mondta, bár azért érdemes volna idézni, hogy mondjuk egy kiemelt építkezésen egy munkavédelmi felügyelet egy adott napon az ott dolgozó 408 munkás közül csak 6-nak találta rendbe a munkaszerződését. Miközben azt nem hallottam, hogy történt volna valami ezzel.

Tisztelt kollégák! Itt is, a beszámolóban is érintve volt és érintve lesz még, gondolom, később is, a 2007. évi sztrájkmegállapodás. Azt kell mondanom: a sztrájkmegállapodásért az aláírókat, elsősorban *dr. Szabó Endre* akkori SZEF-elnököt, hiszen írta alá, a megállapodásban részt vevő valamennyi szakszervezeti vezető jó néhányan aláírók voltak. szintén el kell mondanom, hogy az elmúlt öt év legsikeresebb megállapodása volt. Bárki bármit mond és bármennyire is húzza a száját, valóban ez volt. Ha végig tetszenek nézni a folyamatot: elször is tessenek végiggondolni azt, hogy meg riztük, s t, azt kell hogy mondjam: visszahelyeztük a korábbi értékévé és rangjává a 13. havi fizetést. Már beterveztésre és elfogadásra került az a törvény, amelynek alapján 2009 decemberében a 2009. év jogosultsága alapján, tehát a tárgyévben valamennyi közszolgálati jogállás törvény joghatálya alá tartozó munkavállaló, így a közoktatás dolgozói is megkapják a 13. havit. Csökkenteni tudtuk a 2007-es reálkereset-romlást, ez nem azt jelenti, hogy nem romlott 4,5-5%-kal a közoktatás munkavállalóinak keresete, hanem azt jelenti, hogy nem 9-cel romlott, mint amennyivel romlott volna a megállapodás nélkül. Azt, hogy a tárgyalásokkal 2008-ra már bértábla-növekedést tudtunk elérni, és 2008 vonatkozásában a megállapodásnak köszönhetően júliusi fizetéssel, majd egy szeptemberi illetve egy decemberi véglegesítéssel inflációs korrekciót is tudtunk elérni, és ez beépül a 2009-es bértáblába. Ha ezt józanul végignézi bármilyen jelenlévő, akkor szerintem az eredmény nem kudarc.

ÁROK ANTAL: Költ i kérdésem, hogy volt-e vagy lesz-e a Pedagógus Szakszervezetnek olyan kongresszusa, amikor azt lehet mondani, hogy az el z kongresszuson elfogadott programot teljesítettük, mindent elértünk, mindenhol a célba juttattunk. Ilyen soha nem lesz. Sem helyben, sem országosan, jól tudjuk, hogy a döntéseket nem mi hozzuk, mi megpróbáljuk befolyásolni ezeket, s hol sikerül, hol meg nem. Egy konkrét példa: az oktatási kerekasztal. Ennek tagja vagyok, mint tudjátok, tehát el kell mondanom: volt olyan felvetés is, hogy meg kell szüntetni a pedagógusok közalkalmazottiságát, a közalkalmazotti bértáblát. Ha nem vagyok ott, akkor ez keresztül is ment volna. A Pedagógusok Szakszervezete bérkonceptiója mentén most megmarad a közalkalmazotti bértábla, és azt mondtuk a bérkonceptióban, hogy ezt a bértáblát meg kell rizni és nem szabad elengedni, természetesen évr l évre növelni kell azzal a lehet séggel, amit a béralku a költségvetés keretében kialakít az OKÉT szintjén. Tudjátok, hogy ez sok mindent l függ, de a háromoldalú megállapodás, vagy csak kétoldalú megállapodás a bértábla emelésére általában valamilyen módon megvan, vagy ha éppen nincs, akkor létrejön a közszolgálati sztrájkbizottság, mint ahogy ez kétszer is az elmúlt ciklusban létrejött. De emellett a pedagógus bérrendszert a pótlékokkal lehet jelent sen emelni. Most persze mondhatjuk azt, hogy ez a 25 milliárd, ami erre 2009-t l rendelkezésre áll, kevés. Ez valóban így van. Hiszen a mi bérkonceptiónk olyan 70-80 milliárdos összeget igényelt volna. De err l is szó volt a vitában az a zetes egyeztetések során, hogy jó, akkor ez túl sok feszültséget okoz a közoktatásban, inkább menjen az egészségügybe, mondjuk az orvosok a vizitdíjának a pótlására. Ez lett volna a jó megoldás? Nem hiszem! Ez egyébként els lépése, és még egyszer hangsúlyozom, els lépése ennek a pedagógus bérrendezésnek, amelyet követnek az osztályf önöi pótlékok rendezése és egyebek, mint ahogy ezt OV-ülésem annak idején megvitattuk.

És azt is el kell mondanom, hogy a pályakezdők bérével kapcsolatban most egy kicsit zavarban vagyok, mert Hende kolléga, ugye, egyrészt mondta: elképeszt , hogy a pályakezdők béremelést kapnak, és utána pedig azt mondja, hogy a pályakezdők bére milyen közel van a minimálbérhez. Hát akkor ezt a problémát miképp kezeljük? A megállapodásban szerepel, hogy nemcsak a pályakezdők, hanem az els 21 éves szolgálati időn belüliek kapnak – igaz, csökken névértékben, a bértáblához igazítva – pótlékokat. Ez több mint 64 ezer pedagógust érint. Tudom, ennél több kellene. A másik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat tanító pedagógusoknak a jelentős bérpótlékemelésé. Azt is mondhattuk volna, hogy nem szabad ezt ilyen igazságtalanul elosztani, mert feszültséget teremt a közalkalmazottak körében; osszuk el mindenkinek egyformán! Laci erre bemutatta, mennyit jelentene, ha minden közalkalmazott kapna. De hogyha csak a pedagógusok között osztanánk el egyformán, akkor is jelentéktelen összeg lenne. Egyébként, ha egy kicsit el regondolkodunk, a jövőt nézzük, akkor azt is látni kell, hogy ez a kialakuló bérfeszültség – ami kétségtelenül meglesz, mert ezt nem pótolja a min ségi munkáért adható több forrás –, új lökést ad a következő emeléseknek. Hát gondoljunk bele! A következő emelésekre, ott van a megállapodásban, a tárgyalás folytatása. Most az a kérdésem, hogy ezt el kellett volna utasítani, vagy pedig azt mondani, hogy igen, els lépésként elfogadjuk, és további tárgyalásokat folytatunk arról, hogy valamennyi pedagógus számára olyan bér legyen, ami a pályakezdésig emeli. Mert valóban: a pedagóguspályán többségében nagyszámú dolgozó, hivatásukat szeret pedagógusok vannak, akik nem csak a béréért maradnak ott. De azért tudjuk nagyon jól, hogy miközöttünk is akadnak bizonyos olyanok, akik nem idevalók. Az utánunk következő nemzedék, a pályára jelentkezők közül meg még több lesz olyan, mert eleve nem is jelentkezik erre a pályára a középiskolások élvonal.

GALLÓ ISTVÁNNÉ: A kongresszus a PSZ programjának elfogadása-kor meghatározza, eldönti szervezetünk jövőjét. Ezért a felelősségünk óriási. Ezt a felelősséget tovább növeli az a tény, hogy az oktatási ágazatban egyedül a Pedagógusok Szakszervezete lett reprezentatív. Tehát a közoktatást érintő kérdésekben a szakszervezetek közül a PSZ az egyetlen tárgyalópartner a mindenkori hatalomnak. A programot ezért ne tekintésük csupán egy napirendi pontnak, amit a szavazás végzetével lezárunk. A program célokat fogalmaz meg, irányokat, törekvéseket tartalmaz, eltekint a jól hangzó, de demagóg eszközöktől, nem tesz nagy kijelentéseket, teljesíthetetlen vállalásokat. A program elfogadása egy folyamatot kell hogy elindítson. A *mit* és *hogyan* kérdését ne kérjétek most számon, s ne is akarja a kongresszus elírni, mert az nem egy

programnak a feladata. Ezeket évenként feladattervben kell rögzíteni, amelyet azzal a tudatossággal kell készíteni, hogy a végrehajtás a programban meghatározott célok elérését szolgálja. Kérem, hogyha szükségesnek tartjátok, bíráljátok, egészítsétek ki azzal a felelősséggel, hogy most a PSZ jövőről döntünk, azt határozzuk meg. A kongresszus által elfogadott program legyen üzenet a PSZ tagsága, a közoktatás dolgozóinak, az egész társadalom felé. A közoktatási intézményekben dolgozó pedagógus kollégáink már régen felismerték, hogy a megváltozott körülmények miatt ma már mást és másként kell tanítani.

FÜLÖPNÉ SZ CS MÁRIA: A program elttünk van, és több küldött-társam kérdezte már, hogy lesz ebből valóság. Hogyan? Ez a szakszervezeti munka lényege. Ha a program hívószavait csokorba kötöm: arculatváltás, új médiamegjelenés, hiteles, felkészült vezetők választása, rendszeres tájékoztatás, oktatáspolitikai fordulat a PSZ-en belül is, sikeres szakmai érdekvédelem, szociális párbeszéd minden szinten a szervezetben, politikai pártoktól való függetlenség, új alapokra helyezett szövetségi politika, a PSZ tekintélyének visszaszerzése, és mindenki folytassa tovább a programnak a legfontosabb gondolatait. Szeretném hinni, hogy egy megújuló, erős, működőképes szakszervezet igényét fogalmaztuk meg ebben a programban. Néhány feltétellel szeretnék szólni. Tulajdonképpen önkényesen, de úgy gondolom, feltételtként fontos. Le kell számolni azzal az illúzióval, hogy a szakszervezet a tagsága nélküli eredményt tud felmutatni.

Kollégáim! Közhelynek hangzik, de mi vagyunk a szakszervezet, valamennyien, a vezetők megkülönböztetett felelősséggel. De csupán a vezetők? Szembe kell nézni és szembenéztünk-e valaha a PSZ érdekvédelemmel rendelkező képességével? Mire vagyunk képesek? Nem elég hangoztatni, hogy a legnagyobb szakszervezet vagyunk. Tudomásul kell venni és tudni kell azt is, hogy kik jönnek utánunk. Ki adja – egy-egy kollégákra gondolok – az arcát, a pénzét, a nevét egy-egy akciónkhoz? Gondolatok arra, amikor a kétórás figyelmeztető sztrájkot szerveztük, és ahol már fizetést nem kaptak a kollégák, hányan mondták azt, hogy nem. Biztos, hogy a sikerek okait, a kudarokat is elemezni kellene. Eldönteni egy-egy adott akciónál: tárgyalni vagy radikális módszereket felvállalni? Utcan politikáit vagy békés eszközökkel? Mind olyan kérdés, amit feltétlenül a jövőben meg kell beszélnünk. Egy biztos: világosan látniuk kell a kollégáknak, de legalábbis a tisztségviselőnek, hogy a szakszervezeti eszközökkel képviselt politikai célok ártnak az érdekvédelemnek. Tudniuk kell különbséget tenni a munkavállalók igazi érdekei és a politikai érdekek között. Az alapérték a közszolgálatosság védelme.

Évek óta tart a közszolgálat reformja, tudjuk valamennyien, az oktatásból, a közszférából történő pénzkivonás, a bennmaradás. A közszolgálati törvény, amelyben annyira reménykedtünk, elvzött, nem volt rá politikai akarat, legfeljebb a választások eltti ígret. A közszféra létszámának csökkentése, a törvények kiürítése, többlettudatosság megvonása, a munkajogi védelem megszüntetése a cél, és biztos, hogy a törvényalkotók eltt egy egységes jogrendszer lebeg, amelyet bevezetnének a munkaerőpiacon. Ennek megakadályozása és a közszolgálatosság védelme a közalkalmazottakat és a köztisztviselőket egyformán kell hogy foglalkoztassa. A közszolgálat védelme együtt képzelhető el. Ezért szeretnék szólni a szövetségi politikáról, újragondolásáról, hol tart ma. A SZEF-választás óta nem sikerült új alapokra helyezni az ágazatok közötti szövetségi viszonyt. A szakszervezeti konföderációk sem közeledek érdemben egymáshoz.

DR. KÖPF LÁSZLÓNÉ: Mi a program, mivégre van a program? Én a magam részéről ezt a kérdést a következőképpen válaszoltam meg: a program az, amit most látunk fontosnak, amikor elfogadjuk a programot. Az élet pedig meghatározza a tennivalókat. Én ezért támogatom azt az alapállást, azt a koncepciót, ami az elterjesztés alapállása, amelynek lényege, ahogyan én értem: cövekeket leütni, kereteket adni a mindennapi munkához, az aktuális döntéshozatalokhoz. A kereteken belül azonban kell és lehet is továbbgondolkodni. Engedjék meg, hogy két irányban tegyem ezt most. A program is, és úgy egyáltalán a mindennapokban is a Pedagógusok Szakszervezete elsősorban önálló haderőként határozza meg magát. *(Zaj.)* Elnézést kérek az erőssé kifejezésért, nem annak szántam. Ez fontos, mert ezzel tudja azonosítani önmagát, elsősorban az oktatási dolgozókat, a

pedagógusokat és természetesen a tagság körében. A napi munkánkat azonban annak tudatában kell végeznünk, hogy részei vagyunk egy nagy társadalmi együttműködésnek. És annak is tudatában kell lennünk, hogy ott jó helyzetben vagyunk. A szakszervezet reprezentativitási adatai mutatják ezt, de még fontosabb, hogy társadalmi beágyazottságunk jelentős.

Ott vagyunk minden településen, találkozunk a társadalom minden rétegével, csoportjával. Számátalan szervezetek tagjai vagyunk. És a társadalom bizalmi indexe még mindig igen magas. Két évvel ezelőt egy felmérés 86%-os bizalmi indexet mutatott a pedagógusok irányába. Befolyásolni tudjuk tehát a társadalmi döntéseket. Tisztában kell lennünk ezzel az erővel, és azt javaslom, hogy elsősorban ügyek mellé álljunk. Ügyek mellé, amelyek eredményeket hozhatnak. Ezek az ügyek, a végigharcolt ügyek hozhatják meg az eredményeket, és az elvégzett munka jó érzését, mely nélkül nincsenek új és új nekirugaszkodások, és tudjuk, hogy nincs szervezet sem. Én úgy gondolom, hogy az elmúlt időkben is voltak ilyen jó ügyek. A magam részéről példaként szeretném említeni a sajátos nevelési igényű témakörében zajló társadalmi és szakmai vitát, amelyet nagyon nagy szakmai, szakszervezeti, intézményi, egyéni összefogással, azt hiszem, hogy eredményesen lehetett megvívni. Én ezt a fajta együttműködést lehet seget látom a szakszervezetben, és ebben az együttműködésben szeretném a magam kapcsolatait és a magam erejét felajánlani a szakszervezet számára.

A második témakör, amiről szólni szeretnék, szintén a programban olvasható, hogy a pedagógusok szakszervezete homogén szervezetként határozza meg magát. Ez szintén fontos, mert igény van erre, sőt, egy nagyobb szövetség létrehozására is. Mégis tudjuk és látjuk, hogy ez szakmai szempontból nagyon differenciált szervezet. Intézményvezetőként én most a tapasztalataim alapján javaslom, kiemelt fordítani a szakképzés területére, a sajátos nevelési igényű témakörre, az adminisztratív, technikai dolgozók ügyének képviselésére, valamint én is nagyon fontosnak tartom a természettudományos tárgyak oktatásának kérdéskörét. És szerettem volna még a kongresszusnak ajánlani két további elképzelést. Az egyik egy, a szakszervezet bázisán kialakított felnőttképzési tevékenység létrehozását, ami, véleményem szerint a szakszervezet bevételeit is javíthatná, gyarapíthatná, illetve egy tehetséggondozó hálózat kialakítását, ami tovább növelhetné a társadalmi beágyazottságunkat.

GALLÓ ISTVÁNNÉ: Elfogadtunk az elmúlt öt évvel egy beszámolót, és elfogadtuk a Pedagógusok Szakszervezete elkövetkezendő öt évének a feladatait, azt a programot, azt a stratégiát, amely ennek a szervezetnek egyfajta megújulását fogja jelenteni. A kedves kollégáim itt kijött, és megelzött azzal, hogy köszönetét fejezte ki a szakszervezeti tisztségviselőnek. A kongresszust egy utolsó határozati javaslat meghozatalára szerettem volna kérni. Nevezetesen, hogy fejezzük ki köszönetünket az elmúlt öt évben a PSZ minden szintjén dolgozó szakszervezeti tisztségviselőnek, az alapszervezeti titkároktól az országos elnökségig és vezetőségig bezárólag, illetve a különböző helyi és országos testületeknek. A másik gondolatom pedig, hogy a kongresszus technikai elkészítéséért és lebonyolításáért köszönetet illet meg az Országos Iroda apparátusát, illetve elismerés illet meg. Szó szerint is felolvasnám a Pedagógusok Szakszervezete XVIII. kongresszusának azt a levelét, amelyet a tisztségviselőnek szánunk. Tehát: „Köszönet a PSZ tisztségviselőnek! A Pedagógusok Szakszervezete XVIII. kongresszusa köszönetét és elismerését fejezi ki a szakszervezetben dolgozó sok ezer munkahelyi, települési, területi és országos tisztségviselőnek, akik az elmúlt néhány évben lelkiismeretesen végezték érdekvédelmi munkájukat. Következőes párbeszédet folytattak, érdekvédelemmel tevékenységet végeztek a PSZ tagsága, a közoktatás valamennyi munkavállalója érdekében. A pedagógusok, a közoktatás munkavállalói jelenlegi helyzetével ugyan nem vagyunk elégedettek, de tudjuk azt, hogy a szakszervezeti összefogás a tisztségviselő munkája nélkül még rosszabb helyzetben lenne. Szükség van tehát a felkészült szakszervezeti vezetők, következetes tevékenységükre. A PSZ a jövőben a továbbképzések fejlesztése, kiszélesítése, az információs rendszer modernizációja révén a korábbinál nagyobb segítséget kíván nyújtani a szakszervezeti érdekvédelmi munkához. Reméljük, hogy mindezzel eredményesebbé válik ágazatunk érdekvédelme.”

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE PROGRAMJA

2008 – 2013

Elfogadta a PSZ XVIII. kongresszusa

A Pedagógusok Szakszervezete a megújulás-megújítás szándékával készül a XVIII. kongresszusára.

A társadalomban lezajlott folyamatok, a gazdaságban, a politikában és a szakmában történt változások szükségessé teszik, hogy a PSZ a megváltozott körülményekhez alkalmazkodva alakítsa ki stratégiáját.

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETÉNEK A XVIII. KONGRESSZUSÁN FONTOS DÖNTÉSEKET KELL HOZNI.

CÉLJAIBAN, TÖREKVÉSEIBEN, MUNKAMÓDSZEREIBEN PARADIGMAVÁLTÁSRA VAN SZÜKSÉG.

Az elmúlt húsz évben a PSZ fő törekvése az álláshelyek megtartása, a pedagógusok minél teljesebb foglalkoztatása volt. A demográfiai mélyhullám miatt további álláshelyek megszűnésére kell számítani.

Ma a társadalom mélyen meg van osztva, az ország gazdasági helyzete kedvezőtlen, a szociális párbeszéd nem megfelelő, a szakszervezeti szolidaritás a konföderációk között, a konföderáción belül, az ágazati szakszervezetek között és a Pedagógusok Szakszervezetén belül is gyenge.

A rendszerváltás óta minden politikai és kormányzati programban kiemelt helyet kapott az államháztartási reform - 2006 óta a konvergenciaprogram - megvalósítása. E döntések súlyosan érintették a közoktatást is.

Ezek jegyében történtek egyoldalú lépések az állami szerepvállalás mérséklésére, a GDP közkiadásokra fordított arányának csökkentésére, a költségvetési intézmények működési költségeinek folyamatos megnyirbálására, a foglalkoztatottak létszámának csökkentésére. A megszorító intézkedéseket csak részben indokolta a gyermeklétszám folyamatos csökkenése.

Az elkövetkező évekre prognosztizálható, hogy ez a folyamat még nem fejeződött be.

A MEGVÁLTOZOTT VISZONYOK A PSZ TÁRSADALMI SZEREPÉNEK ÚJRAGONDOLÁSÁT TESZIK SZÜKSÉGSÉ.

I.

A PSZ helye a közéletben

A Pedagógusok Szakszervezetének el kell döntenie, meg kell határozni, hogy milyen viszonyt alakít ki a politikai pártokkal, a hatalommal, milyen lesz a SZEF szövetséggel politikája, a társszervezetekhez való viszonya, s hogy a szakmai érdekképviseleti munka eredményesebbé tétele érdekében milyen tartalmi, módszerbeli változásokat tart szükségesnek.

A Pedagógusok Szakszervezete mindig törekedett a **politikai pártoktól való függetlenségének** megőrzésére. Továbbra is támogat minden olyan politikai erőt, és konstruktív együttműködésre törekszik azokkal a pártokkal, amelyek a PSZ által képviselt értékekkel azonosulnak.

A PSZ a **szakszervezeti szolidaritás** híve, szoros együttműködésre törekszik az ágazati szakszervezetekkel és a SZEF tagjaként szerepet vállal a közszféra munkavállalói érdekeinek védelmében, de nem támogat olyan szakszervezeti kezdeményezéseket – legyen az tüntetés, sztrájk –, amelyek politikai indíttatásúak.

A PSZ a **szakmai, munkavállalói, tanulói érdekek** képviseletéért elsősorban eredményes tárgyalásokra, megállapodásra törekszik, de ha szükséges, a nyomásgyakorlás eszközeit is használja.

II.

A Pedagógusok Szakszervezetének a közoktatás átalakításával összefüggő stratégiai céljai

A PSZ kezdeményezi és szorgalmazza a magyar közoktatás jövője érdekében egy **hosszú távú oktatáspolitikai koncepció** kidolgozását és aktív részvételt is vállal benne. Olyan szakmai **konszenzussal**

kialakított, hosszú távon kiszámítható és garanciákat is magában foglaló programra van szükség, amely segíti az ország versenyképességének növelését, fejlődését, valamint a társadalmi és szociális problémák egy részének megoldását. Mindez nem valósulhat meg jól működő közoktatás és szakképzés nélkül.

A PSZ úgy ítéli meg, hogy olyan **oktatáspolitikai fordulatra** van szükség, amely garantálja:

- a tanulókkal-tanítással-neveléssel összefüggő alkotmányos jogok teljes körű érvényesülését, az esélyegyenlőségek megakadályozását;

- az oktató-nevelő munka társadalmi jelentőségének elismerését, a pedagógusok pályájának presztízsének visszaállítását, a pedagógusok élet- és munkakörülményeinek javítását;

- a szakmai konszenzussal kialakított oktatáspolitikát;

- a hosszú távon stabil jogi szabályozást a közoktatásban;

- az állam egyetemleges felelősségét kifejező és működési garanciát nyújtó oktatásfinanszírozást;

- a korszerű szakképzést, a köz- és felsőoktatáshoz szervesen kapcsolódó intézményrendszert.

III.

Foglalkoztatáspolitikai céljai

Az oktatás minőségének további javításához szükséges:

- a minőségi oktatáshoz szükséges szakmailag kimunkált létszámstruktúra kialakítása;

- a foglalkoztatás stabilitásának és hosszabb távú biztonságának megteremtése;

- a továbbképzési és átképzési lehetőségek bővítése, finanszírozási keretének bővítése;

- a pedagógusképzés és -továbbképzés rendszerének korszerűsítése;

- a pedagógus életpályamodell kidolgozása és bevezetése;

- az uniós mércehez igazodó élet- és munkakörülmények biztosítása;

- a közoktatásban, az iskolarendszer szakképzésben foglalkoztatott munkavállalók közalkalmazotti jogviszonyból való kiszervezésének megakadályozása, mert az állam nem hátrálhat ki alapfeladata: az oktatás ellátásából;

- a nyugdíjkorhatár rugalmas csökkentésének lehetőségeit feltárni és kezdeményezni.

IV.

Bér- és keresetpolitikai céljai

Az oktatásban a minőségi színvonal megőrzése és továbbfejlesztése érdekében a közoktatás munkavállalóinak keresetét javítani kell.

Ezért a PSZ elvárja a mindenkori kormánytól:

- az oktató-nevelő munka társadalmi jelentőségét elismerő és tisztességes megélhetést nyújtó béreket;

- a ciklus végére az EU kereseti átlagának a megközelítését;

- a pedagógus-bérendszer megerősítését:

- közalkalmazotti bértábla;

- pótlékok;

- a minőségi munka elismerése;

- az egységes közszolgálati cafeteria rendszer bevezetését;

- az ágazati kollektív szerződés feltételeinek kidolgozását és bevezetését.

V.

Érdekegyeztetés, szociális párbeszéd

A PSZ nem támogat egyetlen olyan kormányt sem, amely a társadalmi párbeszédet lebecsüli.

Követeli:

- az EU-normák alapján rendezett munkaügyi kapcsolatok megteremtését és a ködtetését, a valódi érdekegyeztetést minden szinten;
- a szociális párbeszéd jogszabályokban garantált intézményrendszerének érdemi ködtetését;
- szigorú jogszabályi szankció bevezetését és alkalmazását, ha az állami partner vagy a munkáltató hibájából nem ködik az érdekegyeztetés.

VI.

A PSZ szervezete és a ködése

A PSZ csakúgy, mint a társadalom, mélyen meg van osztva. A szervezetben belül **közmegegyezésre** van szükség, hogy a szervezet egysege helyreálljon.

A PSZ jelenleg egy mozaik szervezet. A struktúra egyes elemei – az alapszervezeteket is beleértve – olyan nagy önállósággal rendelkeznek, hogy az gyakran gátolja a döntések érvényesülését, az egységes, összehangolt cselekvést. Az elkövetkez évek szervezeti változásainak egy új, hatékonyabb struktúra kialakítására kell irányulnia.

A PSZ szervezeti feladata:

- az eredményes érdekképviseleti munkához a szakszervezeti tisztségviselők egységes tematika alapján való országos képzése;
- a PSZ információs rendszerének korszerűsítése;
- a PSZ szakmai tagozatainak erősítése, a szakmai érdekképviseleti munka minőségének javítása;
- mivel a PSZ a teljes nyilvánosság elve alapján ködik, szükséges a PSZ „arculatának” médiában való rendszeres megjelenése, kommunikációs stratégiai kidolgozása;
- a PSZ-szervezetek működésének korszerűsítése;
- a PSZ-szervezetek irányító, ellenőrző rendszerének erősítése;
- a PSZ vagyonhasznosítási stratégiájának kidolgozása;
- a PSZ szervezeti gazdálkodásának hatékonyabbá tétele;
- a szakszervezeti szolgáltatások megújítása;
- a pedagógusok, PSZ-tisztségviselők, az oktatásban dolgozók mentális állapotának, testi-lelki egészségének fejlesztése;
- megteremteni a függetlenített tisztségviselők foglalkoztatási biztonságát.

VII.

Rétegpolitika

Nyugdíjas Tagozat

A PSZ hagyományosan nagy gondot fordít az idős kollégáinkra. Érdekvédelmüknek továbbra is szervezetünk alapfeladatai között kell

szerepelnie. A PSZ Nyugdíjas Tagozatának a SZEF Nyugdíjas Választmányja tagjaként az idősügyi törvény megalkotását kell szorgalmaznia. A méltó öregkort, a tisztességes megélhetést adó nyugdíj és a megfelelő szociális és egészségügyi ellátás garantálása állami feladat.

Ifjúsági Tagozat

Szervezetünk jövőjét jelentősen befolyásolja, hogy képesek vagyunk-e a fiatalokkal elfogadtatni az érdekvédelem szükségességét. Ehhez szükséges megismertetni velük a PSZ céljait, érdekképviseleti, érdekvédelmi munkáját. Az érdekképviseleti munka mindennapi végzéséhez szükséges széles körű elméleti és alkalmazható gyakorlati ismeretekkel kell rendelkezniük, így kinevelve a települési, területi, országos tisztségviselői utánpótlást.

A PSZ Ifjúsági Tagozata a SZEF Ifjúsági Tagozata tagjaként legyen aktív közreműködője és alakítója a SZEF ifjúságpolitikájának.

VIII.

A Pedagógusok Szakszervezete kapcsolatai

A PSZ kiegyensúlyozott és jó kapcsolatra törekszik a partner- és társszervezetekkel.

- A SZEF tagszervezeteként meghatározó szerepet tölt be a közsféra munkavállalóit tömörítő konföderáció tevékenységében, a SZEF IV. kongresszusán elfogadott program végrehajtásában.
- A PSZ együttem ködik az oktatási ágazatban a köd szakszervezetekkel, az aláírt együttem ködési megállapodásban foglaltak szerint. Együttem ködését a kölcsönös elnyök figyelembevételével továbbfejleszti.
- Együttem ködésre törekszik minden olyan civil szervezettel, szakmai, munkáltatói érdekképviselettel, amelynek céljai és gyakorlati tevékenysége összeegyeztethető a PSZ törekvéseivel.
- A PSZ tagja az Oktatási Internacionálénak. Az ebből adódó kötelezettségek mellett, a lehetőségek jobb kihasználása érdekében továbbfejleszti együttem ködését az oktatási szakszervezetekkel.
- Az ETUCE tagjaként az uniós oktatásügyi kérdések és foglalkoztatáspolitikai ügyek alakításában aktívabb szerepet kell vállalnia.
- Az Európai Unióhoz csatlakozott tagországok – különös tekintettel a kelet-közép-európai országok – pedagógus-szakszervezeteivel szorosabb együttem ködésre kell törekednie.

Balatonfüred, 2008. július 2.

*a Pedagógusok Szakszervezete
XVIII. kongresszusa*

A VII. NEVELÉSÜGYI KONGRESSZUSRÓL

2008. augusztus 25-28-án a magyarországi társadalom és a magyar oktatás történetében hetedszer került sor egyetemes tanügyi, nevelésügyi kongresszusra. A VII. Nevelésügyi Kongresszus – eldeihez hasonlóan – büszkén vállalta a folytonosságot, az iskola, a nevelés ügye iránt érzett felelősséggel súlyos történelmi örökséget.

A VI. Nevelésügyi Kongresszus (1993) óta másfél évtized telt el. Ez az id alatt a magyar közoktatásban és a közoktatás tágabb környezetében – történelmi léptékkel mérve is – rendkívül nagy horderejű változások zajlottak le. A kongresszus ezeknek a változásoknak a nevelésügy szempontjából átgondolt értékelését tette ki céljává annak érdekében, hogy a társadalom és a nevelésügyi szakma számára érvényes, a magyar közoktatás fejlődését befolyásolni képes üzeneteket fogalmazzon meg.

A kongresszus több száz résztvevője között volt a PSZ vezetői, elnökségünk tagjai. Az oktatás-társadalom szekciójában *Ammerné Nagymihály Emília*, a PSZ Gyógypedagógiai Tagozatának elnöke, az oktatás-gazdaság-irányítás kerekasztal tanácskozásán pedig *dr. Horváth Péter*, a PSZ igazgatótitkára tartott vitaindítót. A plenáris előadások a következők voltak:

- *Halász Gábor*: A jelen és jövő iskolája – közoktatás Magyarországon és Európában;
- *Csapó Ben*: Az oktatás Magyarországon az ezredforduló körüli évtizedekben – fejlődési tendenciák és megoldásra váró problémák;
- *Fülöp Márta*: Verseny a társadalomban – verseny az iskolában;
- *Nyíri Kristóf*: Tanulás és tudás a mobil világban;
- *Csányi Vilmos*: Nevelés és humánélettudomány.

A kongresszus nyitónapjának eseményein *dr. Hiller István* oktatási és kulturális miniszter, valamint *Kiss Péter* kancelláriaminiszter, a zárónapon pedig *Sólyom László* köztársasági elnök vett részt.

A VII. Nevelésügyi Kongresszus a hagyományoknak megfelelően fontos feladatának tekintette a társadalom és az oktatás közötti párbeszéd erősítését. Szervezői nem csupán a pedagógusszakmát, az óvodákat, az iskolákat, a kollégiumokat szakembereinek találkozóját kívánták megszervezni, hanem olyan programot kínáltak, amelyhez a magyarországi társadalom mind több csoportja kapcsolódhatott érdeklődéssel, hozzászólási szándékkal. Nemcsak arra akartak lehetőséget adni, hogy a nevelésügy megmutassa magát a társadalomnak, hanem arra is, hogy a társadalom megfogalmazza: mit vár a nevelés-oktatás intézményeitől, és – annak érdekében, hogy ezt megkapja – milyen támogatást nyújt neki. Bár a kongresszus érdeklődése középpontjában a gyermekek és a fiatalok nevelése állt, figyelme kiterjedt a tanulás minden formájára, így az egész életen át tartó tanulásra és a szakmai képzés vagy a munkavégzés során zajló tanulásra is.

A kongresszus szervezői, résztvevői arra számítottak, hogy a kongresszus végeztével nem fejeződik be az „ünnepi” párbeszéd, hanem a dialógus folytatódik a falvakban és a városokban, a nevelési-oktatási intézményekben, a médiában, a gazdasági-politikai döntéshozás színterein és akár a köztereken és a családokban is. A párbeszéd folytatása, a dialógus fenntartása mellett elsődlegesen tekintik a megvalósításban való felelősségteljes részvételt is.

A REPREZENTATÍV SZAKSZERVEZETEK

A Kjt. módosításával 2008. március 31-ével megszűnt a korábbi közalkalmazotti tanácsi választások alapján szerzett szakszervezeti reprezentativitás. Ettől kezdve már csak a taglétszám alapján állapítható meg a reprezentativitás. A taglétszámok települési és országos összesítésére 3 évenként kerül sor. A Szociális és Munkügyi Minisztériumban (SZMM) a nyár elején fejeződött be a 2008 tavaszán beküldött taglétszám-jelentések összegzése, és megállapították a szakszervezetek országos reprezentativitását. Erről az alábbiakban adunk tájékoztatást. A következő összegzés 2011-ben lesz.

Az oktatás ágazat és a szálláshely-szolgáltatás ágazat egyetlen reprezentatív szakszervezete a PSZ lett! Emellett valamennyi szakágazatban reprezentatív lett a Pedagógusok Szakszervezete az alábbiak szerint:

- szálláshely-szolgáltatási ágazat,
- oktatás igazgatása,
- oktatás ágazat,
  - = iskolai előkészítő oktatás alágazat,
  - = alapfokú oktatás alágazat és szakágazat,
  - = középfokú oktatás alágazat,
  - = általános középfokú oktatás szakágazat,
  - = szakmai középfokú oktatás szakágazat,
  - = javítóintézetben elhelyezettek.

Az alapfokú művészetoktatás területén a mi konföderációinkhoz tartozó Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete (MZTSZ) lett reprezentatív.

Az önkormányzati szinten is ki kellett már hirdetni a szakszervezeti reprezentativitás eredményeit. Az eredmények alapján a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) országosan és a legtöbb településen is reprezentatív lett, tehát a PSZ tisztségviselői részt vesznek a helyi és az ágazati érdekegyeztetésben.

A Kjt. vonatkozó előírásai szerint „[6. § (1) bek.] a munkaiügyi kapcsolatok és a közalkalmazotti jogviszonyt érint

a) ágazati jelentések kérdésekben az ágazati miniszter (a továbbiakban: miniszter) az országos önkormányzati érdekvépviseleti szervezetek bevonásával az érintett ágazatban, alágazatban, szakágazatban (a továbbiakban együtt: ágazat) reprezentatív szakszervezetekkel, az ágazati sajátosságoknak megfelelően ágazati érdekegyeztető fórumban,

b) területi és települési jelentések, ezen belül egyes ágazatokba tartozó közalkalmazottak jogviszonyát érintő kérdésekben az önkormányzat az érintett, helyi-területi szinten reprezentatív szakszervezetekkel önkormányzati érdekegyeztető fórumban egyeztet.

9. § (1) A munkáltatónál azt a szakszervezetet kell reprezentatívnak tekinteni,

a) amelynek a munkáltatónál közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjai létszáma eléri a munkáltató által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át, vagy

b) amely munkahelyi szervének az azonos foglalkozási csoporthoz

csoporthoz (szakmához) tartozó közalkalmazottaknak legalább kétharmada tagja, de legalább a munkáltatónál foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 5%-a.

(2) **Területi-helyi szinten** azt a szakszervezetet kell reprezentatívnak tekinteni,

a) amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma eléri az önkormányzat által fenntartott munkáltatók által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át, vagy

b) amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma eléri az önkormányzat által fenntartott munkáltatóknál az adott ágazatban foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át, vagy

c) amely az adott önkormányzat által fenntartott munkáltatók legalább 20%-ában reprezentatív, legalább egy ágazatban.

(3) **Ágazati szinten** azt a szakszervezetet kell reprezentatívnak tekinteni, amely közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma eléri az ágazatban foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 10%-át.

12/A. § (1) A munkáltatónál működő egyetlen szakszervezet jogosult a munkáltatóval a kollektív szerződést megkötni, ha közalkalmazotti jogviszonyú tagjainak száma eléri a munkáltató által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 25%-át.

(2) Ha a munkáltatónál több szakszervezet rendelkezik képvisellel, a kollektív szerződést valamennyi szakszervezet együttesen kötheti meg. Ennek feltétele, hogy a szakszervezetek közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak száma eléri a munkáltató által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 25%-át.

(3) Ha a szakszervezetek együttes kollektív szerződés kötése a (2) bekezdés alapján nem lehetséges, a reprezentatív szakszervezetek együttesen köthetik meg a kollektív szerződést, feltéve, ha a szakszervezetek közalkalmazotti jogviszonyú tagjainak száma eléri a munkáltató által foglalkoztatott közalkalmazottak létszámának 25%-át.”

Ettől kezdve a Köznevelési Érdekegyeztető Tanács (KÖÉT) szakszervezeti oldalának tehát csak két legitim résztvevője lehet: a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete (MZTSZ). A PSZ a 2007 novemberében kötött megállapodás alapján ugyanakkor fontosnak tartja, hogy folyamatos konzultációt folytasson az ágazatban működő, de nem reprezentatív szakszervezetekkel, így a PDSZ-szel is.

PSZ Országos Iroda

Országos Pedagógus Szavalóverseny, 2008

A Pedagógusok Szakszervezete és a Pro Lingua Hungariae Alapítvány a Magyar Köznevelés Napja alkalmából pedagógus szavalóversenyt rendez a magyar és a világirodalom alkotásaiból aktív és nyugdíjas pedagógusok részére. A szavalóverseny döntője 2008. november 22-én, szombaton Budapesten kerül le.

Jelentkezés: levélben, faxon vagy e-mailen a PSZ Országos Irodáján (1068 Budapest, Városligeti fasor 10., telefon/fax: 06/1/322-8464; e-mail: pedlap@pedagogusok.hu), illetve a PSZ megyei, területi irodáinál. A jelentkezés határideje: 2008. október 15.

A részvétel feltétele: érvényes pedagógusigazolvány vagy PSZ-tagkártya. Felkészülés három, a magyar és a világirodalomból szabadon választott versből, melyeket a jelentkezés alkalmával fel kell tüntetni, és amelyekből a verseny idején a zsűri választja ki az előadandót.

A rendezés költségeit és a díjakat a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája biztosítja. A szavalóverseny szakmai feltételeiről a Pro Lingua Hungariae Alapítvány gondoskodik. A három első helyezett a tárgyjutalmak mellett egy-egy hetes ingyenes üdülési lehetőséget kap 2009 nyarán a PSZ balatonföldvári üdülőjében, a háromcsillagos szállodai szolgáltatást nyújtó Hotel Kiss Family-ben.

EGYEZSÉG A PEDAGÓGUSOK JOBB MEGBECSÜLÉSÉÉRT

A Magyar Köztársaság Kormánya, a Pedagógusok Szakszervezete, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, valamint a Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet egyetértenek az alábbiakkal:

• **Erősíteni kell a pedagógusok társadalmi megbecsülését.** Jól működő oktatási rendszer nem létezhet elkötelezett és megbecsült tanárok nélkül, a felkészült és elhivatott pedagógusok áldozatos munkáját semmi nem pótolhatja. Ezért olyan közoktatási reformot kell végrehajtani, amely egyszerre növeli az oktatás színvonalát és javítja a pedagógusok élet- és munkakörülményeit.

• **Helyre kell állítani a tanári hivatás presztízsét.** El kell érni, hogy minél több pályakezdő válassza a pedagógus mesterséget, hogy a legjobb képességű középiskolások ismét versenyezzenek a tanári pályáért, hogy dinamizmusuk és szemléletük felfrissítse a szakmát.

• **Jutalmazni és díjazni kell a kimagasló teljesítményeket.** Halaszthatatlan lépésekre van szükség a munkájukat régóta magas színvonalon végző, átlagon felüli terhet vállaló pedagógusok fokozottabb megbecsülésére, teljesítményük valódi elismerése érdekében.

Ennek érdekében:

1. A felek egyetértenek azzal, hogy a kormány 2009-től a bérpótlékkal tegye vonzóbbá a pályakezdők számára a pedagógus hivatást, és ösztönözze a fiatal kollégák pályán maradását. A f iskolát végzeteknek kezdetben 20.000 Ft, az egyetemi végzettséggel rendelkezőknek pedig kezdetben 32.000 Ft kiegészítést biztosító, degresszív, a bértáblába 21 év elteltével belesimuló kiegészítést szükséges bevezetni, ami a pályán eltöltött első 21 évben is biztosítja a jövedelem lépcsőzetes emelkedésének lehetőségét. Ez együttesen 65.700 pedagógusnak, a magyar pedagógus társadalom több, mint 40%-ának jelent majd többlettámogatást.

2. A felek egyetértenek azzal, hogy jobban kell ismerni a hosszú ideje, magas színvonalon dolgozó pedagógusok teljesítményét, ezért támogatják, hogy a kormány 2009-re 2 milliárd forinttal megemlje, közel megháromszorozza a teljesítménymotivációs pályázati alap keretösszegét. Ezzel mintegy 10.000 kiválóan teljesítő pedagógus juthat többlettámogatáshoz.

3. A felek egyetértenek azzal, hogy az intézményvezetők terhek

fokozottabb elismerése érdekében szükséges az intézményvezetők pótlék differenciált, az intézmény nagyságtól és a feladatok összetettségétől függő emelése. Ennek keretében 2009-től havonta 20-40.000 forint többlettámogatásban kell részesíteni a mintegy 6000 közoktatási intézményvezetőt mindegyikét.

4. A felek egyetértenek azzal, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal integráló és képességkibontakoztató felkészítési keretében foglalkozó pedagógusok támogatása kiemelten fontos, ezért támogatják, hogy számukra a kormány pótlékokat vezessen be. Az intézményi sajátosságok és az ellátott feladat alapján differenciáltan meghatározott pótlék mintegy 12.500 pedagógus munkájának fokozottabb elismerésével, közel 130.000 gyermek színvonalasabb oktatásához és neveléséhez járulhat hozzá.

5. A felek üdvözlik, hogy az oktatási miniszter 2008-tól évente Teleki Blanka-díjjal ismeri el a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint szociális, egészségügyi okok miatt különleges gondoskodást igénylő gyermekek, tanulók segítségével kiemelkedő eredményességgel, odaadással tevékenykedő pedagógusok munkáját. A díjban és a vele járó 300.000 forint jutalomban évente 100-100 pedagógus részesülhet.

6. A felek 2008. szeptember 1. az érdekegyeztetés keretén belül kidolgozzák egy valamennyi pedagógus számára bérnövekedést, stabilabb és kiszámíthatóbb jövőt eredményező bérmegállapodás alapjait.

7. A felek vallják, hogy szükség van a pedagógusképzés és -továbbképzés rendszerének megújítására. A tanárok képzésének igazodnia kell a mindennapok követelményeire, a tanárjelölteknek a pedagógus mesterség alapjai mellett el kell sajátítaniuk a rájuk váró új kihívások, problémák kezeléséhez szükséges ismereteket és készségeket is. Ennek érdekében a felek további egyeztetést tartanak szükségesnek a pedagógusképzés és -továbbképzés megújításáról.

Dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter

Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke

Dr. Gyimesi László, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének elnöke

Tóth József, a Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet elnöke

KELL VAGY NEM KELL A HUSZONÖT MILLIÁRD?

Az „Új tudás” program keretében 2009. januárjától a pedagóguskeresetek növelésére 25 milliárd forint pluszforrást fordítanak. Egyebek között erről szól a 2008. június 25-én aláírt OKM-szakszervezeti közös nyilatkozat. Sokan kétkedve fogadták, illetve elégedetlenek vele. Nézzük mi a reális mozgáster.

1. A közalkalmazotti bértábla természetesen ettől függetlenül emelkedni fog. Mértékét az Országos Községi költségvetési Alku keretében döntik el az Országos Községi Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) részvevői: kormány, szakszervezetek, önkormányzati szövetségek. Az Egységes Községi Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-én aláírt megállapodása a 2009. évre legalább 4%-os növekedést ír el. A PSZ véleménye szerint a nagyobb infláció miatt ennél magasabb bértábla-emelésre lesz szükség.

2. A pedagógusok külön béremelésére, a presztízs helyreállítására természetesen ennél jóval több kellene. A PSZ bérkoncepciója szerint (megjelent a Pedagógusok Lapja 2008. márciusi számában) a célra mintegy 70-80 milliárd forintot kellene fordítani. Ebből az összegből valóban minden pedagógus jól érezhetet bérnövekedéshez jutna.

A koncepciót ez év elején juttattuk el kormányhoz és vitattuk meg az országgyűlési képviselőkkel is. Ennek és az Oktatási Kerekasztal javaslatának egyaránt szerepe van abban, hogy a közoktatás pluszforrásokhoz jut 2009-től kezdve.

Tudni kell azonban azt is, hogy a Magyar Köztársaság költségvetésének jelenlegi helyzetében, 2009-ben nem jut több. A közszféra más rétegei nem kapnak ilyen „megkülönböztetést”, pedig voltak erre vonatkozó kezdeményezések. Kellő módon neheztelnek, irigykednek érte. Mi pedig morgolódunk, hogy miért csak ennyi jut.

3. Valóban a közalkalmazotti bértábla-emelésen túl nem minden pedagógus kap pluszforrást, pótlékot 2009-ben.

Összességében mintegy kilencvenezer pedagógust fog érinteni, de további lépésekre is szükség lenne. Például az osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, stb. pótlékok, bérelemek emelésére is.

A PSZ természetesen a bérkoncepciójának meghatározott további lépéseket sürget. Ugyanakkor tisztában kell lenni azzal, hogy 2009-ben a lehetőségek korlátozott volta miatt csak az első lépést tehetjük meg. A 2008. szeptember 1. esedékes érdekegyeztetés keretében tárgyalunk majd a további lépésekről. (Lásd: a nyilatkozat 6. pontja.)

4. Jól tudjuk azt is, hogy ezek az intézkedések átmeneti feszültségeket okoznak kollégáink között. Ám mindez el segíti, sürget vétezi a következő lépéseket, tehát kellő nyomást is gyakorol a döntéshozókra.

„A 25 milliárd forintból kapjon mindenki”-szemlélettel (egyformán osztották volna el ezt az összeget) alig lenne érezhető az emelkedés. Ráadásul hosszú időre elintéztnek minősült volna a pedagógusbérek rendezése (lásd. 2002. évi egységes emelés).

5. Végezetül arról is szólni kell, hogy **a pedagógusok számára fennállt a közalkalmazotti bértábla elvesztésének lehetősége is.** Mind kormányzati körökben, mind az Oktatási Kerekasztal munkája közben erről vita folyt. Fontos eredménynek tekinthetjük, hogy megőriztük ezt a rendszert, hiszen e nélkül még kiszolgáltatottabbak lennénk. E tekintetben a PSZ koncepciója meghatározó szerepet játszott. Ezáltal elérhetővé válik a valódi, háromelemes bérendszer (alapilletmény, pótlékok, minőségi munka elismerése) megteremtése, amikor a pótlék, a minőségi elem nemcsak jelképes összeg lesz, hanem egyre jobban érezhető keresetelem.

Mindezzel a következő években elérhető lesz a pedagógusok jobb megbecsülése, a valódi értelmiségi léthez szükséges kereset. **Ezért is várakozással tekintünk a Parlament költségvetési vitájára, a 2009., majd a 2010. évi költségvetés elfogadására, amely garantálhatja a béremeléshez szükséges forrásokat.**

Árok Antal

HAZAI MOZAIK

Szentesi tiltakozás a politikai döntések ellen

Négy szentesi középiskola véleményét, akaratát hagyta figyelmen kívül a Csongrád Megyei Közgy lés, amikor olyan vezet ket nevezett ki a város iskoláinak élére, akik sem a szakma, sem a szül k, sem a diákok támogatását nem élvezték. A politikusok pártjuk érdekeit el térbe helyezve, semmibe vették a tantestületen kívül az alkalmazotti közösségek és az Iparkamara egyértelm akaratát, valamint annak az internetes petíciónak a kérését, amelyet aláírt *Ascher Tamás, Parti-Nagy Lajos, Szabó Gy z , Szász János, Mohácsi János* és még sokan mások.

A közgy lés döntése veszélyezteti a Horváth Mihály Gimnázium nagy múltú drámai tagozatának (többek között *Ternyák Zoltán, Hevesi Tamás, Náray Erika, Alföldi Róbert, Szekeres Adrienn, Hajduk Károly* járt ide) további m kódését is. Az újonnan megválasztott igazgató, *Magyar Lászlóné* els nyilatkozatában kijelentette, hogy nem kívánja a jöv ben alkalmazni *Keser Imrét*, azt a drámapedagógust, aki a tagozat kultikus figurája, a szakma egyik legkiválóbb képvisel je, s akinek elbocsátása ellen a tantestület és a diákok ül demonstrációval tiltakoztak.

Az érintett középiskolák pedagógusai tiltakozva a politikai döntés ellen, 2008. június 21-én tüntetést szerveztek. A tanárok az ifjúsági háztól vonultak a Kossuth térre. A menethez csatlakoztak a jelenlegi és volt diákok, azok a „drámaisok”, akik ezen a hétvégén ünnepeltek a tagozat 30. születésnapját a városban, és mindazok, akik úgy érzik, hogy az oktatási intézményekben nincs helye a politikának.

A transzparensen a több száz tüntet kívánsága volt olvasható: „Dongót vissza!”, „Demokráciát akarunk!”, „Ki a pártpolitikával az iskolából!”, „Az igazgatóinkat akarjuk!”, „N -e virág iskoláink romHALMAIn?” Egy pedagógus pólóján pedig azt a feliratot láttuk: „Szabad HMG-ért felszabadítási front.” Nagy kísérete a gimnázium eltávolított drámatanárának, *Keser Imréné* k szavait: „És nem sejthetem, hogy mikor lesz elég ok el kotomi azt a kartotékot, mely jogom sérti meg.” *Papp László*, az egyik budapesti m vészeti iskola, egyben a szentesi gimnázium tanára bejelentette: nem fogja meghosszabbítani a szerz dését az itteni drámatagozaton, mert *Keser t* elbocsátották. Hozzátette, hogy a megyei közgy lés többsége négy középiskola tantestületét és az egész várost alázza meg. Részleteket olvasott fel a kinevezett igazgató, *Magyar Lászlóné* pályázatából, amely *Papp László* elmondása szerint azt taglalta hosszan, hogy mit lehet tenni az antiszociális magatartást tanúsító gyerekekkel, miközben a gimnáziumról csak pár sor szerepelt benne.

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) XVIII. kongresszusa is solidaritását fejezte ki a Csongrád megyei önkormányzat döntése ellen tiltakozó szentesi pedagógusokkal, szül kkel, diákokkal.

A PSZ felhívóitónak tartja, hogy a nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok az intézményvezet k kinevezésénél egyre többször figyelmen kívül hagyják az érintett pedagógusok, szül k, diákonkormányzatok, kamarák véleményét. Nem veszik figyelembe a szakmai szempontokat, hanem politikai vagy személyi érdekek alapján döntenek. Ez történt a szentesi középiskolák új vezet inek kinevezésekor is. Hová jut így a magyar közoktatás?!

A közgy lés július 10-én visszavonta a szentesi Horváth Mihály Gimnázium júniusban kinevezett igazgatójának megbízását. Sokak szerint azért, mert a bérben nem tudtak megállapodni. Ezt követ en július 31-én a közgy lés alelnöke és a Fidesz hajlandó volt leülni a tanár kar képvisel ivel. Err l *Bed Katalin*, a gimnázium PSZ-titkára, a tüntetés szervez je a következ ket írta:

Arra kértük ket, hogy ne 3-4 hónapra bízzanak meg igazgatót (mert ez volt az els „zseniális” tervük), hanem egy tanévre. Ezt meghallgatták. Azt azonban közölték, hogy „csak küls ember lehet igazgató”, azaz nem hajlandók kinevezni a tantestület jelöltjét. Akkor még nem volt emberük, jelöltjük se, csak az az elhatározásuk, hogy a tantestület jelöltje nem lehet igazgató. Az sem zavarta ket, hogy ebben a helyzetben jogilag csak a tantestület tagját lehet megbízni... Egy hét múlva meglett a jelölt, bemutatták nekünk. A Fidesz nev PÁRT mutatta be. A tagintézményünkbe (vezet je fideszes) hívtak össze bennünket, a gimibe nem mertek eljönni. Ez nekik „hazai pálya”. Ott virít *Halmi László* választókerületi elnök úr a narancsos ingében. Egy munkahelyen. Szép kis pártállam épül...

A megyei közgy lés augusztus 14-én rendkívüli ülésen döntött az összevont intézmény igazgatójának megbízásáról. A szentesi *H. Szabó Rékát* egy évre bízták meg az intézmény vezetésével. Elmondása szerint olyan személyben gondolkodtak, aki kívül l jön, szentesi és köt dik a Horváth Mihály Gimnáziumhoz. Több pedagógussal tárgyaltak, ám *H. Szabó Rékát* tartották a legalkalmasabbnak. A közalkalmazotti tanács és a szakszervezet kérésének tesznek eleget azzal, hogy nem pár hónapra, hanem egy évre bízzák meg az új vezet t. A jelölt személye pedig garancia arra, hogy „menni fog a szekér”. Annál is inkább, mivel a pedagógusok és k is azt szeretnék, ha béke és nyugalom lenne az iskolában, és az intézmény „a régi fényében ragyogna”.

Nyugdíjasok Székesfehérváron

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya – híven hagyományaihoz – ebben az évben is megrendezte négynapos felkészít tanácskozását. Az idén augusztus 12-15. között Fejér megye, Dunaújváros és Székesfehérvár PSZ-szervezete látott vendégül bennünket Székesfehérváron.

A rendkívül gazdag programot a József Attila Kollégiumban megtartott nyitó rendezvény indította, ahol köszönthettük szakszervezetünk elnökét, *Galló Istvánnét*, alelnökét, *Szabó Zsuzsát*, az Országos Iroda igazgatóját, *dr. Horváth Pétert*, valamint vendéglátóinkat, *Udvardy Béla* Fejér megyei elnököt, *Jámber Ferencné* és *Kósa Mihály* városi elnököket. *Szabó Zoltán*, az ONYV elnöke üdvözölte a megjelenteket, és röviden ismertette tevékenységünket, terveinket.

Ezután Székesfehérvár nyugdíjastagozatának elnöke, *Szendreyné Borszéki Mária* mutatta be a városi klub m kódését, amelynek keretében a környéken tett kirándulásokkal, tárlatlátogatásokkal, ismeretterjeszt el -adásokkal, közös névnapozással stb. teszik szebbé a nyugdíjas pedagógusok mindennapjait. Ezek költségeihez rendszeresen hozzájárul a városi PSZ-szervezet és az önkormányzat is.

Az összejövetelt meghívott vendégünk, *dr. Vasváry Artúrné*, az országos iroda egykori szociálpolitikai munkatársa, jelenleg a Rákellenes Liga elnöke el adása zárta. Az Országos Nyugdíjasválasztmányt megelő z , 1986-ban létrehozott Országos Nyugdíjastagozat egyik alapítójaként ismertette az akkori munkát, megemlékezett mindazokról, akik közrem ködtek az országos szervezet kialakításában. Els helyen néhai *Bálint Sándorról*, örökös tiszteletbeli elnökünk l. A visszaemlékezések során *dr. Jurcsák Lászlóné*, *Bokor Gézané*, *Tánczos Istvánné* tisztelettel szölt a tagozat, illetve a választmány régebbi elnökeir l: *dr. Fekete Béláról*, *Farkas Jánosról*, *dr. Molnár Antalról*, *Hargitai Károlyról*, *Tánczos Istvánnéról*.

A következ napon a városnézés keretében a városházán fogadott bennünket *Warvasovszky Tihamér* polgármester, aki elmondta, hogy a törvényben el írtakon túl a nyugdíjasokat a város sok egyébbel is támogatja, pl. több millió forinttal a nyugdíjasszervezeteket, 30%-os gépkocsisúlyadó-kedvezményt ad az id seknek, akik 50%-os kedvezményt kapnak az agárdi termálfürd ben, létrejött az Id sügyi Tanács.

Délután hajókirándulást tettünk Agárdról Pákozdra, ahol megkoszorúztuk az 1848-as emlékm vet és megnéztük az emlékmúzeumot. A vacsorát a Szűnyogszigeti Csárdában költöttük el.

A harmadik napon *Horváth Erzsébet* társadalombiztosítási szakért beszámolt a legújabb szociálpolitikai intézkedésekr l, változásokról, majd ismertette a Gárdonyi Géza Alapítvány jelenlegi vagyoni helyzetét, mint az alapítvány titkára.

Ezt követ en a város egyik nevezetességét tekintettük meg: a Boryvárt. A romantikus hangulatú kirándulást követ en Móra látogattunk el, ahol a Lamberg-kastélyt és a benne lév könyvtárat csodáltuk meg, majd a város egyik híres pincéjét kerestük fel. Itt zárult a felejthetetlen élményekkel teli együttlétünk, amelyekért e sorokkal is kifejezzük köszönetünket és hálánkat a számunkra lehet vé tev szakszervezeti vezetésnek, valamint kedves vendéglátóinknak: mindenekel tt a *székesfehérvári Alba Regia Nyugdíjas Klubnak*; a *Fejér Megyei Közgy lés Oktatási Bizottságának*; a *móri* és a *székesfehérvári önkormányzatnak*; *Fenyves Péter* és *Warvasovszky Tihamér* polgármester uraknak. Az esti beszélgetésekhez nyújtott jó borokért *Manner Márton* stermel nek és *Iván János* móri önkormányzati képvisel nek.

Rágyanszky Györgyné, az ONYV titkára

A VODAFONE AZ OKTATÁSÉRT, A PEDAGÓGUSOKÉRT

A Junior Prima Díj, illetve a PSZ-tagok által igénybe vehető kedvezmények kapcsán rövid interjút készítettünk dr. Beck Györggyel, a Vodafone Magyarország Zrt. vezérigazgatójával. A kérdések és a válaszok aktualitását az adta, hogy Junior Prima Díjra vonatkozó javaslatok felterjesztésének idősza szeptember, és e lehet ségekkel a PSZ is él.

– A Junior Prima Díj támogatói között ott találjuk a Vodafone Magyarország Zrt.-t. Figyelemre méltó, hogy Önök a „magyar oktatás és köznevelés” kategóriát választották, és ezzel hozzájárultak a pedagógusi munka rangjának emeléséhez. Miért ezt a területet és nem a tudósokat, sportolókat preferálják?

– A Vodafone Magyarország azért a „magyar oktatás és köznevelés” kategóriát választotta, mert úgy érezzük: ez a terület jóval nagyobb figyelmet érdemelne. A pedagógusok feladata óriási, példát kell mutatniuk gyermekeinknek, irányítaniuk kell a fiatalok életét. A tanításhoz olyan egyéniségek kellene, akik jellemükkel, kommunikációjukkal követendő, pozitív példát nyújtanak a jövő nemzedéknek. Ezzel a díjjal kívánunk hozzájárulni az oktatásban, nevelésben végzett tanári munka rangjának, erkölcsi és anyagi megbecsülésének növeléséhez, és

szeretnénk felhívni a figyelmet a tanárok felelősségére.

– A Junior Prima Díjakat elször 2007 novemberében adták át. Milyen tapasztalatokat szereztek? Milyenek voltak a felterjesztések? A kuratórium hány jelöltből választotta ki a tíz díjazott fiatal kollégát?

– Nagyon pozitív tapasztalatokat szerezteünk, hiszen megismerhettük és az egész országgal meg is ismertethettük Magyarország legtehetségesebb fiataljait. Már a felterjesztések olvasásakor tudtuk, hogy a kiemelkedő eredményeket elért fiatalok közül nehéz lesz kiválasztani tízet, de végül azok kaphatták a Junior Prima Díjat, akik a legjobban megérdemelték. Tavaly egyébként közel 50 jelölt volt.

– A Vodafone és a Pedagógusok Szakszervezete 2004 márciusában kötött szerződést, melynek nyomán a PSZ tagjai kedvezőtlen tarifacsomaghoz jutottak. A

szerepük és azóta többször módosult, még elnyösebbé vált. Az üzleti megfontolások mellett milyen szempontokat vettek figyelembe?

– Az üzleti megfontolások mellett említhető, hogy a PSZ a legjelentősebb pedagógus-érdekvédelmi szervezet, mely regionális és megyei székhelyekkel is rendelkezik, és több mint hatezer közoktatási intézményben működik, egyúttal a közsféra legnagyobb támogatottságú szervezete is.

– A Vodafone PSZ-flotta kedvezményével ma már több mint 20 000 tagunk él. Kollégáink túlnyomó többségének pozitív a véleménye. Önök hogyan értékelik ezt a lehetőséget és milyen jövőt prognosztizálnak?

– A PSZ-VF-flotta net-konstrukciók kialakítása folyamatban van, várhatóan hamarosan elindul. Első körben tájékoztató SMS-t kapnak, illetve várhatóan a Pedagógusok Lapjában is megjelenik az ajánlat.

ÁLLÁSFOGLALÁS AZ ISKOLAI ÉS DIÁKSPORT ÉRDEKÉBEN

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úrnak, Gyenesei István miniszter úrnak, dr. Hiller István miniszter úrnak és dr. Szili Katalinnak, a Magyar Országgyűlés elnökének

Az Országgyűlés által ötpárti konszenzussal elfogadott Sportstratégia a "Sportoló Nemzet" ideáját fogalmazta meg, s prioritásként szerepel benne az iskolai és diáksport, a gyermek-, ifjúsági- és szabadidő sport is.

A pozitív célok megvalósítását azonban számos intézkedés nehezíti, gátolja.

Így pl.:

É a testnevelés tantárgy óraszámának csökkenése,

É a munkaidő keret teljesítésébe beszámítható tevékenységek nem egységes értelmezése és végrehajtása,

É a közforgalmú utazások 50%-os kedvezményes elszámolásának megszűnése, ha a diák nem egyénileg veszi igénybe, É de mindennek tette a diáksport célú normatív költségvetési támogatás (legutóbb 1.300,- Ft/f /év) kötöttségének megszűnése.

Míndezeket következményeként jelentősen visszaesett a tanórák kívüli sportfoglalkozások és a foglalkozásokon részt vevők száma, de jelentős csökkenés tapasztalható az iskolák közötti versenyek, bajnokságok résztvevőinek számában is. Mindezt aggodalommal tölti el az e dokumentumot aláíró civil szervezeteket, érdekképviseleteket.

Úgy véljük, hogy amennyiben felelősen döntéshozóink komolyan gondolják az egészséges nemzet és ezen belül az ifjúság testi

fejlesztésének, nevelésének ügyét, meg kell találni a negatív tendenciák megállítására a megoldást.

Minden feltörekvő, építkező, a jövőre ambíciókkal tekintő társadalomnak a legalapvetőbb forrása az ifjúsága.

Az alulírott szervezetek ezért kérik a Magyar Köztársaság Parlamentjét, Kormányát, hogy a 2009. évi költségvetés tervezésekor, illetve szavazásakor állítsák vissza a közoktatásban tanuló diákok támogatására elkülönítendő, diáksport célú, kötött felhasználású normatívát, mely jelenleg 1.342.000 tanulót érintve 1,8 milliárd forintnyi alapot jelentene.

Kérjük a fentiek érdemi vizsgálatát, javaslatunk megvalósítását. Budapest, 2008. június 24.

Tisztelettel:

Magyar Diáksport Szövetség; Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete; Magyar Olimpiai Bizottság; Nemzeti Sportszövetség; Szakszervezetek Országos Diáksport Szövetség Egyesülete Pedagógusok Szakszervezete; Magyarországi Szülők Országos Egyesülete; Katolikus Iskolák Diáksport Szövetsége; Református Iskolák Diáksport Szövetsége; Magyar Olimpiai Akadémia; Fogyműködők Országos Diák- és Szabadidő Sport Szövetsége

Biológiaórák az állatkertben

Élménydús, kalandos kirándulás, biológia- és természetvédelem-órák, erdei iskola a Veszprémi Állatkertben!

A hagyományos állatkerti látogatáson kívül számos érdekességgel, például állatbemutatókkal, idegenvezetéssel, látványvetésekkel várjuk az ide látogató csoportokat.

Folyamatosan megújuló állatkertünkben bármilyen órát önállóan is megtarthat, de kérheti munkatársaink segítségét is a foglalkozás levezetéséhez.

Lehető van intézményi belépő vásárlására, amely jelentős kedvezményt nyújt, így egy belépő csak 300 Ft-ba kerül! A részletekről kérjen felvilágosítást.

Szakembereink rendelkezésére állnak a programok megszervezésében. Bővebb információ telefonon, interneten és személyesen kérhető.

Kittenberger Kálmán Növény-és Vadaspark

8200, Veszprém, Kittenberger u.17. Honlap: www.veszpremprezo.hu Tel: 88/566-140, e-mail: web@veszpremprezo.hu

ÜZENET A HUSZADIK SZÁZADBÓL

Összeállításunk szomorú aktualitását dr. Fényi Andrásnak, a *Pedagógusok Lapja* örökös szerkesztőjének halála adja. Bandi bácsi szinte a lap alapításától (1945) munkatársa volt a *Pedagógus Értesítő* nek (ez volt lapunk korábbi elnevezése), majd a *Pedagógusok Lapjának*. Tisztelettel adózva emlékének, ajánljuk olvasóink figyelmébe írásait. Ma is tanulhatunk belőlük.

„Tanulj többet”

címen nagyjelentőségű mozgalmat indított el a Magyar Egyetemi és F. iskolai Egyesületek Szövetsége, azzal a céllal, hogy a tanuló ifjúság tanulmányi eredményeit megjavítsa és a szakképzettségét emelje. A mozgalom gondolatát az a tény váltotta ki, hogy az egyetemeken és f. iskolákon – f. képpen a háború utóhatásaként – sivár képet mutattak a vizsgaeredmények. Ezen a helyzeten feltétlenül segíteni kellett. Éppen ezért helyezte a MEFESZ centenáriumi munkatervének középpontjába a tanulmányi színvonal megjavításának feladatát. (...)

Természetesen ennek a munkának anyagi és szellemi feltételei egyaránt vannak. Így az ifjúság szociális helyzete. E téren már eddig is igen sok történt. Amíg a Horthy-rendszerben 1943-ban Budapesten 52 kollégium m. ködött 4.000 lakóval, addig ma már Budapesten 70 kollégium m. ködik 6.140 taggal, vidéken pedig 25 kollégium 1.660 taggal. A jelenlegi állami költségvetés mellett 16 millió forintot fordít diák szociális célokra, a múlt évnek majdnem háromszorosa. Igen fontos feltétele az eredményes képzésnek a fels. oktatás gyökeres reformja és egyetemeink, f. iskoláink korszerű felszerelése is. Ám e jelentős anyagi és szellemi szükségleteket is csak úgy nyeri el a kívánt mértékben az ifjúság, ahogy s. amily mértékben részt vesz a kérdések megválasztásáért folyó munkában. (...)

Az eredményes munka érdekében a tanuló körökben és a szakkörökben a professzoroknak, magántanároknak és tanársegédeknek is közre kell m. ködniük. k lesznek a munka tudományos irányítói. Ezért szükséges, hogy tanárok és diákok közt mindenütt a legjobb kapcsolatok alakuljanak ki. Minden kari bizottság mellé professzorokból és szakemberekből álló Tanácsadó Testületet állítanak fel, az egész mozgalom tudományos jellegének biztosítására pedig az ország legjobb tudósaiából és szakembereiből álló Központi Tanácsadó Testületet. Ez utóbbinak tagja szakszervezetünk f. titkára, *Béki Ernő* is. A körök tagjainak persze az egészséges diákélet minden szálával átsz. tt szoros és természetes kapcsolatot kell egymás között kialakítaniuk. (...)

(*Pedagógus Értesítő*, 1948. március 15.)

Tanteremr l tanteremre

NÉHÁNY PERCCSEL az els. kicsengetés el tt érkezem. A keskeny, hosszú földszinti folyosón csönd van, csak néha hallatszik ki a tanteremekből l egy-egy erősebb diák- vagy tanárhang. Megindulok, hogy afféle felfedezőként ismerkedjek a »terreppel«. Határozott céllal jöttem: a kabinet-rendszert akarom tanulmányozni a *nyíregyházi Kossuth Lajos gimnáziumban*. Ebben az iskolában ugyanis már két és fél éve megszüntették az osztálytermeket, és áttértek a szak-el adótermekben folyó oktató-nevelő munkára. Valóban, a termek ajtajain szokásos osztályjelzések helyett ilyen feliratokat látok: magyar, történelem, biológia stb. S minden ajtón ott a bekeretezett órarend, de a tantárgyak helyén egy-egy osztály szerepel.

Megszólal az els. óra végét jelző csengő. Néhány pillanat, és sorra nyílnak az ajtók. Akatáskával a kezükben jönnek ki a fiúk, nyugodt léptekkel, s mintha csak közlekedési rendr. irányítani ket, a folyosó jobb oldalán haladnak. Mennek a következő óra tanteremébe. Ott letezik holmijukat, és máris indulnak ki az udvarra, folyosóra: pihenni, levegőzni. Egy-két percen belül simán, zajongás, futkosás nélkül bonyolódik le a váltás. (...)

S AHOGY A TANÁRI SZOBÁBAN rögtönzött közvéleménykutatás során megtudom, a többi közt azért sem hiányzik a tanulóknak a külön osztályterem, mert a különféle szaktárgyi termekben mindenütt találkozhatnak saját alkotó, teremtő tevékenységükkel, s így mindegyiket sajátjuknak érzik. Mind a tantestület, mind az ifjúság megszokta az új rendet, és sokkal jobbnak tartja a réginit.

Seregi Kálmán megyei politechnikai szakfelügyelő, az iskola ezermester tanára például így nyilatkozik: egészen más most az iskola közösségi szelleme, mint néhány évvel ezelőt. A tanítás megváltozott, színesebbé vált. *Szemerszki Miklós*, az intézet fiatal matematika-fizika tanára különösen a két jól felszerelt fizikai-el adóteremnek örül. Nincs gond se a kísérletekkel, se a gyakorlatokkal. És könnyebb lett a

matematika-tanítás is. A faltól falig húzódó nagy táblán mégoly hosszú levezetés is törlés nélkül fölírható, s egyszerre több tanulóval is oldhatnák meg példát. *Besenyei Hedvig* meg, aki most, évközben jött át Sátoraljaúj helyre l és a modern nyelveket tanítja, a nyelvi szemléltető eszközök gazdagságát dicséri. (...)

(*Pedagógusok Lapja*, 1961. május 5.)

Gyuláról – beszélgetve

A világos, napsütéses Gyula ezúttal borúsán, „h. vösen” fogadott. Ám a néhány napra „beszökött” sz. arra jó volt, hogy a Pállfy Kollégium nagytermében, a m. teremben számos teleptaggal találkozhatunk. Mind-egyik szorgalmasan dolgozott. Hadd szólaltassunk meg közülük néhányat.

Borszéki Ildikó a somogyi Kutasról érkezett alig egy-két napja. Még pályája elején tart.

- A festés egyetlen hobbim, szórakozásom. Gyulát most kóstolgotom; számomra szokatlan a sík vidék, de máris számos vonzó részletre találtam.

Chemez István, aki Biatorbágyon napközis immár tíz éve, családi hagyományként választotta a m. vészetet.

- Nagyon jó nekem a telep; sok mindent tisztáztam magamban, és nekifogtam az alkotásnak szabadon, kötetlenül.

Pakey Izabella nyugdíjban van, korábban Nagytétényben tanított. Év közben a Fáklya Klub stúdiójában dolgozik.

- Több telepen voltam, így például Veszprémben, Esztergomban, s ilyen elmények után eleinte szokatlan volt az itteni világ, de most egyre-másra fedezem fel a szépségeit, egyedi hangulatát.

A nagy múltú m. vésztelep egyik legh. ségesebb tagja *Boros István*, az encsi gimnázium igazgatója. Kispasztikáinak sokasága bizonyítja esztend. r. l. esztend. re, hogy milyen kit. n. szobrász.

- A telepen feltöltött dik az ember. Az ország különböző részeir. l. jött kollégák az ötletek sokaságával szolgálnak, a beszélgetések és alkotások, a szabad véleménycseré és gyakorlat szélesebb horizontot ad mindannyiunknak.

Végül szólaltassuk meg *Marsovszky Endrét* is, aki a gyulai m. helyet elindította, és most ismét gondozza. Ez a nyár személyes ünnepe: immár húsz esztendeje vezet m. vésztelepet az ország egy-egy vonzó táján.

- Gyula szívemhez n. tt. ebben nemcsak a településnek és környezetnek van nagy része, hanem annak a szívélyes tör. déznek is, amellyel körülvesz bennünket a város vezet. sége, a fürdő igazgatóság, élén *Farkas Sándorral*, valamint a kollégium személyzete és a Békés megyei bizottságunk, amelynek képviseletében *Hankó Ilona*, maga is képz. m. vész. állt szívvel-lélekkel mellém, a többi közt rajzpapírgondjainkon segítve.

(*Pedagógusok Lapja*, 1979. szeptember 8.)

Dr. Fényi András visszaemlékezése a PSZ alapítására

A Kálvin tértől botorkálok a Ferenc körút felé, led. l. falrészeket, szakadt huzalokat, szélt. tt. ágyúkat és még a hó alatt rejt. z. holtakat kerülgetve. Kezemben a felszabadult Pest els. napilapjának, a Szabadságnak január 25-én megjelent 5. száma, mely arról ad hírt, hogy a magyar tanárok, tanítók és óvón. k országos szabad szervezete megkezdte m. ködését a IX. ker., Ferenc körút 41. szám alatti épületben. Amikor belépek az els. emeleten lév. helyiségbe, három kollégán. fogad; bejegyzik nevemet a jelenték. k sorába. A hármójuk egyike *Pataky Margit* kereskedelmi középiskolai tanár.

Újabb hírként olvastam a Szabadságban, hogy a bontakozó szakszervezet január 30-tól átteszi m. ködését a Reáltanoda utca 13-15. számú házba, majd azt, hogy február 2-án megtartja alakuló közgy. lését. Ezen a napon most már nem kifelé, hanem a Belvárosba indultam jómagam is, minduntalan egy-egy kapualjba húzódva, amikor a még német kézen lév. Budáról sülvítve érkeztek a lövedékek.

Néhány nappal kés. bb már a Múzeum utca 17. szám alatt m. ködött a szakszervezet. És itt volt a központja mindaddig, amíg hét és fél év múltán kényszeren távoznia kellett e látványosan szép, minden szempontból megfelelő épületb. l.

(*Pedagógusok Lapja*, 2005. február 2.)

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLEKÉREM KITÜNTETÉST KAPTAK

A tanév végén, a pedagógusnapi ünnepségekhez kapcsolódóan sok kollégánk kapta meg a PSZ által alapított Eötvös József- emlékérem kitüntetést. Erről részben már lapunk elz., 2008/6-7. számában tájékoztatást adtunk. Most folytatjuk a kitüntetettek listáját. Gratulálunk minden kitüntetettnek!

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Szerencsen...

ARANY FOKOZAT: **Bejcek Ferencné** (Ózd), igazgázóhelyettes, körz. titkár; **B di Gyuláné** (Erd. horváti), intézményvezető; **Dakos Ferencné** (Szerencs), óvón; **Dienes Györgyné** (Alsóvadász), tanár, körz. titkár; **Doleszák Istvánné** (Mád), tanár, intézm. titkár; **Gy rffy Lászlóné** (Miskolc), tanító, a megyei szövetség alelnöke; **Keresztesi Istvánné** (Miskolc), nyugdíjas, kongr. küldött; **Kiszely Zsuzsanna** (Tokaj), nyugdíjas, volt körz. titkár; **Kuik Istvánné** (Tiszapalkonya), tanár, körz. titkár; **Nyusti Sándorné** (Tarcál), tanár, intézm. titkár; **Pelle Anna** (Kazincbarcika), tanár; **Réti Józsefné** (Tokaj), nyugdíjas, volt titkár; **Ríz Jánosné** (Forró), tanár; **Takács Miklósné** (Mád), óvón, intézm. titkár; **Tiszlavicz Csaba** (Prügy), igazgató; **Traczik Józsefné** (Miskolc), volt titkár; **Tóth Tiborné** (Ináncs), tanár, intézm. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Asztalos Zoltán** (Szerencs), tanár; **Bodnár Bertalan** (Mez zombor), tanár, körz. titkár; **Bodnár Imréné** (Miskolc), nyugdíjas, volt titkár; **Gérus Béla** (Kazincbarcika), tanár, intézm. titkár; **Méhiné Benedek**

Erika (Mez zombor), tanító, intézm. titkár; **Sipos Attiláné** (Szerencs), tanító; **Szelezsán György** (Encs), tanár, intézm. titkár; **Szuhay Zoltánné** (Izsófalva), tanár, intézm. titkár; **Takács Lászlóné** (Szerencs), tanár; **T zsr János** (Sajószentpéter), tanár, intézm. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Antalné Varga Baraczi Andrea** (Sajóvárkony), óvón, intézm. titkár; **Balázs Istvánné** (Ózd), gondnokságvez. h., intézm. titkár; **Baranyi Zsuzsanna** (Miskolc), gyermekvéd. asszisztens, intézm. titkár; **Béres Zsuzsanna** (Kazincbarcika), tanár, intézm. titkár; **Gy rné Simon Zsuzsanna** (Ózd), óvón, intézm. titkár; **Kovács Lajosné** (Serényfalva), tanító, intézm. titkár; **Medve Józsefné** (Ózd), óvón, intézm. titkár; **Molnár Jánosné** (Szerencs), techn. dolgozó; **Novodomzskíné Kájel Anna** (Ózd), óvón, intézm. titkár; **Pavlik Istvánné** (Gesztely), tanár, intézm. titkár; **Pusztai Fónagy Mária** (Csépany), óvón, intézm. titkár; **Rgdon Lászlóné** (Miskolc), nyugdíjas, volt titkár; **Szabó László** (Ózd), tanár, intézm. titkár.

Hajdú-Bihar megyében, Debrecenben...

ARANY FOKOZAT: **Erd háti Imréné** (Sáránd), tanító; **dr. Facht Józsefné** (Debrecen), tanító-tanár, f. bizalmi; **Kiss Anna** (Debrecen), könyvtáros tanár, intézm. f. bizalmi; **Kondor Zsigmond** (Debrecen), tanár, elnök; **Kulcsár Sándorné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Szabó Istvánné** (Hajdúsámson), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Varga Zsuzsanna** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi.

EZÜST FOKOZAT: **Agárdi Elekné** (Debrecen), nyugdíjas, SZVB-tag; **Csurka Lászlóné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Demjén Zsoltné** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Fazekas Imréné** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Fodor Lászlóné** (Létavértes), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Gábor Jánosné** (Hajdúbagos), tanár, intézm. f. bizalmi; **Nagy Gyuláné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Nagy Lászlóné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Nagyné Pallai Gabriella**, a PSZ Debrecen Városi és Körzeti Bizottságának ügyintézője; **Szilágyi Sándor** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Tömöriné Tóth Anna** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Vajda Jánosné** (Nyíradony), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Virágos Lajosné** (Sáránd), tanár, intézm. f. bizalmi.

BRONZ FOKOZAT: **Bagdy Lászlóné** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Bakk Emese** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Barna Sándorné** (Kokad), tanár, intézm. f. bizalmi; **Berki Zsuzsanna** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Csoháné dr. Kovács Anna** (Debrecen), tanár, intézm.

f. bizalmi; **Horváth Judit** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Iglódi Jánosné** (Nyírácsád), tanító, intézm. f. bizalmi; **Kapcsa Jánosné** (Debrecen), tanár; **Kecznán Szilárd** (Aradványpuszta), tanár, intézm. f. bizalmi; **Kocsis Erika** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Lobotkáné Varga Tünde** (Újléta), tanár, intézm. f. bizalmi; **Nagyné Szabó Ildikó** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Nagy Zsoltné** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Nyilas Lászlóné** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Oláh Istvánné** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Papp Józsefné** (Létavértes), tanító, intézm. f. bizalmi; **Radácsiné Lódré Judit** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Radics Teréz** (Debrecen), tanár; **Rácz Tiborné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Reven Ferencné** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Sárközy Ákosné** (Debrecen), könyvtáros tanár, intézm. f. bizalmi; **Soltész Éva** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Süt né Kovács Gabriella** (Debrecen), napközis nevelő, intézm. f. bizalmi; **Szabóné Heim Mária** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi; **Szántó Tiborné** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Szilágyi Miklósné** (Debrecen), tanító, intézm. f. bizalmi; **Sz cs Károlyné** (Debrecen), óvodapedagógus, intézm. f. bizalmi; **Veres Istvánné** (Debrecen), tanár, intézm. f. bizalmi.

Heves megyében...

ARANY FOKOZAT: **Bartus Zsigmond** (Füzesabony), nyugdíjastagozat-vezető; **Besenyői Zsigmondné** (Gyöngyösoroszi), tanár, alapszerv. titkár; **Dér Ferencné** (Füzesabony), nyugdíjas gazd. vezető; **Domoszlai Józsefné** (Gyöngyös), tanító; **Erdélyi Andrásné** (Heves), nyugdíjas, a körz. üdültetési biz. elnöke; **Erd s Gy z** (Eger), tanár, alapszerv. titkár; **Garai Andrásné** (Gyöngyös), óvón, alapszerv. titkár; **dr. Kenyér Béláné** (Gyöngyös), ügyvéd, a körz. biz. volt jogásza; **Magyar Béláné** (Gyöngyös), óvón, volt alapszerv. titkár; **Mata Lászlóné** (Gyöngyös), tanító; **Szabó Lajosné** (Füzesabony), alapszerv. titkár; **Szabó Sándorné** (Heves), nyugdíjas, a körz. segélybiz. elnöke; **Tómács Attiláné** (Adács), óvón, alapszerv. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Baloghné Pócs Katalin** (Gyöngyös), tanár, alapszerv. titkár; **Bartusné Szabó Ildikó** (Abasár), alapszerv. titkár; **Bendó Ferenc** (Tarnaörs), tanár; **Besenyői János** (Köml), igazgatóhelyettes, körz. biz. SZVB-elnök; **Filep Bertalan** (Hatvan), tanár, körzeti alapszerv. titkár; **Grániczné Csillik Krisztina** (Gyöngyös), óvón, alapszerv. titkár; **Harangozó Csabáné** (Kisnána), tanár, alapszerv. titkár; **Kiss Jánosné** (Gyöngyössolymos), tanár, alapszerv. titkár; **Lukács Istvánné** (Heves), tagóvoda-vezető, ügyvivő; **Rottenstein Lászlóné** (Füzesabony), a nyugdíjassegély. biz. elnöke; **Siposné Boros Piroska** (Gyöngyös), tanár, volt alapszerv. titkár; **Széles Lászlóné**

(Poroszló), óvón, alapszerv. titkár; **Sz cs László** (Heves), igazgató, alapszerv. titkárhelyettes; **Takács Péter** (Mez tárkány), alapszerv. titkár; **Varga Jánosné** (Sarud), alapszerv. titkár; **Zeke Józsefné** (Kompolt), alapszerv. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Bagdiné Nagy Edit** (Heves) gyógypedagógus, alapszerv. titkár; **Dávid Ferencné** (Gyöngyös), tanító, volt alapszerv. titkár; **Dósa Ferencné** (Heves), tanár, alapszerv. titkár; **Éles Sándorné** (Heves), tanító, alapszerv. titkár; **Gottschalk Róbertné** (Heves) nyugdíjastagozat-vezető; **Halász Józsefné** (Füzesabony), nyugdíjas, a techn. tag. vezetője; **Iván Béláné** (Kisköre), tanár, alapszerv. titkár; **Kapusné Király Katalin** (Gyöngyös), óvón, volt alapszerv. titkár; **Kelemen Miklós** (Eger), tanár, alapszerv. titkár; **Keresztesiné Ollári Anna** (Tarnaméra), tanár, alapszerv. titkár; **Kohajdáné Sz cs Katalin** (Domoszló), óvón, alapszerv. titkár; **Kozma Imréné** (Pély), tanár, alapszerv. titkár; **Kozmáné Komiljovist Éva** (Heves), tanár, alapszerv. titkár; **Körömi Béla** (Köml), tanító, alapszerv. titkár; **Mátraié Baranyi Piroska** ((Füzesabony), alapszerv. titkár; **Molnárné Csépany Edit** (Atkár), óvón, alapszerv. titkár; **Orbán Károly** (Tiszanána), tanár, alapszerv. titkár; **Perge Lászlóné** (Füzesabony), alapszerv. titkár; **Prezenszkiné Urbán Ágnes** (Nagyfüged), óvón, alapszerv. titkár; **Szabó Tamásné** (Kápolna), alapszerv. titkár.

Komárom-Esztergom megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Bors Zoltánné** (Esztergom), élelmészvezető, alapszerv. titkár; **Nagy Márta** (Komárom), intézményvezető, volt alapszerv. titkár; BRONZ FOKOZAT: **Delbóné Ács Katalin** (Tatabánya), tanár.

Nógrád megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Nagy Pálné** (Balassagyarmat), nyugd. gazd. felelős; **Stér Istvánné** (Salgótarján), megyei irodavezető, gazd. felelős. EZÜST FOKOZAT: **Andóné Angyal Mária** (Salgótarján), igazgató; **Lengyel Istvánné** (Salgótarján), tanár, alapszerv. titkár; **Sinka Sándorné** (Diósjenő), tanár, alapszerv. titkár. BRONZ FOKOZAT: **Kiss Józsefné** (Cserhátsurány), nyugd. alapszerv. titkár; **Kovácsné Szamosi Teréz** (Balassagyarmat), tanár, alapszerv. titkár; **Kun Istvánné** (Salgótarján), nyugdíjastagozat-vezető; **Popikné Csakajda Krisztina** (Salgótarján), gazd. vezető; **Szabó Jánosné** (Karancslapujtő), tanár, alapszerv. titkár; **Szentpéteri Ferenc** (Salgótarján), tanár, alapszerv. titkár; **Várszegi Istvánné** (Rétság), nyugd. közs. gazd. felelős.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében ...

BRONZ FOKOZAT: **Balogh Tiborné** (Szolnok), alapszerv. titkár; **Bozsó Andrea** (Rákóczi falva), alapszerv. titkár; **Csajbókné Fuchs Judit** (Szolnok), alapszerv. titkár; **Darócziné Kéri Mária** (Szolnok), alapszerv. titkár; **Giricz Jánosné** (Mezőtúr), nyugdíjastagozat-vezető; **Oroszi Hajnalka** (Szolnok), alapszerv. titkár.

Somogy megyében ...

BRONZ FOKOZAT: **Balogh Istvánné** (Siófok), tanító; **Fajván Tiborné** (Siófok), iskolatitkár, SZB-vezető ségi tag; **Horváth Attila** (Háromfa), igazgató; **Molnár Józsefné** (Barcs), óvónő, SZB-vezető ségi tag; **Tímár Lajosné** (Iharosberény), ig. helyettes, volt alapszerv. titkár. A balatonboglári Mathiász János Mezőgazdasági Szakközépiskola PSZ-titkára, **Lakos István** Eötvös József-emlékérem *ezüst* fokozat kitüntetését kapott. A központi kitüntetési ünnepségen azonban nem tudott részt venni. Ezért az elismerés átadására helyi intézményi rendezvényen került sor 2008. június 26-án. A kitüntetést **Árok Antal** elnök és **Szigethy Mariann** megyei titkár adta át.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Nagy Józsefné** (Bökény), nyugd. tanár; **Szabó Lászlóné** (Tiszavasvári), tanár, alapszerv. titkár. EZÜST FOKOZAT: **Iglai Ferencné** (Kemece), tanár; **Kiss Gáspárné** (Nagykálló), óvónő, alapszerv. titkár; **Kovácsné Mihajla Katalin** (Újfehértó), tanár, körzeti titkár.

Tolna megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Schlauch István** (Dombóvár), tanár; **Vértesné Törő Mária** (Dombóvár), gyógypedagógus. EZÜST FOKOZAT: **Kiss-Dala Marianna** (Szekszárd), tanító; **Koncz Jánosné** (Tolna), tanító, intézm. titkár; **Takács Gábor** (Szakcs), tanító. BRONZ FOKOZAT: **Gébert Judit** (Kakasd), tanító; **Pirginé Matkó Katalin** (Tolna), óvónő.

Zala megyében ...

EZÜST FOKOZAT: **Palkovics Lászlóné** (Zalaegerszeg), gazd. vezető, intézm. titkár; **Tabáni Miklós** (Rédics), tanár, intézm. titkár; **Váriné Titz Emma** (Zalaegerszeg), tanár, intézm. titkár. BRONZ FOKOZAT: **Gödörházi Józsefné** (Zalalöv), tanár, intézm. titkár; **Lang Jánosné** (Zalaegerszeg), tagintézm. vez., intézm. titkár, IB-tag; **Porgányi Miklós** (Zalakomár), tanár, intézm.-körzeti titkár, IB-tag, **Sretterné Zseli Ibolya** (Sójtör), tanár, intézm. titkár.

***

Rózsa Andrásnak, a PSZ országos központja nyugdíjas osztályvezetőjének *rubindiplomáját Árok Antal*, a PSZ elnöke adta át a szakszervezet székházában. A bensőséges ünnepségen részt vettek Rózsa András családja és korábbi munkatársai is.

Eötvös József-emlékérem arany fokozat kitüntetését kapott **Zombori László**, a PSZ országos központjának nyugdíjas osztályvezető-helyettese, amelyet a betegségére való tekintettel a lakásán adott át **Árok Antal** elnök.

A PSZ XVIII. kongresszusán a leköszönő országos tisztségviselő: **Árok Antal** elnök és **Szlankó Erzsébet** alelnök *Eötvös József-emlékérem vas fokozat* kitüntetésben részesültek, amelyet **Galló Istvánné**, az újonnan megválasztott elnök adott át.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült 2008. augusztus 20-án **dr. Pataki Mihály**, a szolnoki Tiszaparti Gimnázium és Humán Szakközépiskola igazgatója, a PSZ Intézményvezetői Tagozatának elnöke.

A PSZ-tagkártyáról és a megújult honlapról

A PSZ-MAKASZ-tagkártyát 2004-ben rendszeresítettük, amelyhez egyúttal különböző szolgáltatásokat, kedvezményeket kapcsolunk.

Az országos vezetőség döntése alapján a MAKASZ-szal kötött szerződésünket 2008. szeptember 1-jétől nem hosszabbítottuk meg, ezért a MAKASZ által szervezett kedvezmények már nem vehetők igénybe. A tagkártya azonban változatlanul érvényben van, és vele igénybe vehető az ingyenes jogsegélyszolgálat, a kedvezményes PSZ-üdülési lehetőség, a Hotel Benczúr kedvezményes szállásköltsége és a Vodafone PSZ-tarifacsomagja.

A tagkártyákat ez év végén lecseréljük, és 2009. január 1-jétől már az új PSZ-tagkártya alapján lehet igénybe venni szolgáltatásainkat.

A tagkártyaszámok változatlanok maradnak, amelyekkel a PSZ-tagok továbbra is elérhetik a Pedagógusok Szakszervezete honlapjának (www.pedagogusok.hu) zárt oldalait. Tehát belépéskor mindenki használja a tagkártyaszámát, jelszóként pedig lakóhelyének irányítószámát, amely a tagkártyaszám 4-7. számjegye.

A tagszámot egybeírva, szünetek nélkül kell megadni. Adatunkat, jelszavunkat minden belépés után tudjuk módosítani. Kérjük Kollégáinkat, hogy e-mailcímüket pontosan adják meg, mert csak így kapják meg hírlevelünket.

Sokan használják a régebbi webböngészőket, elsősorban a Microsoft Internet Explorer korábbi változatait. Ezek sajnos már elavultak, ezért a honlap nem megfelelően jelenik meg, betöltése elakadhat. Javasoljuk ezért az újabb böngészők letöltését és telepítését, pl. Internet Explorer 7, vagy Mozilla Firefox. A képernyő jobb felső sarkában, a bejelentkezési sáv alatt az ajánlott böngészőkre kattintva bármelyik azonnal letölthető és telepíthető.

PSZ Országos Iroda

PEDAGÓGUSOK, SZÜL K PÁRBESZÉDE AZ ISKOLAI AGRRESSZIÓRÓL

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Magyarországi Szül k Országos Egyesülete (MSZOE) konferenciát szervezett az iskolai er szak témájában. Mindkét szervezet vezet i úgy vélekednek, hogy ezen a területen sem hozhat jó megoldást a perlekedés, az egymásra mutogatás. Mindnyájan a konstruktív párbeszéd, a közös megoldások keresésében vagyunk érdekeltek. A rendezvényen, amelyre 2008. június 12-én a PSZ-székházban került sor, a PSZ és a MSZOE vezetői, szakértői mellett részt vettek az önkormányzati szövetségek, valamint a különböző szakmai és társadalmi szervezetek képviselői. A parlament oktatási és kulturális bizottságát *Tatai-Tóth András* országgyűlési képviselő (MSZP) reprezentálta.

A konferenciát *Árok Antal*, a PSZ elnöke nyitotta meg és vezette.

A vitaindítót *Keszei Sándor*, az MSZOE elnöke és *Galló Istvánné*, a PSZ alelnöke tartotta. Az ezt követő hozzászólók: *Konecsni Sándor* (PSZ, Kaposvár), *Heltai Miklós* (Magyar Önkormányzatok Szövetsége), *Bán Mihály* (PSZ, Veszprém), *Tatai-Tóth András* (országgyűlési képviselő), *Udvardy Béla* (PSZ, Mór), *Simonné Toldi Ágnes* (Országos Szül i Érdekképviseleti Tanács), *Szlankó Erzsébet* (PSZ-alelnök), *Ringhoffer Ervin* (Kollégiumi Szövetség), *Vida Attila* (Csallád Munkacsoport), *Szabó Gáborné* (PSZ, Komárom-Esztergom megye), *Tóth József* (MKSZSZ-elnök).

A tartalmas és sokoldalú vitát követően rövid közlemény született (lásd alább), és a további közös tennivalók kidolgozására bizottság jött létre.

Közlemény

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Magyarországi Szül k Országos Egyesülete (MSZOE) által az iskolai er szak témakörében rendezett konferencián több szül i és szakmai szervezet, önkormányzati szövetség, országgyűlési képviselő vett részt. Sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy az Oktatási és Kulturális Minisztérium meghívásunk ellenére nem képviseltette magát.

A konferencia résztvevői egyebek között hangsúlyozták, hogy az agresszió nyers megjelenése az iskolákban megrázta az országot. Az ijesztő jelenségek mögött súlyos feszültségek húzódnak meg, amelyeknek sokféle összetevője van az iskolán kívül és belül egyaránt. E kérdésekről folyt tartalmas véleménycsere.

A konferencia résztvevői kéri az iskolai partnereket a konstruktív együttműködésre, a humánus és eredményes nevelés-oktatás érdekében, a résztvevő szül i és pedagógus-szervezetek ebben szeretnének példát mutatni.

Hangsúlyosan kéri a politikai szereplőket és a médiát, hogy megnyilvánulásaikkal ne növeljék, inkább csökkentsék az országban tapasztalható agresszió szintjét.

Egyúttal kezdeményezik az ágazat irányítóinál, hogy vizsgálják meg a nevelés-oktatást szabályozó törvények, rendelkezések korrekciójának szükségességét is.

E konferencia nem lezárása, hanem kezdete kíván lenni egy folyamatnak, a szül k, a pedagógusok, a diákok közötti konstruktív párbeszédnek, együttműködésnek. Tevékenységünkkel megfelelő kereteket kívánunk teremteni ehhez regionális és helyi szinten is.

Budapest, 2008. június 12.

Árok Antal elnök

Pedagógusok Szakszervezete

Keszei Sándor elnök

Magyarországi Szül k Országos Egyesülete

Az iskolai agresszió témakörében lapunk elz (2008/5.; 2008/6-7.) számaiban sokféle véleményt, elsősorban gyakorló pedagógusok írásait adtuk közre. Ezúttal *Sáska Géza* oktatáskutató tanulmányát közöljük, azzal a szándékkal, hogy sokakat véleménynyilvánításra ösztönözzünk. Terjedelmi okok miatt az írást két részben juttatjuk el olvasóinkhoz.

Az iskolai er szak és az oktatás expanziója

A tanulmány szerzője: *Sáska Géza* oktatáskutató

Napjainkban az iskolai er szak új, szokatlanul brutális formái jelennek meg az iskolákban és az iskolák környékén. Angliában, a komprehenzív iskolák hazájában, csak az idén húsznál is több kamasz áldozata van a diákok közötti késeléseknek (HVG, 2008:37-38), az Amerikai Egyesült Államokban is végzetes kimenetelű iskolai lövöldözések rendszeresen rémisztik a magukat egyre tehetetlenebbnek érző pedagógusokat, szülőket, általában a közvéleményt (összefoglalását lásd: National School Safety Center, 2006). Sőt, a csodálatos pedagógia-kultúrájú Finnországban is tömegmészárlás történt 2007-ben szintén egy komprehenzív iskolában (<http://www.bullying-in-school.info/en/content/facts-figures/sbv-in-europe/finland-full-text.html>). Magyarországon is 35 éve, 1973. január 7-én Balassagyarmaton diákok ejtettek túsul diákokat, tíz éve, 1998 szeptemberében egy napközis tanár Hajdúhadháza konyhakéssel támadt nyolc roma gyerekre és három tanárra (AKG szubjektív <http://www.akeg.hu/szub/21rapcs.html>). Napjainkban tanárverésekről olvashatunk: (http://www.hirszerzo.hu/cikk.ujabb_tanarveres_-_elmaradt_az_ora_a_viii_keruleti_iskolaban.73904.html).

Nehéz eldönteni, hogy csak a bulvárszintet megütő, az egyedi, szinte kiszámíthatatlan, balesetszerűen bekövetkező drámai eseményekkel volna dolgunk, amelyekre nem lehet, és nem is kell

felkészülnünk, vagy pedig ostoba és eszetlen divathóbortról – mint hullámszerűen jelentkező diáköngyilkosság-módokról – van szó, vagy pedig az oktatás – az oktatási rendszer – új jelenségével találkozunk, melyet lassan-lassan életünk állandó s ekképpen természetes részének tekinthetünk. Valószínű, hogy mindhárom elem egyaránt kimutatható.

A három jelenség közül kettő az iskolarendszerek történetének korai szakaszaiból is ismert, ezért tanulmányunkban inkább az új, az oktatási rendszer jelenlegi állapotából fakadó jelenséggel foglalkozunk elsősorban az ezt a területet legjobban dokumentáló Amerikai Egyesült Államok példáján. Azt gondoljuk, hogy az iskolai er szak új formáinak egyik magyarázata az oktatási rendszer tömegesedésében keresendő, mely az országok többségében hasonló tüneteket mutat, két egymástól nem is független okból is. (Nem hagyva figyelmen kívül, hogy az oktatás expanziójával keletkező új konfliktusokat az egyes társadalmak miként kezelik, agresszióhoz viszonyuló kulturális viszonyuk szerint.)

Egyfelől: elbb az alsó-, majd a közép-, és végül a felsőfokú képzés fokozatosan elveszítette a szelekciós erejét: egyre kevesebb jövedelemben, tekintélyben, életvitelben, egészségben, kulturális szokásokban jelentkező jutalmat kínált a sikereseknek. Az egyre könnyebben megszerezhető bizonyítvány egyre kevesebbet ér éppen

az oktatás demokratizálódása következtében: a magasabban képzettek egyre-másra foglalják el azokat az állásokat, melyeket korábban alacsonyabb iskolai végzettséggel is be lehetett tölteni. (Ötven-hatvan évvel ezelőtt például ritka volt a fizikai munkát végző érettségizett férfi, ma szinte az ellenkezőjével találkozhatunk, s az általános iskolai végzettség korábban belépett jelentett a munkaerő piacra, ma már ennyi iskolai végzettség kevés.)

A tömegesedés lényege *másfelől*, hogy a közép- és felső fokú oktatás intézményes keretei közé kerültek (és maradnak ki legkönnyebben) olyan társadalmi csoportba tartozó fiatalok, akik a tömegesedés előtt idős korban ilyen vagy olyan felnőtt életet éltek a felnőtt világában, s most az iskolarendszeren belül folytatnak valami hasonlót. Nemcsak arról a jól ismert jelenségről van szó, hogy az egyre alacsonyabb társadalmi rétegekből származó gyerekek lesznek és maradnak iskolások, akiknek otthonról hozott kultúráját színvonalasésként hanyatlásként éli meg magasabb társadalmi rétegbe is származó oktatói kar. Ebben az új rendszer világban noha számszerűen sokan, de tanulási céllal egyre kevesebben járnak középiskolába, sőt a fejlettebb országokban a felső oktatásba is, a többség azonban nem ilyen. Számukra inkább fogyasztás semmint beruházás az oktatás, hiszen nincs rájuk szükség (Sáska 2003). Róluk mondták 1968-ban a diákok, hogy a kormányok iskoláiban parkoltatják őket: inkább maradjanak tanári felügyelet alatt az iskolában, semmint munkanélküliként gazdasági, életvezetési és politikai veszélyek között. Mindennek következménye, hogy az oktatási rendszer kultúrája átrétegződik: a cél, hogy az iskolában kötelezően eltöltendő idő kellemes, a végzett tevékenység azonnal élvezhető legyen; hol van már „a jövőnek nevelünk” jelszó meggyező ereje? Amellett érvelek, hogy az ilyen iskolákban jelenik meg nagyobb gyakorisággal az új típusú iskolai erőszak.

Néhány szigetszerűen megmaradt, szelektív, tudományterületet követő, tantárgy alapú oktatást folytató, elit iskolák rúgják meg legtovább a régi kultúra egyes elemeit, a fegyelem és a büntetés rendszerét. Ezek az exkluzív iskolák maguk oldják meg fegyelmi problémáikat, de ennek feltétele, hogy a diákság el is fogadja az iskola diktált morált. Az ilyen iskolák büntetésmódja, s miképp a tanulóinak kiválasztása, a képzés szerkezete is szelektív.

A régi és az új iskola és az erőszak

Úgy tényleg fel számomra, hogy a nyelvi korlátaimon belül megismerhet világon az erőszak gyakorlásának mindenütt van egy hagyományos, az iskolai hierarchiájából fakadó része, amellyel egyrészt a pedagógusok kényszerítik a felnövekvő generációkra az önmaguk, illetve az általuk közvetített kultúrát, másrészt pedig a diákok egymás, osztályok és évfolyamok közötti tekintély és eljogosultság sorrendje áll így fel. Természetesen olykor-olykor mindegyik oldalról megérett egy-egy szélsőségesen durva megnyilvánulás, de ezen napirendre lehetett térni, hiszen az iskolának mindig volt valamilyen rendje, melyet az oktató-közösség, az igazgató, az iskola szabályrendje fenn tartott tartani. Másképpen: az iskolai, pedagógusok által képviselt legitim erőszakkal képesek voltak elnyomni az illegitimnek tekintett erőszakot. Persze: tudjuk számos irodalmi vagy filmalkotásból, hogy ez a rend az iskola olykor szörny világának megérzését jelentette. Fel kell idéznünk, hogy az akkori társadalomba illeszkedett az iskola, melyben nemcsak pedagógusok, hanem a rendszer által képviselt erőszak az általános: az „apák hatalma”, az „öreges hatalma” effektus él az iskolában is, mely elnyomja, fegyelmezi a fiatalokat (Nagy, 1999).

A diákok által egymás között alkalmazott erőszak pedagógusi megítélése többnyire bizonytalan: az iskola érdekeivel, kultúrájával egybeeső, súlyosabb fizikai következményekkel nem járó erőszak felett hajlamosak személynél a pedagógusok, legitimálva a beavatási szertartásokat. A tanár távollétében a felügyelettel megbízott osztályvigyázó tettei többnyire az iskolai legitim erőszak keretei között maradtak.

A változás kétségtelen jele, amikor tudatosult, hogy az iskola hatékonysága e téren (is) csökkent. Ezt folyamatot a pedagógusok folyamatosan jelezték a sokjelentés „romlik a gyermekanyag”, „ilyen magas osztálylétszám mellett nem lehet fegyelmet tartani”

formulával. Állításuk súlya akkor értékelhető igazán, ha tudjuk, hogy az osztályok nagysága generációk óta folyamatosan csökkent, de a panasz állandó, tartalmában új tárgyelem jelent meg. Az történhetett, hogy a diákok társadalmi összetétele, iskolával szembeni elvárása változott meg, és másfajta, nehezebb élethelyzet elé kerültek pedagógusok.

A nevelélmélet nyelvén mindez azt is jelenti, hogy a hagyományos és iskolai hatás, valamint érdekkörben tartható a „fegyelmezés-büntetés” pedagógiai érték és cselekvési rendszer meggyengült. Azaz: az iskolai normaszegést, a diákok egymás közötti erőszakosságát a pedagógusok ilyen-olyan eszközökkel egyre kevésbé tudták letörni. Hogyan is tudnák, hiszen míg az iskolai értékrenddel durván szembehelezkedő, tízennégy évesnél fiatalabb tanulókat a pedagógus a maga felnőtt szellemi és fizikai mivoltával többnyire tudja kezelni, ennél idősebbeket már nem: diákok testi ereje vetekszik a tanárokéval, hála a felgyorsult biológiai érésnek. A középfokú oktatás általánossá válásával éppen ez történt.

Éppen ennek „fegyelmezés-büntetés” rendszernek, a hagyományos iskolának és gondolkodásmódnak a határait érvénytelenítette az új típusú iskolai erőszak: a gyilkosságok, az öngyilkosságba kényszerítés, a rablás, a nemi erőszak, bandaharc, a szervezett gyötetés, kábítószer hatása alatt elkövetett agresszió sokasága. Ezeket a jelenségekkel a nevelélmélet által javasolt pedagógiai eszközökkel megbirkózni – egy-egy igen ritka és nagyra tartott kivételtől eltekintve – már rendszerszinten nem lehet.

A probléma nagysága és terjedése

A probléma világméretű: a Google keresőprogramban ez év júliusában az iskolai erőszak angol („school violence”) kifejezésére 1 210 000, a németére („Gewalt an Schulen”) 632 000 találat érkezett, s ami különösen érdekes, hogy angol nyelvi kultúrában ennek ellentétét jelentő „az iskola biztonsága” („school safety”) kifejezésre ez elbővel több, 1 440 000; a német kifejezésre („Sicherheit an Schulen”) pedig jóval kevesebb 250 000 találatot jelzett a keresőprogram. Innen lehet tudni, hogy az iskolai erőszak sokakat érint problémája közpolitikai kérdéssé vált.

Azt hiszem, hogy a „biztonságos iskola” problémájából akkor lesz általános szakkérdés, amikor egyre több iskola tanszemélyzete nem tudja már kezelni az erőszak ügyét; s amint ez a jelenség tömegességé válik, úgy terjed a problémátudat, s a tanulmányírók leírják és magyarázatokat keresnek erre az új jelenségre. A megjelent tanulmányok számának változása utal a problémátudat s talán magának a problémának a terjedésére.

Az ERIC (Education Resources Information Center) katalógus-rendszere lehetővé teszi, hogy az iskolához kapcsolódó „biztonság” (safety), vagy az „erőszak” („violence”) kulcsszavak tartalmazó publikációk számának megoszlását 1966-tól évenként – mi tíz éves csoportokat alkottunk belőlük – kövessük. Ezzel az egyszerű módszerrel kimutathatóvá válik bármelyik probléma terjedésének a sebessége: a publikációkban használt kulcsszavak elfordulása jelzi, hogy mennyiben és milyen irányban változott közfigyelem.

Önmagában egy téma publikálásának elemszáma nem sokat jelent, hiszen nem tudjuk mivel összevetni a változás mértékét és irányát. Viszonyítási pontként olyan általánosan használt fogalomhasználat változásait választottuk, amelyet – feltételezésünk szerint – csekély mértékben befolyásol a szakmai divat vagy oktatáspolitikai esemény. Ezért választottuk az „iskola”, az „irodalom” és a „matematika” kulcsszavakat: ezek használatának változásaihoz képest értékeljük az erőszak-biztonság problémátudat megjelenését.

Még gyenge magyarázattal sem tudok szolgálni arra, hogy kisebb mértékben az „iskola”, nagyobbban az „irodalom” kulcsszavakra a hivatkozások miért mutatnak haragszerű görbét. A „matematika” területének közéleti fontosságát a kilencvenes évek közepéig a kulcsszavak növekvő száma jelzi, s a következő évtized számszerű mutatója inkább stagnálásra, semmint csökkenésre utal.

Az oktatáspolitikai háttérnek ismeretében szembeesik, hogy „biztonság”, de különösen az „erőszak” szócikkek mily jelentős karriert futottak be. 1966-75 között a „matematika” szócikkek számának 7,1%-nyi mennyisége foglalkozott az erőszakkal, addig 1956 és 2006 között már 16,1%-nyi.

Az iskolával, illetve vele kapcsolatos egyes kifejezések el fordulásának gyakorisága (esetszámok) az ERIC rendszerben (2008. július 4-i letöltés)

	az iskola (school)	irodalom (literature)	matematika (mathematics)	biztonság (safety)	er szak (violence)
A kezdetektől 1966-ig	4 443	677	714	198	17
1966-1975	78 978	15 242	10 381	2 175	736
1976-1985	107 681	21 943	16 685	4 039	1 526
1986-1995	106 475	21 368	18 210	4 364	2 832
1996-2005	96 422	18 107	17 961	5 374	4 621

(saját számítás)

A fenti, rendkívül egyszer összehasonlítás is megmutatja, hogy az iskola biztonságának, az iskolai er szak ügye a hetvenes évek közepétől kezdve bizonyosan egyre növekvő témája, problémája az oktatásiügynek. (Az adatgyűjtés kezdeti időpontja eltakarja, hogy a „biztonság-er szak” problémája az Egyesült Államokban a közoktatás kiterjesztésének első szakában keletkezett.)

Az iskolai erőszak jellegének megváltozása

Tudhatjuk, hogy a közvéleménykutatás szülői hazája az Amerikai

Egyesült Államok, s e kutatási metodikával keresték meg, még 1940-ben a közösségi (public) iskolákban dolgozó pedagógusokat, és kérdezték meg a véleményüket az iskolai fegyverrel. Ugyanezt a kérdést tették fel 1990-ben a pedagógusoknak.

Arra a kérdésre, hogy mit tartanak a pedagógusok a hét leggyakoribb iskolai szabályszegésnek egészen más válaszokat adtak a köz-, azaz a nem magánoktatásban dolgozó pedagógusok negyvenben, és megint mást a kilencvenben.

1940	1990
1. A feleselés;	1. A kábítószerek;
2. a rágógumizás;	2. az alkoholizálás;
3. a zajongás;	3. a terhesesség;
4. futkározás a folyosón, a hallban;	4. az öngyilkosság;
5. a sorban állás rendjének megbontása;	5. a nemi erőszak;
6. az öltözködési szabályok megsértése;	6. a rablás;
7. a szeméttelés.	7. a verekedés.

(Toch, Gest- Guttman 1993: 30)

A kérdezettek által sorba rendezett válaszokban a különbség mutatja a pedagógusok problématudatában bekövetkező hatalmas változást, azt, amit a táblázatból látunk, és azt, amit tudhatunk mögötte: a generációk mind nagyobb hányada egyre hosszabb időt tölt el az iskolarendszerben, s ezzel együtt a egyre több pedagógust alkalmaznak: az iskolai diákság és oktatói kar szociális összetétele is megváltozik: már nem csak a középosztályból származók a középiskola.

1940-ben és ötven évvel később a tanárok meglehetősen eltérő iskolaképével találkozunk.

A XX. század első felének vége felé a diáklétszám az iskola által felállított szabályok megsértését jelentette. Ekkor még az iskolai és az iskolán túli világ elkülönült egymástól, olyannyira, hogy a tanárok által felsorolt fegyelmi vétségek majd mindegyike csak az iskola falai között értelmezhető, máshol alig. Voltaképpen pedagógusok által felállított szabályok megsértéséről olvashatunk, olyan normákról értesülünk, amelyek az iskola kultúráját mutatják, amelyek minden bizonnyal az akkori iskola hatékony működését szolgálták. Nem tévedhetünk nagyot, ha felételezzük, hogy az ilyen iskolában az önfegyelmet oktatták, tudatosították a diákokban az iskolai hierarchiát, és benne a helyüket. A feleselés (szemtelenkedés) tilalma pedig a diáklétszám, diák-igazságtudat elnyomását, a tanári tekintély feltétlen kikényszerítését jelentette. A sorban állás rendjének megbontása, a futkározás és a zajongás tilalma pedagógiai tekintetben tudatosan felépített iskolai kultúra képét sugallja. Mondhatni, poroszos szervezeti fegyvellemmel, a tanuláshoz szükséges erőfeszítését szolgáló renddel találkozunk, amely az akkori pedagógusok értékrendjét és munkavégzésük megkönnyítését szolgálta.

Ezek az értékek – feltehetőleg – középosztályi értékek, amelyeket a középosztály szelektív iskolájában az akkori

pedagógus képviselt. Az ilyen iskolában a végső büntetés az eltanácsolás volt. A „rossz”: a tantestület értékrendjével súlyosan szembehegyezkedő, az iskolai szabályait durván megsértő diákoknak ezzel kellett szembenézniük. A büntetés súlyos: az iskola, mert módjában és jogában állt, elvehette a tanulmányok elvégzésével járó jelentős lelki és szociális, kulturális jutalmat: a diák nem lehet a középosztály tagja. Egy tagolt társadalom erősen szelektív iskolájában általában ezért van rend.

Az ötven évvel későbbi új és a régi iskola között az a szembevetés különbség, hogy már nem az iskola nevelési szándékú magatartásszabályainak megsértése alkotja főbb fegyelmi problémát, hanem az iskolán kívüli világ agresszív rendjének begyűrűzése, amelyet elszenved a pedagógus. Már nem a maga értékrendjét közvetíti-kényszeríti ki, hanem együtt él egy telenyvalóval, amelyet módosítani próbál, és elviselni az új iskola környezetének hatásait.

Az iskola – mint szervezet – sem a régi már, nem is szelektív, hanem befogadó, nem tantárgyi, hanem mindenveltségterület-alapú kultúrát hordoz. Fenyegetése, büntetése már nem egy kecskettő ígéret visszavonása, hanem a rossz vagy az ennél is rosszabb bekövetkezése: ha nem fejezed be az tömegoktatás iskoláját, biztos, hogy a társadalom peremére kerülsz, oda, ahonnan a „problémás gyerekek” többsége származik. Tapasztalat, hogy a társadalom alsóbb csoportjaiból tartozók egy része számára mindez nem számít súlyos fenyegetésnek, hiszen ott marad, ahol volt.

Valóban van különbség a régi és az új – általában vett – iskola, mint intézmény között, s az új valóban rémítőbb, mint a régi. Sokakat foglalkoztat a kérdés: mi is az oka a változásoknak?

(A tanulmány második – befejező – részét lapunk következő számában közöljük.)

**Folyamatosan figyeld a www.pedagogusok.hu weboldalt!
Tagkártyaszámuk alapján a PSZ-tagok külön információkhoz juthatnak.**

JUBILEUMI HANGVERSENY SOPRONBAN

60 éves a Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar

„Nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben mind egyek vagyunk.” (Kodály Zoltán)

Ez szinte valóság volt Sopronban, a fennállásának 60. évfordulóját ünneplő Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar hangversenyén, amelyre 2008. június 14-én a Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központban került sor.

A Pedagógusok Szakszervezete keretében 1948-ban alakult a kórus első karnagya Kovács Sándor fiatal énektanár volt. Működött je a soproni Pedagógusok Művelődési Háza, amely a Pedagógusok Szakszervezete szervezeti egységéeként a Területi Művelődési Intézmények Egyesülete (TEMI) támogatását élvezte.

A hat évtized alatt a több száz kórustag sok-sok zenei élményt nyújtott a város lakóinak, fiatalságának.

Szereplője volt a Soproni Ünnepi Heteknek, a Tavaszi Napoknak, a városi ünnepegeknek, az évfordulóknak, a megemlékezéseknek. A kórus megalakulása óta részt vett országos és területi kórustalálkozókön, pedagógus énekkarok fesztiváljain, melyek rendezését többször vállalták is (1964, 1976, 1983, 2003).

A magyar és a nemzetközi kórusirodalom valamennyi korszakából énekelt az énekkar a capella és oratórikus műveket egyaránt. A Soproni Szimfonikus Zenekarral közösen miséket és requiemeket szóltattak meg a városban és a környéken, sőt Ausztriában is. Rendszeresen tartott a kórus zenei ismeretterjesztő előadásokat a tanulóknak, jótékonyági hangversenyeket a rászorulóknak.

Fennállása óta több kitüntetéset kapott, egyebek közt: Kodály Zoltán Emlékérem, Örökös Kiváló Együttes, Pro Urbe Sopron, Hangversenykórus Cum Laude.

A sikerekhez, a kiemelkedő eredményekhez hozzájárultak a karnagyok: Kovács Sándor, Törzsök Béla, Horváth Valéria, Nagy Alprád, Ács Ferenc, Palotai György, Dárdai Árpád, 2003-tól Makkos Ágnes.

Baráti kapcsolatok ápoltak több hazai és külföldi kórossal. Az utóbbi évtizedekben gyakran szerepeltek külföldön, vagy láttak vendégszolgálni külföldi énekkart. Európa több országában szereztek nagy elismerést a magyar zenekultúrájának.

A rangos évfordulón dr. Fodor Tamás polgármester köszöntötte az énekkart. Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerző, a Magyar Örökség kitüntetettje ünnepi beszédét követően az erre az alkalomra írt műve, az Éjjeli kiáltó hangzott fel először, Makkos Ágnes karnagy, majd a szerző vezényletével. A soproni kórusok: a Fidelissima Vegyeskar és a Kórus Spontánusz kórusmunkával köszöntötték az ünnepeltet. Ezt követően a Kempteni Kamarakórus és bolzanói Coro Laurino műsorát hallhatta a közönség. Végül a Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar lépett a színpadra nagy taps közepette. Az énekkar

jelenlegi repertoárjából hangzottak fel kórusművek, de az elmúlt évtizedek legkedveltebb sikerdarabjaiból is énekeltek. Szívesen nem akaró taps köszöntötte magas színvonalú művészi produkciójukat és szívvel-lélekkel éneklésüket.

Dr. Szurmáiné Silkó Mária, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főosztályvezetője oklevéllel jutalmazta az énekkart és Makkos Ágnes karvezetőt.

Árok Antal, a Pedagógusok Szakszervezete elnöke az Eötvös József-emlékérem arany fokozatát adta át Lóczy Lajosné és Mérei Mária kórustagoknak, akik több évtizede tagjai az együttesnek, és jelenleg is vezető szerepet töltenek be. Kimagasló zenei műveltségükkel, áldozatos munkálkodásukkal példaképpül állnak a tagság előtt.

Dr. Fodor Tamás polgármester Sopron város kitüntetését adta át Lisznyai Józsefnének, Simon Erzsébetnek, Németh Erikának a hosszú időn át tartó lelkes éneklésért és a kórusvezetésben végzett tevékenységükért.

A Pedagóguskórusok Országos Tanácsa nevében dr. Pauserné Kis Szölgéyi Gabriella és Pet Boldizsárné köszöntötte az énekkar tagjait, de elhozta kórusuk üdvözlését a quiberoni küldöttség elnöke. A megyesi, a pápai, valamint a barcsi karnagyok együttesük képviselőivel gratuláltak az ünnepelőknek.

Megható jelenet volt, amikor az egyetlen élő alapító kórustagot, Tamás Lajos tanár urat ünnepelte a közönség, aki csupán pár éve hagyta abba az éneklést.

A három soproni kórus közös előadásában XV. századi ismeretlen magyar szerző műve, a Domine ad adiuvandum kezdetű kánon hangzott el Makkos Ágnes vezényletével. Az ünnepség zárásaként a város együttese – az egykori kórustagokkal kiegészülve – Kodály Zoltán Esti dalát énekelte Dárdai Árpád irányításával, aki 22 évesen át számos hazai és külföldi siker részese volt az együttes élén.

Az ünnepelést állófogadás és baráti beszélgetés követte. A régi és a jelenlegi kórustagok örültek egymásnak, felidéztek közös emlékeiket, élményeiket. Közben többször felhangzott az ének „a legszebb hangszerezen”, az emberi hangon. Minden résztvevőnek emlékezetes marad ez a neves évforduló, ez a felemelő élményt nyújtó hangverseny és a baráti találkozó.

Köszönet mindazoknak, akik lehetvé tették a soproni Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar fennállása 60. évfordulójának színvonalas megünneplését. Támogatóink: Oktatási és Kulturális Minisztérium, Pedagógusok Szakszervezete, Nemzeti Kulturális Alap, Területi Művelődési Intézmények Egyesülete, Győr-Ménfőcsanak-Sopron Megyei Önkormányzat, Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata, Soproni Pedagógusok Művelődési Háza.

Roskó Mária, a kórus krónikása

Európából Európába

Pedagógusnap és határokon átnyúló projektzárás

Sopron iskolaváros – ezt bizonyítja a méltóképp megünneplelt pedagógusnap dr. Tillné Schmidt Edit szervezésében. A színvonalas rendezvénynek a B. W. Pannónia Med Hotel Európa-terme adott otthont, az ünnepi műsorral az Andrassy Katinka Művészeti Alapfokú Intézmény tanárai és tanulóik gondoskodtak.

A Pedagógusok Művelődési Háza és a Pedagógusok Soproni Művelődési Házáért Alapítvány pedagógusnap ünnepsége a Nemzeti Civil Alapprogram és a Soproni Polgármesteri Hivatal támogatásával jött létre.

Az egybegyűlő aktív és nyugdíjas pedagógusokat Abdai Géza alpolgármester és Palotai György főtanácsos köszöntötte.

A pedagógusok munkája küldetés –

perspektívát mutatnak és a jövőt építik. Az ismeretátadáson túl sokkal a fontosabb a személy maga: azaz az ember.

A határokon átnyúló projekt eseményeit dr. Tillné Schmidt Edit ismertette.

Az elmúlt év novemberétől május végéig több érdekes programon vehettek részt a soproni pedagógusok és a testvérintézmények klubtagjai. Jubileumi ünnepséggel kezdődött a beszámoló projekt: fennállásának 55. évfordulóját ünnepelte a Pedagógusok Művelődési Háza.

A számtalan program kiállítások és ismeretterjesztő előadásokon keresztül a bensőséges ünnepség sok mindent magába foglalt. Eisenstadtban együtt ünnepeltek a

helyi Seniorbunddal a klubtagok, de Bécsben, a schönbrunni kastélyban, valamint Győrben és Héderváron is jártak.

A történelem iránt érdeklődők többek között Horthy Miklós életútjáról, az irodalomkedvelő dr. Turbuly Lilla soproni író Úvegház című regényéről hallhattak ismeretést. A környezetvédelemmel kapcsolatban dr. Varga Mária tartott előadást a klubtagoknak.

Hosszasan sorolhatnánk még az érdekes előadásokat és bemutatókat, amelyek hozzájárultak a projekt sikeréhez. Dr. Tillné Schmidt Edit vezetésével a pedagógusok csapata nemrégiben Brüsszelben is járt, azonban ez már egy másik történet...

Horváth Edit

Országos Pedagógus Sportnapok Simontornyán

Ez évben, 2008. június 21-22-én Simontornyán került sor az Országos Pedagógus Sportnapokra (OPS). A nyolcadszor lebonyolított sporttalálkozóznak a *Vak Bottyán Általános és Szakképző Iskola, Gimnázium*, valamint a *Pedagógus Sportkör* adott otthont.

Külön elismerés illeti a szervezésben közreműködő kollégáinkat, mindenekelőtt *Széplaki Zoltánt*, az intézmény testnevelő tanárát, a helyi sportkör vezetőjét és a sportpályákat ingyenesen a rendelkezésükre bocsátó Simontornya város önkormányzatát, Pedagógus Sportkörét.

A találkozót *Fülöpné Szűcs Mária*, a PSZ Tolna megyei titkára nyitotta meg, a díjakat pedig *Árok Antal*, a PSZ elnöke adta át.

Az eredmények listája

Kispályás labdarúgás (férfi): **1. Vásárosnamény; 2. Dunaújváros; 3. Csorna; 4. Putnok; 5. Szekszárd; 6. Simontornya; 7. Vác.**

Kosárlabda (női): **1. Kecskemét; 2. Vác; 3. Simontornya.**

Darts (férfi): **1. Széplaki Zoltán; 2. Vonyár István; 3. Koszta Péter.**

Darts (női): **1. D. Tóth Éva; 2. Polgárné Németh Rita; 3. Marsiné Nagy Kornélia.**

Asztalitenisz (férfi): **1. Tengg Péter; 2. Volosin Vlagyimir; 3. Illés Antal.**

Asztalitenisz (női): **1. Palicsárné Farkas Szilvia; 2. Horváth-Béke Hajnalka; 3. Beidekné Szabó Mariann.**

Asztalitenisz, vegyes páros: **1. Enesei József – Bíró Bea; 2. Pál Attila – Horváth-Béke Hajnalka; 3. Galambos Zsolt – Nagy Zita.**

Keresztretjérvény (csapat): **1. Bíró Bea – Molnárné Bereczki Annamária – Bánszki Miklós; 2. Máté Imréné – Máté Mária – Racs Katalin; 3. Horváth-Béke Hajnalka – Tóthné Ughy Ilona – Patakiné Hegyi Erzsébet.**

Sakk: **1. Volosin Vlagyimir; 2. Sándor István; 3. Bánszki Miklós.**

Országos Pedagógus Teniszbajnokság Balatonalmádiban

A *Balatonalmádi TENNIS CLUB 1925* sportegyesület és a *Pedagógusok Szakszervezete* (PSZ) hagyományosan e tanév végén is, 2008. július 4. és 6. között megrendezte az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot. Ezúttal nyolcadszor került sor erre a sportversenyre. Ismét sikeres és jó hangulatú rendezvény tanúi lehettünk. A TENNIS CLUB balatonparti pályáin, ahol a mérkőzéseket tartották, és a klubházban megfelelő feltételeket teremtettek a nemes vetélkedőhöz. A szomszédos strand pedig jó lehetőséget nyújtott a fürdőzésre. A teniszverseny eredményes lebonyolításáért köszönet illeti a klub vezetőit, munkatársait, mindenekelőtt *Dudás Zsoltot*, a klub elnökét. A versenyek elhelyezésére szolgáló Győr városi-körzeti PSZ-üdülő nyugodt és kulturált környezettel járult hozzá a versenyek jó közérzetéhez. A bajnokságot *Árok Antal*, a PSZ leköszönt elnöke és *Galló Istvánné*, a PSZ XVIII. kongresszusán megválasztott új elnöke nyitotta meg, és adta át az érmeket, díjakat is.

A teniszverseny eredménylistája

NŐK 40 ÉV ALATT: **1. Pestuka Szilvia** (Baja); **2. Pataki Henriette** (Budapest); **3. Balzsay Zsuzsa** (Budapest).

NŐK 40 ÉV FELETT: **1. Csiziné Magyar Ildikó** (Szentés); **2. Hal Viktorné** (Baja); **3. Kissné Katona Ágnes** (Baja).

FÉRFIAK 40 ÉV ALATT: **1. Pintér Ákos** (Keszthely); **2. Kégel Tamás** (Kecskemét); **3. Dudás Zsolt** (Balatonalmádi).

FÉRFIAK 40-55 ÉV KÖZÖTT: **1. Horváth Árpád** (Sárvár); **2. Bartóki József** (Jászberény); **3. Kovács Pál** (Békéscsaba).

FÉRFIAK 55 ÉV FELETT: **1. Oláh Balázs** (Budapest); **2. Halász László** (Mátészalka); **3. Dr. Pellérdi Rezső** (Budapest).

NŐI PÁROS: **1. Verbulecz Valéria** (Dunakeszi) – **Pataki Henriette** (Budapest); **2. Csiziné Magyar Ildikó** (Szentés) – **Kissné Katona Ágnes** (Baja); **3. Csátaljainé Farkas Anita** (Baja) – **Hal Viktorné** (Baja).

FÉRFI PÁROS: **1. Homó László** (Kecskemét) – **Kégel Tamás** (Kecskemét); **2. Pestuka Szilvia** (Baja) – **Csátaljai István** (Baja); **3. Hidasi László** (Mezőberény) – **Bartóki József** (Jászberény).

Országos természetjáró találkozó

Ismét, ezúttal 49. alkalommal találkozott egymással július 7. és 11. között a természetvédők, szeretők és ezt továbbadni kész pedagógustársaság.

A helyszín az ország egyik meglehetősen nehezen – a keleti végekre sok-sok órányi utazással – megközelíthető pontja, a nyugat-dunántúli Zalaegerszeg volt. Több mint száz kolléga innen indult az ország, Göcsej és Zala-völgye természeti és kulturális kincseinek felfedezésére.

Az ügyes és mindenre kiterjedő szervezés eredményeként a rendszeresen túrázók, és azok is, akik időről időre vagy gyakorlat híján kevésbé bírták a gyaloglást, egyaránt eljutottak minden tervezett helyszínre. Megcsodálták az ország régi kerített házat, az emeletes káoszt, Szalafn a pityerszerű szabadtéri néprajzi gyűjteményt, Velemér XIV. században épült festett falú román-gótikus templomát, az ország legszebb és

legrégebbi szoknyás haranglábát Pankaszon. Megismerkedhettek a göcseji tájjal a Csömödér-Bázakerettye között közlekedő erdei kisvasúton utazva vagy gyalogtúrán az Aranyosláp, Azáleás-völgy szépségeivel. Látták a varázslatosan felújított Deák-kúriát Söjtörön, majd a Zala völgyében egy másikat Kehidakustányban, és a XIII. században épült kálldsi kortemplomot. Közben arra is volt idő, mód és lehetőség, hogy a boronapincékben rögzített nedvesség és a táj jellegzetes ételeit is – mint a dödölle, a tökök-mákos rétes, a rántott vargánya és más finomságok – megismerjék a résztvevők. Sajnos a zalai táj egykor jellegzetes hembái – a föld mélyéből olajat szívó „szúnyogok” – már ritkábban terhelnek fel a dímbes-dombos környezetben.

Azonban Páka általános iskolájának egyik terme máig él és remélhetően sokáig ható emlékét őrzi egykori tanítványának,

Öveges Józsefnek. Az emlékszobába lépve fogadó mottó, mely a nagy tanító, tudós és rádiós-tévé személyiség hitvallása, így szól: „Legnagyobb boldogságom, ha másnak tudást, örömet nyújthatok.” Ennél egyszeribben, igazabban talán nem is lehetne megfogalmazni a szándékot, melyet minden pedagógus a lelke mélyén célként kitűz. Ezt és az együttlét örömét is szolgálta a találkozó, melynek szervezéséért, megvalósításáért köszönet illeti *Tóth Imrét*, a Pedagógus Természetbarát Egyesületek Országos Szervezőbizottsága elnökét, *Fekete József* társelnököt és *Tóth Imrénét*, a bizottság tagját.

Jöve, az 50. országos találkozóra Budapest központtal – még el nem döntött útvonalal –, de változatlanul a Pedagógusok Szakszervezetének anyagi és erkölcsi támogatásával került sor. *Juhász Olga*

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallözva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt – csokorba gy jve – átekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondoljainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kell módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2008. VI. 12.)

Söpörni csak egy irányba?

(...) A XXII. kerületi önkormányzati intézmények technikai dolgozóinak álláshelyét az önkormányzat 2008. június 30-ával megszünteti, velük a VAX XIII. Zrt. köt július 1-jével munkaszerzést. (...)

A munkaszerződésben ez áll: „A munkavállaló kötelezettséget vállal arra, hogy csak olyan politikai és közéleti tevékenységre vállalkozik, amely nem ütközik a munkáltató érdekeivel, továbbá munkaköri feladatainak ellátásában nem korlátozza, munkavállalóként végzett tevékenysége sikerét nem veszélyezteti, a idejét nem veszi dönt mértékben igénybe”.

Felfoghatatlan, miként került ez a passzus egy munkaszerződésbe. Magyarországon demokrácia van! A dolgozók úgy érzik, az ilyen kitételekkel kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek – mondta lapunknak *Dankóné Hegedűs Jolán*, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kerületi elnöke. *Árok Antal*, a PSZ elnöke szerint, bár a „kiszervezések” során számos probléma fölmerül, ez az els olyan eset, amelyik politikai kitételhez köt egy munkaszerződést. Ez alapvetően alkotmányos jogot sért. *Árok* szerint sem jellemző, hogy a politikai tevékenységet a munkavállaló mellékfoglalkozás keretében végezné, a kikötésnek már csak ezért sincs értelme. (...)

(2008. VI. 21.)

Szentesen az iskoláért tüntetnek

(...) A demonstrációt szervezte *Bed Katalin*, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) helyi titkára elmondta, a döntéssel a közgyűlés semmibe vette a tanterület akaratát. Szerinte az öt évre szóló megbízatást pártkatonának kapták, ezt Szentesen mindenki tudja, még ha nem is mondja ki senki. Más válasz ugyanis nincs a miértre. Attól pedig, hogy a kinevezéseknél a politika vált elsődlegessé, a szakmai munka szenved csorbát. A tüntetésekkel azt akarják elérni, hogy a pártpolitikai elkülönítettség ne írhasza felül a szakmai tudást, ezért felszólítják: „Ki a pártpolitikával az iskolából?”. Mint mondta, „ettől persze nem vonulnak ki, de legalább világgá kiálthatjuk a fájdalunkat”.

A legnagyobb pedagógus-érdekvédelmi szervezet, a PSZ szolidaritás a szentesi tüntetéseket. *Árok Antal*, a PSZ elnöke, aki részt vesz a tüntetésen, felháborítónak tartja, hogy a nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok az intézményvezető kinevezésével egyre többször figyelmen kívül hagyják az érintett pedagógusok, szülők, kamarák véleményét, s politikai vagy személyi érdekek alapján döntenek. (...)

(2008. VII. 16.)

Az oktatási tárca partnerséget ajánl az érdekvédelmi szervezetnek

Havonta egyeztetet a jövőben az oktatási tárca és a pedagógusok legnagyobb érdekvédelmi szervezete, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ). Mindez azután a tárgyalás után derült ki, amelyet *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter folytatott tegnap a PSZ új elnökével, *Galló Istvánnéval*. A találkozó után *Hiller* elmondta, a PSZ és a szaktárca között eddig is korrekt, jó partneri viszony volt, az érdekvédelmi szövetség sok segítséget nyújtott az Új Tudás program kialakításában, megvalósításában, ahogy jelentős szerepet játszott a pedagógusok pólékáról szóló vita lebonyolításában és sikeres lezárásában is. A miniszter azt kérte, a partneri viszony maradjon meg a továbbiakban is, a PSZ kontrollálja és segíti a magyar közoktatás legjelentősebb korszerűsítési programjának, az Új Tudásnak a megvalósítását. *Galló Istvánné*, a mintegy nyolcvanezres taglétszámú szervezet elnöke hozzáfűzte: a találkozón megegyeztek arról, hogy ezentúl havi rendszerességgel rövid informális megbeszélést tartanak, amelyen a miniszter, illetve az érdekvédelmi szervezet által legfontosabbnak ítélt kérdésekről

tárgyalnak majd. A megbeszéléseket a különböző munkacsoportoktól függetlenül tartják majd. (...)

(2008. IX. 5.)

Tanévkezdés feszültségekkel

(...) *Galló Istvánné*, a PSZ nyáron megválasztott elnöke szerint fordulatra, hosszú távú, szakmai konszenzuson alapuló közoktatás-politikai koncepcióra van szükség, ami magában foglalná a pedagóguspálya presztízsének javítását, gátat szabna az esélyegyenlenségnek, és biztosítaná a pedagógusok értékállóságát. Az elnök aláhúzta, a pedagógusokat meg kell fizetni, ezen nem szabad spórolni. Kifejtette, nem feszültségmentes a tanévkezdés, ennek egyik okozója a pályakezdők bérpótléka. Ez ügyben a PSZ mindenki számára megfelelő bérmegállapodást szeretne megkísérteni.

Az intézmények racionalizálása is feszültségforrás, s bár a PSZ az oktatási tárcatól kérte ennek felülvizsgálatát, az nem történt meg. Ezért a szakszervezet felmérést készített, hogy többek között arra ad választ, hogy az intézmények bezárása, összevonása után az elmúlt évben hogyan alakultak az álláshelyek, a szakos ellátás, az elbocsátások során érvényesült-e a törvényi eljárás, illetve hogy van-e időszerűség a pénzügyi korrekcióra, tehetséggondozásra. A felmérés november végére készül el. (...)

MAGYAR HÍRLAP

(2008. VII. 16.)

Egységben az érdekvédelmi szervezetekkel

Havonta egyeztetet az oktatási tárca a jövőben a Pedagógusok Szakszervezetével (PSZ) – mondta *Hiller István* oktatási miniszter, miután találkozott az érdekvédelmi szervezettel új elnökével, *Galló Istvánnéval*. Az oktatási tárca vezetője szerint a minisztérium és a PSZ között eddig is korrekt, szakmaiságon alapuló, jó partneri viszony volt, és szeretné, hogy ez így is maradjon. A PSZ korábban több javaslatot fogalmazott meg az Új Tudás programra, ilyen például a pályakezdő pedagógusok pólékának bevezetése. (...)

(2008. IX. 5.)

Hillerék súlyos hibái

Változásokat sürget az oktatásügyben a Pedagógusok Szakszervezete – hangzott el tegnap a szervezet tanévkezdési sajtótájékoztatóján. *Galló Istvánné*, a szakszervezet elnöke elmondta: nem feszültségmentes az idei tanévkezdés sem, mert az intézményi társulások számos gondot vetnek fel. Ezért a PSZ vizsgálatot kezdeményez, hogy megállapítható legyen: az oktatási intézmények társulása valóban a tanulók érdekeit szolgálja-e.

Szintén szeretné kivizsgálni, hogyan változtak a pedagógus-álláshelyek, illetve hogy valóban a törvény által elírt körülmények között tudnak-e dolgozni a tanárok. A szakszervezet vezetője szerint elfogadhatatlan a napközis nevelés alulfinanszírozottsága is, illetve az, hogy a pályakezdők bérkiegészítése mellett nem kapnak támogatást a húsz-huszonöt éves pályán levők. (...)

NAPI ÁSZ

(2008. VII. 26.)

Tanárverés a Józsefvárosban! Új program lenne a megoldás?

(...) A Pedagógusok Szakszervezete megelégedett a mára kialakult helyzettel, és összefogást hirdetett a Magyarországi Szülők Országos Szövetségével. Terveik szerint a kormány és a szaktárca elé terjesztik javaslatukat, mely a tanárok védelmét szolgálja.

Nem úgy kell megoldani a helyzetet, mint az USA-ban, nem biztonsági körök van szükség – mondta el kérdésként *Árok Antal*, a Pedagógusok Szakszervezet elnöke. – Elgondolásunk egy olyan vonzó programról szól, amely a többi között a szülőknek indítanának, hogy átforgalmazzuk szemléletüket. Fontos, hogy ne hátrítsák a nevelést teljes mértékben az iskolákra, mivel az a szülők háttér nélkül mit sem ér. Az is cél, hogy

kialakulhasson egyfajta optimális együttműködés szülők és tanár között. Ezen kívül a diákok közösségi foglalkozásait is gyakoribbá kell tenni.

KÖZNEVELÉS

(2008. VI. 20.)

Egységesebb lesz az Európai Unió közoktatása

Nemrég egyesületbe tömörültek hazánk közoktatási intézményeinek – óvodától a középiskoláig – vezetői, azaz a nevelők munkaadói. Ilyen egyesület az Európai Unió mind a huszonhét országában működik. Az egyesületek elnökei május végén Brüsszelben konferencián vettek részt, ahol Magyarországot *dr. Pataki Mihály* szolnoki gimnáziumi igazgató, a PSZ vezetői tagozatának elnöke képviselte, vele beszélgettünk.

- Jutottak valamilyen megállapodásra?

A részt vevő huszonöt ország képviselői jénél határozata szerint, hasonlóan a felsőoktatáshoz, 2010-ig kidolgozzák az Európai Unió egységes közoktatási rendszerét. Műhöz úgy, hogy az egyes tagországok ne veszítsék el sajátosságait, ne váljanak meg jó hagyományaiktól, mint amilyen például a beiskolázási idősáv vagy a kötelező óvodába járás. Meg is alakult az a nyolctagú bizottság, amelynek az egységesítés elvégzése a feladata. Örömmel, hogy a bizottság munkájában magam is részt vehetek.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2008. IX. 3.)

Akiknek nem jutott iskola

(...) Miközben az iskolákban hétfőn reggel a tanévkezdés feladatai foglalkoztatták a pedagógusokat, aközben a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) miskolci irodájában a munkanélküli nevelők vettek részt átképzésen és vizsganapon. A Új Pálya Program keretében tanulhatnak új szakmát, tudtak meg *Kovácsné Pogány Lenke* szakszervezeti titkártól. Már tavaly is lehetett nyílt hasonló átképzésre, de az idén azok is bekapcsolódhattak a képzésbe, akik 3-4 vagy 5 éve veszítették el állásukat. A forrás is változott, ez alkalommal uniós pénzek támogatják a munkanélküli pedagógusok jobb esélyeit. Ha elvégzik a több mint 400 órás tanfolyamot, akkor EU-pályázattal, projektvégrehajtó és pénzügyi menedzser képzést szerezhetnek, ami után pályázhatnak a munkaügyi központ vállalkozást elvégző támogatására. Megtudtuk azt is, tavaly és az idén Miskolcon közel 150 pedagógus veszítette el az állását, közülük 100-an nyugdíjba vonultak. Tavaly húszan vettek részt átképzésben, az idén pedig tízen jelentkeztek. A képzés a PSZ, Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola, a Magyar Fejlesztési Bank és a munkaügyi központ összefogásával történik.

DÉL-MAGYARORSZÁG

(2008. VI. 23.)

Betelt a keserű pohár!

Több száz résztvevő tiltakozott Szentesen a Csongrád megyei közgyűlés csütörtöki döntése ellen, amely nem a tanári karok által támogatott pedagógusokat nevezte ki igazgatónak az összevont intézmény élére.

(...) *Bed Katalin*, a gimnázium pedagógus-szakszervezetének (PSZ) titkára azt mondta: a demonstrációval persze hogy azt szeretnénk elérni, változtassa meg a megyei közgyűlés a döntését. Ha azonban „a földön marad”, akkor ugyanarra a hatalmi arroganciára számíthat a tanár, mint amivel az új igazgatókat kinevezték. A PSZ országos elnöke, *Árok Antal* lapunknak úgy fogalmazott, fontos a szentesi demonstráció, mert felhívja a törvényhozók figyelmét arra, hogy mi történik az iskolákkal. Úgy véli az elnök: vissza kellene hozni azt az 1992-ig alkalmazott jogszabályt, amely alapján csak olyan személy lehet az igazgató, akit a tanterület több mint fele támogat. Á. A.

Nomen est omen - nevünkben a sorsunk

A nevünk olyan mágikus szó, amelyben benne van mindaz, amiért a világra jöttünk. Elárulja az életünk feladatát, utat mutat, és tisztában lehetünk azzal is, mi okozhatja végzetünket. Aki ismeri a neve jelentését, teljesebb életet élhet.

AZ URALKODÓK (A többi kategória később következik.)

ANIKÓ – *Feladata:* First Ladynek lenni. *Erőssége:* megtalálja azt a férfit, akire felnézhet, akin keresztül el lehet és csodálják. *Gyengesége:* a pénz, a luxus iránti vágya miatt megalkudhat, és kiszolgáltatott helyzetbe kerülhet.

GABRIELLA – *Feladata:* a hatalom elérése és megtartása. *Erőssége:* családayaként, feleségként otthon alárendelődik, a munkában viszont elsőre tör. *Gyengesége:* nehezen tud elengedni, türelmetlen a családtagokkal, nem vállal állást.

ILONA – *Feladata:* más életét befolyásolni. *Erőssége:* az igazmondás. Olyan szakmát választ, lesz benne kiváló, amellyel mások életének irányt szabhat. *Gyengesége:* mások hibáit felnagyítja, folyton ezeket hánytorgatja, ez a fő témája.

LILLA – *Feladata:* a nőiesség hatalma! *Erőssége:* a klasszikus férfi és női szerepeket elfogadja, nőies sportot, hobbit, szakmát választ. *Gyengesége:* az élvezetek hajszolása, kielégületlenség miatti számító viselkedés.

VIVIEN – *Feladata:* tekintélyessé válni, rangot szerezni. *Erőssége:* megbízhatóság, határozottság, amely azt sugallja, minden helyzetben számítani lehet rá. *Gyengesége:* másra vágyik, mint amire lehetősége van, ezért a frusztrált lesz.

ARTÚR – *Feladata:* egyetlen célja, hogy első legyen. *Erőssége:* ragyogó a helyzetfelismerése, mindemellett nagyvonalú másokhoz. *Gyengesége:* nem tud köszönetet mondani, bocsánatot kérni, ráadásul a talpnyalók-nak hisz.

BÁLINT – *Feladata:* legyen hűséges és kitartó. *Erőssége:* jó a megjelenése, választékos a stílusa, nagy hatást gyakorol másokra. *Gyengesége:* nehezen tud a szerelem, a szex kísértésének, a játékszenvedélynek ellenállni, és nagyot bukhat.

FERENC – *Feladata:* egy eszme mellett kitartani, másokat is megnyerni. *Erőssége:* különleges orgánuma, szervezete készsége és meggyőző ereje. *Gyengesége:* allergiás minden kritikára, szerelmi ügyekben gátlástalan.

VILMOS – *Feladata:* saját erejéből sokra vinni, uralkodni. *Erőssége:* társakat talál, akik támogatják ötleteit, de a kezéből nem veszik ki az irányítást. *Gyengesége:* ravaszkodás, másokból élés, lustaság és elhúzózkodás.

A hónap névnapja: Edit

Eredete: ed-hilt (germán). *Jelentése:* „birtokért harcoló”. *Névnap:* szeptember 16. *Változatok:* Edith.

Edit jószívű és engedelmes kislány, soha nem rosszkodik, és híven teljesíti szülei kéréseit. Megtanulja, hogy az engedelmséget nagyra becsülik, így később az élet minden területén igyekszik lojalitást tanúsítani. Készséges és könnyen idomuló természete folytán minden közösségbe remekül beilleszkedik, jó kapcsolatokat alakít ki, amit nem ok nélkül tart az elrejtés zálogának: való igaz, hogy így kiemelkedő tudás nélkül is kitűnő tanulóvá válik, jelentősebb eredmények híján is feljuthat a hivatali ranglétrán. Csakhogy Edit a lelke mélyén feleannyira sem lojális, mint amilyennek kívülről mutatkozik: lázadó szellem lakozik benne, ami idővel a felszínre tör és megköveteli a magáét. A lojalitás tudatos szándéka és a lázadó szellem összeolvadásából rendszerint néma ellenállás, titkon járt külön utak születnek. Ezek megnyugtadják Editet, és lehet véres teszt, hogy a felszínen továbbra is engedelmes legyen. Gyakran választ foglalkozást a család akaratának vagy érdekeinek megfelelően, ami aztán nem szerez örömet neki. Ugyanígy megy férjhez, és ha foglalkozása is, társa is kedve ellenére való, az már túl nagy teher a lelkén.

Tanév eleji viccek

Iskolába járás – Az első Pistikétől megkérdezi a nagymamája:

- Na, szeretsz iskolába menni, Pistike?
- Igen, csak azt nem szeretem, hogy ott is kell maradnom.

Fizika – Mondd, Pistike, te melyik tantárgyat szereted a legjobban?

- A fizikát.
- De hiszen ti még nem is tanultok fizikát! (Lehet, hogy nem is fogtok?) – Hát pont ezért!

Feszítsd ki a melleidet, fiam! Hiszen ember vagy, nem kutya!

E pedagógusokra jellemző felszólítást Gárdonyi Géza kollégánk mondta (írta), aki 145 évvel ezelőtt, 1863. augusztus 3-án született a Fejér megyei Agárdpusztán. Néptanító volt, de 22 éves korától az újságíráshoz fordult. Előbb a Szegei Naplónál, később az Arad és Vidékénél dolgozott, majd a városi Magyar Hírlap munkatársa lett. A Tanítóbarát c. lap alapítója. Számos tárcát, elbeszélést, regényt és verset írt szépirodalmi és ifjúsági folyóiratokba, napilapokba. 1897-től visszavonult az újságírástól is, és csak irodalmi munkásságának élt Egerben, ahol írói érdemei elismeréseként még életében (tíz évvel halála előtt, 1912-ben) utcát neveztek el róla. A XIX–XX. századforduló elmagányosodó írója, aki tudatosan elfordult a nagyvárosi-polgári miliőtől, 1910-től kezdve tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának is. Gárdonyi Gézára, az Egri csillagok és sok nagyszerű műszerzőjére emlékezve, máának is szóló bölcs mondásait gyűjtöttük csokorba. Munkánk, életünk folyamán figyeljünk ezekre!

- Ha a kénytelenség olyan emberrel vet össze, aki nem hozzád való, akadjon rögtön sürgős dolgod a te való szabadulásra, ha pedig nem akadsz, légy türelmes és hallgató, ameddig a kénytelenség hozzábillensel. Társaságod megválasztásában ne nézd: ki szegény? Ki gazdag? Ki alacsony? Ki magas? Csak azt nézd, hogy: Tiszta-e a gallérja? A tisztaságot nem csupán a ruhára értem.
- A múlt n k társasága a legkellemebb. Gondolkodásuk csapongó, szökdécsel. Az állatiaságtól mindig iparkodnak távol lenni, sok finomság, gyengédség van bennük, és tiszta, önzetlen szeretet is.
- Minden gondolat agyi izgalom. Az ember agya ilyen izgalom raktára.
- Nézzetek meg két beszélgetőt: sokszor látjátok, hogy mind a kettő beszél. Egyiket sem érdekli, mit mond a másik, csak az, hogy mit mond maga.
- A hallgató ember – lepecsételt levél. A beszélő ember – kirakodóláda.
- Okos ember, ha beszél, mindig másnak beszél. Az ostoba mindig magának beszél, amikor másnak beszél is.
- Minden ajánlatnak megvan a cukrozva a teteje.
- A pénzről sok jó és elmés mondat olvashatók más könyvekben. Én csak arra figyelmeztetlek benneteket, hogy a pénzszerzés ne legyen életcélotok.
- Ne kérjétek soha kölcsönt. Az adósság ebből változtatja az embert. De ha titeket kér valaki, adjatok mindig szívesen – ha adhattok. Különösen annak adjatok, akinek a szeméből a nyomortűzés kérése szól, s aki szégyenkezve kér. S az olyat ne tekintsetek ebnek, hanem testvérem. Ellenben ne adjatok soha kártyásnak, fényesnek, részegesnek és hízelgőnek. Az olyanok jobb, ha elhidegülnek titeket.
- A pénz okos embernek: zsebben ül szolgál. Az okatlan embernek: zsebben ül úr.
- A méhkas, azt mondják, kicsiben képe az emberi államnak. Én azonban azt látom, hogy a méhek állama tökéletesebb. Náluk a herék az alsórendek.
- A társadalmi osztályokat nem a büszkeség választja el egymástól, sem a pénz, sem a posztó, hanem a szappan.
- Az emberiség fejlődése: girbe-görbe fa. De mégiscsak fölfelé n!
- A nő a vízzel írnak, a férfi a szöveget. Férfiak közt sok az akadozó nyelv; a nő a mindig hibátlanul beszélnek. Férfiak közt sok a lassú beszéd, a nő a szapora beszéd. Több. Van-e egyáltalán hebegő, dadogó?
- Ha a nő tudná, hogy az okos szem mennyire szépíti az arcot – mindig hallgatnának.
- Három dolog, amivel soha ne siess: halevés; borotválkozás; házasság.
- Minden forró víz lehűl, ha leveszik a tűzről. Ez történik a házassággal is, amely testi lángokon forr meg.
- A házasság bizonyára szentség, de a papírost az ördög gyártja hozzá.
- Amit a délelőtti órákban elvetsz, ne vedd fel éjszaka.
- A rossz asszony lány korában: vipera üvegben. Esküvő után: vipera szabadon.
- Jegygyűrű a kirakatban. – Gondold meg, mielőtt bemennél megvenni, hogy ez egy fennmaradt láncszem az elmúlt korok rabszolga-rendszeréből.
- A házasság többnyire azért szerencsétlen, mert a nő elfelejt, hogy angyal. A férfi pedig még azt is elfelejti róla, hogy nő.
- A társadalom fundamentos köve között is egyik nagy talp a becsület. De hát mért nem kötelez a becsületesség a politikánkat? Miért nincs ítélő szék a nemzeteknek, hogy két egymással patvarködő nemzet között ítéljen? Nem közös ügye-e az emberiségnek, hogy egy-egy nemzetet ne nyomhasson el gazság, orvostámadás?
- Csak egyet akarok győltetni: magát a győltetést.
- A győltetés kezében kulimás van. A szeretet kezében aranyozó szerszám.
- A lokomotívban a gőz, az emberben az akarat.
- Minél több gondolatot és energiát foglal össze és visz egy irányba az akarat, annál nagyobb erővel válik majd ki később az ember, abban az irányban társai közül.
- A földi boldogság első feltétele az akarat dolgoztatása egy cél felé, kitérés nélkül, lanyhulás nélkül. Mert a boldogság egyik neve: a jól végzett munka látása, a siker érzése. A munka mutatja meg: mi az értéke az embernek. A. A.

A VISEGRÁDI ORSZÁGOK OKTATÁSI SZAKSZERVEZETEINEK EGYÜTTM KÖDÉSI KERETSZERZ DÉSE

A visegrádi országok – Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia – oktatási ágazatban m köd reprezentatív szakszervezetei a történelmi hagyományokra támaszkodva és az Európai Unió tagállamainak formálódó közös tevékenységét figyelembe véve szükségesnek tartják a szorosabb együttm ködést. Az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Szervezete (ETUCE) keretében végzett közös tevékenységük mellett fontosnak ítélik meg e földrajzi térség népeinek, szakszervezeteinek korábbinál szorosabb kapcsolatát. Ezzel javíthatják a nemzeti és az uniós szint érdekérvényesítés esélyét az oktatás területén, a munka világában és a szociális szférában egyaránt.

A eskomoravský odborový svaz pracovník školství, Nám W. Churchila 2, 113 59, Praha 3. (**František Dobšík** elnök képviselőjében), az Odborný zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, Vajnorská 1, 815 70 Bratislava (**Ján Gašperán** képviselőjében), a Pedagógusok Szakszervezete, 1417 Budapest, Városligeti fasor 10. (**Árok Antal** képviselőjében), valamint a Związek nauczycielstwa Polskiego, Zarząd Główny, 00 Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8. (**Slawomir Broniarz** képviselőjében) (a továbbiakban: Szerz d Felek) a fentiekre tekintettel keretszerz dést kötnek:

I.

A Szerz d Felek szerint fontos és szükséges az együttm ködés, azzal a céllal, hogy az Európai Unión belül érvényesíthessék szervezeteik érdekvédelmét.

II.

Ez az együttm ködés nem csupán azért lényeges, mivel szervezeteink azonos nemzetközi szervezethez tartoznak, hanem azért is, mivel a négyoldalú együttm ködéssel kölcsönösen javíthatjuk érdekeink érvényesítését nemzeti, valamint európai szinten.

III.

A Szerz d Felek megállapodnak, hogy rendszeres tapasztalatcseréket tartanak a nemzeti oktatás, továbbá a szervezeteik tagjainak érdekképviselője területén.

IV.

A Szerz d Felek kijelentik, hogy konzultációkat tartanak szervezeteiknek az Európai Unió nemzetközi fórumain megoldás alatt álló feladatairól. Lehet ség szerint megpróbálják érvényesíteni a közösen kialakított álláspontjaikat a nemzetközi fórumokon történ részvételük alkalmával.

V.

A Szerz d Felek lehet ség szerint támogatják, el segítik a regionális, területi szervezeteik, valamint oktatási intézményeik kapcsolatait, együttm ködését, továbbá tapasztalatcseréjét. Ezzel hozzájárulnak a nemzeteik közötti kontaktus elmélyítéséhez, baráti kapcsolatok kialakításához.

VI.

A Szerz d Felek megállapodnak, hogy konzultációkat tartanak az Európai Közösség oktatási rendszerének kialakításáról, támogatják az alkalmazottak javadalmazási feltételeinek javítását, az állam felel sségvállalásának er sítését az oktatás területén, továbbá a pedagógusok mobilitását az Európai Közösségen belül.

VII.

A Szerz d Felek a lehet ségeik szerint lehet vé teszik tagjaiknak a kölcsönös csereüdüléseket saját üdülikben, mindkét fél számára el nyös feltételekkel. A négy ország területén kölcsönösen igénybe vehet szakszervezeti kedvezményrendszer kialakításával is megpróbálkoznak.

VIII.

A Szerz d Felek a megállapodás egyes pontjainak megvalósítását kölcsönös kapcsolattartással, valamint legalább évenként egyszeri – minden alkalommal másik szerz d fél tagországában tartott – találkozókkal támogatják.

IX.

A Szerz d Felek kölcsönösen támogatják egymást azokban a projektekben, melyek a Visegrádi Alapból valósulnak meg.

X.

A jelen megállapodás nyílt dokumentum. Kölcsönös megállapodás alapján írásbeli záradékok formájában módosítható ill. kiegészíthet .

XI.

A jelen megállapodás mind a négy Szerz d Fél aláírása napján lép hatályba.

Balatonfüred, 2008. június 29.

Mgr. František Dobšík elnök
CMOS
Árok Antal elnök
PSZ

Ing. Ján Gašperan elnök
OZPSaV
Slawomir Broniarz elnök
ZNP

www.pedagogusok.hu

Megújult a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) honlapja:

- aktuális információk az oktatásról,
- jogszabályok, jogsegély,
- érdekvédelem, érdekképviselés,
- kedvezmények, üdülés,
- nyugdíj, társadalombiztosítás.

A PSZ-tagok a zárt oldalak megtekintéséhez els belépéskor használják tagkártyájuk számát, jelszóként lakóhelyük irányítószámát.

Tallózó

- Igen, nincs id m minden újságot, internetes oldalt átolvasni, televízió- és rádióriportot meghallgatni.
- Igen, szeretném, ha helyettem megtennék mindezt, és tematikusan szemléznék a magyar sajtót.
- Igen, pénteken szeretném megkapni az újságot, hogy a hétvégén elolvashassam a lényegét minden oldalról.
- Igen, kipróbálom, és kérek 4 díjmentes Tallózót.

Töltse ki a megrendel lapot, és 4 Tallózó-lapszámot ingyen kap a

Pedagógusok Szakszervezete jóvoltából!

IGEN, kérek 1 hónapra ingyenesen Tallózót.

Név: Házszám:
Település: Emelet / ajtó:
Irányítószám: Telefonszám:
Utca: E-mailcím:

Ajándék-el fizetés esetén az ajándékozott címe?

Jelölje meg itt, ha az ajándékozott személy adatait szeretné megadni, vagy ha más címre kéri a lap kézbesítését!

Név: Házszám:
Település: Emelet / ajtó:
Irányítószám: Telefonszám:
Utca: E-mail cím:

Megrendelését követ en az els szám kézbesítéséig az átfutási id kb. 2 hét.

A Tallózó hetilap fogyasztói ára havonta 1120 Ft, el fizet knek csak 895 Ft 20% kedvezménnyel.

Önnek most 0 Ft, 100% kedvezménnyel! Töltse hatékonyan idejét a Tallózóval!

A kedvezményes el fizetési díj tartalmazza az áfát. (5%), a kézbesítési és az egyéb díjakat is.

A jelen ajánlat kizárólag belföldi kézbesítés esetén érvényes 2008. 12. 31-ig!

A kitöltött megrendel lapot kérjük, küldje vissza e-mailben (tallozo@hamuesgyemant.hu), faxon (06-1-487-5203), vagy postai úton (1012 Budapest, Pálya utca 9.), de rendelhet a 06-1-487-5200-as telefonszámon is!

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

A „hátrányos megkülönböztetés” megállapítása egy állásinterjú kapcsán

1. Az irányadó szabályozás

1.1. Az egyenl bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) tiltja a közvetlen hátrányos megkülönböztetés alkalmazását a foglalkoztatási, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elsegítő eljárással összefüggő rendelkezések alkalmazásakor.

Az Ebktv. 3. § a) pontja alapján foglalkoztatási jogviszonynak minősül: a munkaviszony, a közszolgálati jogviszony, a közalkalmazotti jogviszony, a bírósági szolgálati viszony, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonya, az ügyészségi szolgálati jogviszony, a hivatásos és szerződéses szolgálati jogviszony, a hivatásos nevelési jogviszony. A 3. § b) pontja szerint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak minősülnek: a bedolgozói munkaviszony, a munkavégzésre irányuló vállalkozási és megbízási szerződés alapján létrejött jogviszony, a szakcsoporti tagsági viszony, valamint a szövetségi tagsági viszony, továbbá a személyes közreműködésből járó gazdasági és polgári jogi társasági tevékenységnek a munkavégzésre irányuló elemei.

Az Ebktv. 21. § szerint az egyenl bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, függetlenül a következő rendelkezések meghatározásakor, valamint alkalmazásukkor:

- a munkához való hozzájutásban, különösen nyilvános állás hirdetésben, a munkára való felvételben, az alkalmazási feltételekben;
- a foglalkoztatási jogviszony vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését megelőző, azt elsegítő eljárással összefüggő rendelkezésben.

Az Ebktv. 8. § szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt – így például neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális irányultsága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidőjének jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőihez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Az Ebktv. 9. § szerint közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenl bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport volt, van vagy lenne.

1.2. Az Mt. 77. § szerint a munkaviszony létesítésekor a munkavállalótól csak olyan nyilatkozat megtevétele vagy adatlap kitöltése kérhető, illetve vele szemben csak olyan alkalmassági vizsgálat alkalmazható, amely személyiségi jogait nem sérti, és a munkaviszony létesítése szempontjából lényeges tájékoztatást nyújthat. E tekintetben az Mt. egy kérdéskört nevesít: tilos a munkavállalótól – a munkaviszony létesítésével összefüggésben – terheség megállapítására irányuló vizsgálat elvégzésére, illetve erről szóló igazolás bemutatására kötelezni, kivéve, ha erre a munkaköri alkalmasság vizsgálata és véleményezése körében, jogszabály elírása alapján kerül sor. Az Mt. 5. § (1) bekezdése szerint a munkaviszonnyal kapcsolatban az egyenl bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebktv. 2. §-a szerint az egyenl bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket az Ebktv. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.

Az állásinterjú feltett kérdése akkor sérti az egyenl bánásmód követelményeit, ha eredményeként a munkavállaló az Ebktv. 8. §-ban felsorolt, valós vagy vélt tulajdonsága miatt részesül más, összehasonlítható

helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban. Mivel nem adható kimerítő felsorolás, ezért az eset összes körülménye alapján lehet megítélni, hogy az állásinterjúkon a munkáltató által feltett kérdések eredményezhetnek közvetlen hátrányos megkülönböztetést. Példálkozó jelleggel kimondható, hogy közvetlen hátrányos megkülönböztetést eredményezhetnek különösen a magánéletre, párkapcsolatra, családi életre, tervezett gyermekvállalásra, szexuális szokásokra, lakóhelyre, származásra, vallási vagy politikai meggyőződésre, politikai események megítélésére, vagyoni helyzetre, egészségi állapotra vonatkozó kérdések.

Ha a munkáltató az állásinterjúján feltett, az egyenl bánásmód követelményét sértő kérdésre adott válasz vagy a válasz megtagadása miatt nem létesít munkaviszonyt a jelentkezővel, akkor ez közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül. A közvetett hátrányos megkülönböztetés tilalma fogalmilag ki van zárva az állásinterjúján feltett kérdés vonatkozásában, mert a megkülönböztetés mindig a védett tulajdonságon alapul. Önmagában egy vagy több, az egyenl bánásmód követelményét sértő kérdés feltevése nem alapozza meg a közvetlen hátrányos megkülönböztetést. Csak akkor állapítható meg közvetlen hátrányos megkülönböztetés, ha a munkáltató intézkedése hátrányt okoz. A hátrány lehet a jogviszony létesítésének elmaradása, illetve a munkáltató összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalójánál kedvezőtlenebb feltételek alkalmazása. Az is hátrány lehet, különösen a munkaviszony létesítésekor, hogy a munkavállalóval családi körülményei folytán határozott idejű, vagy próbaidővel munkaviszonyt létesítenek, míg a többi felvett alkalmazottal határozatlan idejű munkaszerződést kötnek.

1.3. A munkavállaló mentesülhet a felelősség alól az Ebktv. 22. §-a alapján, amely két kimentési szabályt tartalmaz. E szerint nem jelenti az egyenl bánásmód követelményének megsértését

- a munka jellege vagy természete alapján indokolt, és az alkalmazásnál számba vehető lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos, illetve
- a vallási vagy más világnézeti meggyőződésén, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozásán alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkoztatási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt,
- foglalkoztatási körülményen alapuló megkülönböztetés.

1.4. Az Mt. 199. § (1) bekezdése alapján a munkavállaló a munkaviszonyból származó igényének érvényesítése érdekében kezdeményezhet munkaügyi jogvitát. Ha a munkáltató az állásinterjúján összefüggésben megsérti az egyenl bánásmód követelményét, akkor a jogában sértett fél munkaügyi jogvitát kezdeményezhet. A munkaügyi jogvita mellett a munkavállaló kezdeményezheti az Egyenl Bánásmód Hatóság eljárását, amely az Ebktv. és az Mt. fentiekben hivatkozott szabályai alapján köteles eljárni, valamint munkaügyi ellenérzés lefolytatását.

1.5. Az Ebktv. 19. §-a alapján a munkavállalónak azt kell valósítani, hogy

- a munkáltató által feltett és a munkavállaló által sérelmezett kérdések összessége összefügg egy olyan tulajdonsággal, amely a 8. § alapján védett tulajdonságnak minősül. Az ilyen esetekben ugyanis a munkavállaló nem feltétlenül rendelkezik az érintett tulajdonsággal, de a munkáltató ezt feltételezi róla,
- a munkáltató az állásinterjúján történő meghallgatása után nem létesített vele foglalkoztatási, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt, illetve kedvezőtlenebb feltételekkel létesített jogviszonyt, mint az összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalóival.

A munkavállaló nem köteles bizonyítani az okozati összefüggést a kérdés és a hátrány között. A munkáltatói kimentés körében lehet annak jelentősége, hogy a kérelmező milyen választ adott a kérdésre. Mindezek alapján a munkáltatónak, illetve az utasításadásra jogosult személynek azt kell bizonyítani, hogy

- eljárása nem sértette meg az egyenl bánásmód követelményét: nem tett fel olyan kérdést, amely közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül, illetve az alkalmazás megtagadása, kedvezőtlenebb feltételek (hátrány) nem volt okozati összefüggésben az általa feltett kérdéssel, illetve a munkavállaló arra adott válaszával, hogy

- nem volt köteles megtartani az egyenl bánásmód követelményét: az általa feltett kérdés, illetve azt követő eljárása megfelel az Ebtv. 22. §-ában foglalt feltételeknek.

2. Egy konkrét eset

2.1. A munkáltató álláshirdetést tett közzé, amelyben eladói munkára keresett jelentkezőket. Az álláshirdetésben elvárásaként jelölte meg egyebek között a jó fizikai teherbíró képességet és az időbeosztás szerinti rugalmasságot.

A kérelmező az Egyenlő Bánásmód Hatóságnál a munkáltató ellen arra hivatkozva kezdeményezett eljárást, hogy a munkafelvételekor az anyasága okán hátrányosan megkülönböztették, és emiatt nem került sor arra, hogy vele munkaviszonyt létesítsenek. Ezen túlmenően sérelmezte azt is, hogy a fizikai alkalmasságát a munkáltató csak „ránézéssel” becsülte fel.

A tényállás szempontjából lényeges körülmény, hogy a kérelmező a munkakör betöltéséhez szükséges képzettséggel rendelkezik, három gyermeket nevel, legkisebb gyermeke kilenc hónapos. A kérelmező a hirdetés szerinti munkavégzési helytől 40 km-re lakik. A kérelmező a következőket adta el: a hirdetésre történt jelentkezését követően egy tesztet kellett kitöltenie, ebben azt jelölte meg, hogy részmunkaidőben kívánja a munkakört betölteni. A teszt eredményéről értesítést nem kapott, ezért telefonon érdeklődött. Arról tájékoztatták, hogy tesztje sikerült, de a gyermeke még kicsi, és a törvény szerint nem dolgozhat a gyermeke egy éves koráig, ezt követően jelentkezzék majd újra. A kérelmező újra beadta a jelentkezését. Ez alapján már személyes beszélgetésre is behívták. A kérelmező állítása szerint ezen a beszélgetésen részben arról tájékoztatták, hogy csak éjszakai munkavégzésre van lehetőség, részben viszont olyan munkarendről kapott tájékoztatást, hogy a munkavégzésre beosztás szerint, a 06.00 órától 22.00 óráig terjedő időszakban kerül sor. A beszélgetésen a kérelmező egyértelművé tette, hogy a teljes munkaidőben történő foglalkoztatást is vállalja. Szó volt arról is, hogy a kérelmező hol lakik, milyen a közlekedés, kérdezték korábbi munkahelyéről is, gyermekeiről is és férjéről is, majd az egészségi állapotára vonatkozóan is elhangzottak kérdések. E körben a munkáltató részéről utaltak arra is, a kérelmező alacsony termetű, sovány testalkatú, és fél, hogy nem bírná az áruk pakolásával járó fizikai megterhelést. A beszélgetés végén azt közölték vele, hogy nem veszik fel, mivel jelenleg csak 3 hónapos határozott idejű szerződésre van lehetőség, és a kérelmező nem tudna reggel 05.00 órára bejárni. E tekintetben a kérelmező hivatkozott arra, hogy a beszélgetésen nem is ilyen jellegű munkarendről volt szó. A kérelmező eladta továbbá, hogy tudomás szerint rajta kívül még három férfi jelentkező is volt, közülük kettőt szintén elutasítottak.

2.2. Az eljárás alatt a munkáltató arra hivatkozott, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód követelményét. A kérelmező elutasítása nem állt okozati összefüggésben azzal, hogy többgyermekes anya. Ha ez lett volna az elutasítás oka, akkor a kérelmezőt az interjúra sem hívták volna. Egyébként a munkavállaló foglalkoztat kisgyermekesnek, ami igazolja, hogy e tekintetben nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést.

A munkáltató nem egy indokra alapította döntését, hanem összességében úgy ítélte meg, hogy a kérelmező a betölteni kívánt munkakörre nem alkalmas, nem elég rátermett. Ezek között jelentősege volt annak, hogy a kérelmező a munkavégzési helytől 140 km-re lakik. Mivel ilyen esetben a munkáltatónak költségtérítést kell fizetnie, a költségtakarékosság érdekében a munkáltató olyan munkavállalókat részesít előnyben, akik közelebb laknak. Az adott munkakör vonatkozásában felmerült volna az éjszakai munkavégzés szükségessége, de a kérelmezőt tekintettel arra, hogy egyik gyermeke még nem töltötte be az egy éves életkort – éjszakai időszokban nem lehet foglalkoztatni. Ezen túlmenően en szerepet játszott az is, hogy a munkakör közepes fizikai munkabírást igényel. A munkáltató hivatkozott arra is, hogy az interjú közben feltett egy vagy több személyes jellegű kérdés nem alapozza meg a hátrányos megkülönböztetést, és a pályázót a vele összehasonlítható helyzetben lévő pályázókhöz képest nem részesítette kedvezőtlenebb bánásmódban. Az állásra egyébként négyen jelentkezték, de végül senkit sem vettek fel. Az elutasítottak között férfiak is voltak.

2.3. Az eljárás közben a hatóság több tanút meghallgatott, akik a munkaviszony létesítését megelőző munkáltatói eljárásban részt vettek. A hatóság megvizsgálta a munkáltatónál foglalkoztatott létszámot abból a szempontból, hogy a munkáltató milyen arányban foglalkoztat nőket, illetve anyákat. Ezen túlmenően a hatóság tesztelést is végzett: a munk

áltatóhoz egy olyan megbízott tesztelő is jelentkezett, aki a kérelmezőhöz hasonló jellemzőkkel rendelkezett.

2.4. A bizonyítási eljárás alapján a hatóság arra a következtetésre jutott, hogy a munkáltató nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy az eljárása nem sértette meg az egyenlő bánásmód követelményét. Az eljárás közben meghallgatott tanúk a történetek vonatkozásában egymásnak és önmaguknak is ellentmondásosan nyilatkoztak, ezért a munkáltató nem tudta bizonyítani, hogy nem tett fel az egyenlő bánásmód követelményét sértő kérdést, illetve, hogy az alkalmazás megtagadása nem volt okozati összefüggésben az általa feltett kérdésekkel.

Az eljárás megállapította, hogy a felvételi elbeszélgetésen elhangzottak olyan, a kérelmező anyaságával kapcsolatos kérdések, amelyek a hatóság álláspontja szerint nem voltak szükségesek annak megítéléséhez, hogy a kérelmező el tudja-e látni a munkakört.

A hatóság rámutatott, hogy a munkakör betöltéséhez szükséges egészségügyi, fizikai alkalmasság kérdését a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet szabályai szerint a foglalkozás-egészségügyi orvos jogosult megítélni.

A munkahely és a lakóhely közötti távolságot mint jogszerű elutasítási okot a hatóság azért nem fogadta el, mert egyrészt e tekintetben a tanúk nyilatkozatai nem voltak egységesek, másrészt megállapítható volt, hogy vannak olyan munkavállalók, akik szintén a közigazgatási határon túlról járnak dolgozni a munkáltatóhoz. Ezen túlmenően a kérelmező nem lakik olyan távolságra, amely akadályozná a napi munkába járást.

A fizikai rátermettséggel, illetve a munkába járással kapcsolatos munkáltatói hivatkozást a hatóság azért sem tartotta elfogadhatónak, mert ezek a munka jellege, természete alapján nem voltak indokoltak és arányosak. E tekintetben a hatóság arra is rámutatott, hogy az Mt. 81. § által szabályozott próbaidő jogintézménye lehet séget biztosít arra, hogy a felek egymást, illetve a munkavégzés körülményeit, a velük kapcsolatos elvárásokat, képességeket megismerhessék, és ezekre tekintettel döntenek arról, hogy a munkaviszonyt fenntartják-e.

A munkáltató nem tudta egyértelműen bizonyítani, hogy az elutasítás alapvető okai az éjszakai munkavégzéssel kapcsolatos körülmények lettek volna. E tekintetben az alkalmazott munkarend vonatkozásában sem voltak egyértelműek a csatolt iratok, illetve a tanúk nyilatkozatai. Az eljárás megállapította, hogy a felvételin a kérelmezőt nem tájékoztatták megfelelően az éjszakai munkavégzéssel kapcsolatos körülményekről és rendelkezésekről. Bár tudták, a kérelmező nem végezhet éjszakai munkát, mégis behívták a beszélgetésre, noha korábban részben emiatt utasították el jelentkezését. A foglalkoztatási tilalommal kapcsolatban a hatóság az Európai Bíróság egyik eseti döntésére is felhívta a figyelmet, amely szerint közvetlen diszkriminációnak minősül, amikor egy terhes nő felmondását a munkáltató azzal indokolta, hogy a német szabályok szerint a munkavállalót a terhességére tekintettel nem lehet éjszakai munkavégzésre beosztani.

A terhesség miatti éjszakai munkavégzésre vonatkozó alkalmatlanság ugyanis csak ideiglenes. A fentiek alapján a hatóság megállapította, hogy a kérelmezővel szemben a munkáltató megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amikor a kérelmező eladó munkakörbe történő felvételét anyasága és egyéb helyzete – magassága, testalkata – miatt elutasította.

A hatóság megtiltotta a jogszerű magatartás jövőbeni tanúsítását, elrendelte a jogerős és végrehajtható határozatnak a hatóság honlapján, 90 nappal történő nyilvánosságra hozatalát. Ezen túlmenően a hatóság kétféle millió forint bírságot és az eljárás költségeinek megfizetésére kötelezte a munkáltatót.

A határozat ellen a közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye, a munkáltató a határozat kézbesítésétől számított 30 napon belül az illetékes bíróságnál kérheti a határozat bírósági felülvizsgálatát.

A rehabilitációs járadékban részesülő munkavállaló felmondási védelme

2008. január 1-jétől kezdődően jelentősen mértékben átalakultak a megváltozott munkaképességű munkavállalókra vonatkozó, illetve a rokkantsági nyugdíjra való jogosultsággal kapcsolatos szabályok. Hatályba lépett a rehabilitációs járadékról szóló 2007. LXXXIV. törvény (Rjt.), valamint a komplex rehabilitációról szóló 321/2007. (XII. 5.) Korm. rendelet és az

egészségkárosodott személyek szociális járadékáról szóló 387/2008. (XII. 23.) Korm. rendelet. Ez utóbbi jogszabály hatályon kívül helyezte a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról szóló 8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendeletet.

1. Az új szabályozás célja egy komplex rehabilitációs rendszer kialakítása, amely új minősítési rendszer bevezetésével az egész szervezetre vonatkozó egészségkárosodás és a szakmai (a betöltött, illetve betölthető munkakörrel függő) munkaképesség-változás megállapítása mellett nem az elveszett, hanem a megmaradt, a fejleszhető képességekre, a rehabilitációs esélyekre koncentrálnak, és ezzel megalapozza az érintettek visszatérését a munkaerőpiacra. Ennek érdekében a legalább 50 százalékos egészségkárosodást és szakmai munkaképesség-változást szenvedett, rehabilitálható személyek számára egy határozott idejű – legfeljebb három éves időtartamra megállapítható – társadalombiztosítási ellátást vezetnek be, a rehabilitációs járadékot, amelynek célja a meghatározott idejű biztosítási jogviszonnyal (szolgálati idővel) rendelkező, jelentős egészségkárosodás miatt rehabilitációra szoruló, teljes értékű munkavégzésre alkalmassá tehető személyek jövedelemarányos keresetpótlásának, átmeneti (a rehabilitációs folyamat időtartamára történő) foglalkoztatásának, rehabilitációjának biztosítása az integrált munkaerőpiacra történő foglalkoztatásuk eléréséhez. Azok a személyek, akiknél a keresetvékenység folytatásának időtartama alatt legalább 40 százalékos mértékű egészségkárosodás következett be, a 387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet által szabályozott feltételek szerint átmeneti járadékra, rendszeres szociális járadékra, vagy a bányász dolgozó egészségkárosodási járadékára jogosultak.

Az egészségkárosodás mértékéről és a rehabilitálhatóság kérdéséről az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet (ORSZI) szakértői bizottsága dönt, és emellett – a rehabilitáció lehetséges irányától függően – megállapítja az érintett személyi, orvosi, szociális és foglalkoztatási rehabilitációs szükségleteit, valamint a rehabilitációhoz szükséges időtartamot is. A fenti pénzügyi ellátásokra vonatkozó szabályozás mellett fejlesztik az orvosi, a szociális és a foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások körét. Fontos az utóbbi vonatkozásában jelentős szerepet kap az állami foglalkoztatási szerv. A szakértői bizottság döntésére figyelemmel ugyanis a regionális munkaügyi központnak az érintett személy lakóhelye szerint illetékes kirendeltsége a rehabilitációs járadék megállapítása esetén rehabilitációs tervet készít és rehabilitációs megállapodást köt [a rendszeres szociális járadékra jogosult személlyel pedig – a 387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet által szabályozott feltételek szerint – álláskeresési megállapodás megkötésére kerül sor].

2. Miként módosították az egészségkárosodott, megváltozott munkaképességű munkavállalókra vonatkozó munkajogi szabályokat?

2.1. Az új szabályozás nem érintette az Mt. 85. § (3) bekezdésének rendelkezését, amely elírja, hogy a munkáltató a munkaviszony fennállása alatt megváltozott munkaképességűvé vált munkavállalót köteles – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – az állapotának megfelelő munkakörben tovább foglalkoztatni. A rendelkezésből fakadó további (érdemi) munkáltatói kötelezettségek azonban változtak, tekintettel arra, hogy egyrészt új felmondási védelemre vonatkozó rendelkezéseket vezettek be, másrészt hatályon kívül helyezték a 8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendeletet, aminek következtében a munkáltatónak nem kell már lefolytatnia a korábban elírt rehabilitációs eljárást.

Ez utóbbi rendelkezések helyett az Rjt. 7. § (6) bekezdése azt írja el, hogy „amennyiben a rehabilitációs járadékban részesülő keresetvékenységet folytat, akkor rehabilitációját elsősorban ennek keretében kell megkísérlni. Ennek érdekében az állami foglalkoztató a megkeresést követően 10 munkanapon belül köteles konzultációt folytatni a rehabilitációs intézkedések lehetőségeiről. Ha a foglalkoztató a szükséges rehabilitációs intézkedéseket vállalja, akkor a rehabilitációs megállapodást ennek alapulvételével kell megkötöni.” E rendelkezés végrehajtása érdekében a komplex rehabilitációról szóló 321/2007. (XII. 5.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy amennyiben „a foglalkoztató az Rjt. 7. §-ának (6) bekezdése szerinti megkeresés alapján a szükséges rehabilitációs intézkedéseket vállalja, akkor a rehabilitációs megállapodás és a rehabilitációs terv kidolgozásába a foglalkoztatót is be kell vonni. A kirendeltség a foglalkoztatót tájékoztatja a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása során igénybe vehető támogatásokról és szolgáltatásokról”.

Az iméntiek alapján megállapítható, hogy míg a korábbi szabályok szerint a munkáltatónak a saját szervezetén belül le kellett folytatnia egy rehabilitációs eljárást (és ha rendelkezett a munkavállaló egészségi állapotának megfelelő üres munkakörrel, azt a munkavállaló számára fel kellett ajánlania), addig az új szabályok szerint a munkáltatót a munkaügyi központ illetékes kirendeltsége keresi meg. Ennek keretében a munkáltatónak a munkaügyi központ kirendeltségével kell konzultációt folytatnia. A konzultáció tartalmát, a vele kapcsolatos munkáltatói jogok, illetve kötelezettségek körét a jogszabály nem határozza meg. A szabályozásból azonban következik, hogy a konzultáción azt kell megbeszélni, hogy a szakértői bizottság által meghatározott rehabilitációs szükségletekre figyelemmel megoldható-e a munkáltatónál a munkavállaló foglalkoztatása. A konzultáción a munkáltató nyilatkozhat arról, hogy van-e a munkavállaló egészségi állapotának megfelelő másik munkaköre, illetve, hogy tud-e olyan további intézkedést tenni, amely a rehabilitációt el segítheti. A jogszabály értelmében azonban a munkáltató nem köteles vállalni, hogy a munkavállaló rehabilitációja érdekében valamilyen intézkedést tesz. E tekintetben viszont megjegyezzük (mint arról a későbbiekben még szó lesz): az, hogy a munkáltató nem vállalja a rehabilitációs intézkedéseket, egyidejűleg nem jelenti azt, hogy feltétlenül megszüntetheti a munkavállaló munkaviszonyát.

2.2. A 8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendelet hatályon kívül helyezésével a munkáltatónak az a kötelezettsége is megszűnt, hogy a szakszerű rehabilitációs javaslatok kidolgozása, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának figyelemmel kísérése érdekében a foglalkozás-egészségügyi orvos bevonásával legalább háromtagú rehabilitációs bizottságot megköttesen, amely a munkáltatói rehabilitációs megbízottból és az üzemi tanács által kijelölt személyekből áll. Megjegyezzük azonban, hogy a jogszabály hatályon kívül helyezése ellenére a bizottságok továbbra is megkötethetők.

A fenti rendelkezés mellett az Mt. 65. § (3) bekezdés d) pontja eddig is elírta a munkáltató számára, hogy a döntése előtt az üzemi tanáccsal köteles véleményeztetni a megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációjára vonatkozó intézkedések tervezetét. E rendelkezést az Rjt. 21. § (1) bekezdése úgy módosította, hogy a munkáltató „a külön jogszabályban meghatározott egészségkárosodott, megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációjára vonatkozó intézkedések tervezetét” köteles döntése előtt véleményeztetni. Ennek megfelelően módosították a Kjt. 16. § (2) d) pontját is, amely a közalkalmazotti tanács véleményezési jogát szabályozza. Az új rendelkezések alapján azonban az üzemi (közalkalmazotti) tanács véleményezési joga érdemben nem változott: továbbra is a munkáltató egészét érintő rehabilitációval kapcsolatos átfogó tervek (és nem az egyes munkavállalókat érintő konkrét rehabilitációs intézkedésekre) vonatkozik, hiszen az üzemi (közalkalmazotti) tanács véleményezési joga nem az egyedi intézkedésekre irányul.

A Munkaügyi Értesítő 2008. márciusi száma felhasználásával összeállította:

dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezet. jogtanácsos

Nemzetiségi pótlék vagy idegennyelv-tudási pótlék

A felperes esetében német nemzetiségi óvodapedagógusi diplomájára tekintettel felsőfokú idegennyelv-tudási pótlék megfizetésére kérte kötelezni az alperest a 2004. január 1. napjától 2006. április 30-áig terjedő időszakra.

A munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, és az alperes javára perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes 1985 óta áll közalkalmazotti jogviszonyban az alperesnél mint szakvezető óvón. 1999. június 28. napjával felsőfokú német nemzetiségi óvón képzési iskolában szerzett diplomát, melyet követően az alperes a felperes számára felsőfokú nyelvvizsgánkat megfelelő nyelvpótlékot állapított meg, mivel a felperes a munkáját a gyakorló óvoda két nyelven német nemzetiségi csoportjában végezte. A nyelvpótlékot az alperes 2004. február 1. napjáig folyósította. 2005. február 1. napjától kezdődően a gyakorló iskolát és a gyakorló óvodát integrálták, melynek következtében az iskola igazgatója irányítja az óvodát is. Az integráció létrejöttét megelőzően az alperes akkori óvodavezetője visszavonta a felperes idegennyelv-tudási pótlékát és helyette nemzetiségi pótlékot állapított

meg részére havi 4 000 forint összegben. Ezen túlmenően visszavonta a felperes szakvezet i megbízását is.

A felperes a heti kötelez óraszámait az integrációt megelőzően változóm szak-beosztással látta el, az integrációt követően pedig az óvodavezet 2004. február 13. napján kelt leírata szerint kellett volna ellátnia a nemzetiségi feladatait. E leírát meghatározza, hogy páros hét a magyar hét, a páratlan a nemzetiségi hét, és páros héten a felperes munkaideje 30 óra, míg páratlan héten 34 óra. A magyar héten a nemzetiségi feladatokat a délutáni szabadidőben és a gondozási teendőkben kell végrehajtani. A páratlan héten a felperes szervezi a nemzetiségi foglalkozásokat. Javaslatot tett az óvodavezet arra, hogy a naplóban német nyelven is rögzítsék mind a nevelési tervet, mind a német nyelven folyó fejlesztési feladatokat. Ezt követően 2004. augusztusában a felperes számára munkaköri leírást is adott ki.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét megalapozatlannak találta, mivel a felperes nemzetiségi óvodapedagógus volt, felsőfokú német nemzetiségi óvón képzésű iskolán szerzett diplomát, és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 17. § (3) bekezdése alapján nemzetiségi óvodapedagógusi oklevél a felperes esetében alkalmazási feltétel volt. Munkaköre betöltéséhez szükséges volt a német nyelv rendszeres használata, ezért a Kjt. 74. § (4) bekezdése alapján nyelvpótlékra igényt nem támaszthatott.

A felperes fellebbezése folytán eljáró megyei bíróság ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indoklás kiegészítéseként hangsúlyozta, hogy a nemzetiségi csoportok tényleges meglétét és működését igazolják az alperes ennek érdekében tett munkáltatói intézkedései, így egyebek között a hivatkozott 2004. február 13-án kelt leírata is. A felperes maga is állította, hogy munkája közben használta a német nyelvet, ilyen nyelven beszélt a gyerekekhez. A hivatkozott munkarendváltás, illetve figyelemfelhívás azt a célt szolgálta, hogy a nemzetiségi feladatok ellátása érdekében fokozott együttműködésre készítse az óvónokat. Minthogy a felperes munkaköre ellátásához a nemzetiségi óvodapedagógusi oklevélre szükség volt, ezért számára, a munkaköre ellátásához szükséges idegen nyelv használata alapján nyelvpótlék nem fizethető.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte. Álláspontja szerint a bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmével állapította meg a tényállást, és emiatt téves jogi következtetésre jutott. Arra hivatkozott, hogy sem a kinevezésében, sem a munkaköri leírásban nem szerepelt, hogy német nemzetiségi csoportban lenne köteles a munkáját végezni, csak délután tart foglalkozásokat és ez alkalommal a német nyelvet csak önszorgalomból használja. A nevelő-oktató foglalkozásokat a kollegan jezikáról-gal délelőtt és magyarul tartja, ezért a csoportnaplót is vezeti. A kinevezése, illetve munkaköri leírása módosítására lett volna szükség ahhoz, hogy köteles legyen német nemzetiségi csoportban dolgozni. Az alperes leírata csupán egy levelezés része, nem tekinthető közös megegyezésnek. Míg a bíróság a felperesnél német nemzetiségi csoport is, ahol a délelőttös óvón német nyelven tartja a foglalkozásokat, a felperes azonban nem ebben a csoportban dolgozik. Megítélése szerint jogosult idegen nyelvi pótlékra, mert nem végez nemzetiségi nevelő munkát.

A felülvizsgálati kérelem nem minősül alaposnak.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére, csupán azt vizsgálja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok megállapításánál és egybevetésénél nem történt-e irratellenségek vagy kirívóan okszertlen, logikátlan következtetések.

Az adott esetben a jogerős döntés alapjául szolgáló ítéleti tényállás tekintetében jogszabálysértést megalapozó téves ténybeli következtetés nem állapítható meg, ezért az a felülvizsgálati eljárásban is irányadó. A periratokhoz csatolt, az alperes gyakorló óvodájának alapító okirata szerint az óvoda alaptevékenysége keretében német kisebbségi kétnyelvű óvodai nevelési tevékenységet is folytat. A felperes keresetében maga is azt állította, hogy a nemzetiségi óvón képzésű iskolai diploma megszerzése után az óvoda kétnyelvű német nemzetiségi csoportjában végezte munkáját és az integrációt követően is nemzetiségi feladatokat látott el. A perben is úgy nyilatkozott, hogy az integrációt követően, bár délutáni feladatoknak tesz eleget és ezek túlnyomó része gondozási feladat, azonban a gyermekek számára rendszeresen németül is elmondja azt, amit magyarul, tehát mind a két nyelven beszél a gyermekekhez. Mindez

alátámasztja azt az ítéleti következtetést, hogy munkakör betöltéséhez a nemzetiségi óvodapedagógusi oklevél, illetve a német nyelv rendszeres használata szükséges volt. Ennek alapján megilleti a nemzetiségi pótlék, nyelvpótlékra azonban nem jogosult. [Kjt. 74. § (4) bekezdés]. A német nemzetiségi csoportban történő feladat ellátására tekintettel részeseül a felperes a 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet 15. § (1) bekezdés e) pontja alapján nemzetiségi pótlékban.

A felülvizsgálati kérelemben eladott, elbírálással ellentétes tények – melyek szerint a felperes óvodai csoportjában csak magyar nyelvű foglalkozás van – ugyancsak nem alapoznak meg a felperes idegen nyelvtudási pótlék iránti igényét, mivel ez esetben a Kjt. 74. § (1) bekezdésében meghatározott feltétel, a magyar nyelv mellett az idegen nyelv használatának indokoltsága nem állapítható meg.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az illetménynövekedés feltétele

A felperes keresetében 2002. január 1-jétől 2005. június 30-áig terjedő időre 314. 120 forint elmaradott illetmény és kamata, 2002-2005. évre kifizetett 13. havi illetménykülönbözöt címen 33. 310 forint, jubileumi jutalom különbözötöként 44. 200 forint illetmény, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A tényállás szerint a felperes 2005. június 30-áig állt az alperes alkalmazásában, 1973. augusztus 1-jétől óvodavezetői beosztásban dolgozott. 1999-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Természet- és Társadalomtudományi Karán közoktatás-vezető szakképesítést szerzett. Erre figyelemmel az alperes 2000. január 1-jétől I. F. fizetési osztályból G. fizetési osztályba sorolta anélkül, hogy a felperes iskolai végzettsége, illetve szakképesítése az iratokon feltüntetésre került volna. A Kjt. 66. §-ának (2) bekezdése szerinti illetménynövekedést az alperes nem állapította meg, és illetményt nem folyósított.

A felperes keresetében 2002. január 1-jétől 2005. június 30-áig terjedő időre 314. 120 forint elmaradott illetménynövekedés és kamata, 2002-2005. évre kifizetett 13. havi illetménykülönbözöt címen 33. 310 forint, jubileumi jutalom különbözötöként 44. 200 forint illetmény, valamint perköltség megfizetésére kérte az alperest.

A munkaügyi bíróság ítéletével 391. 630 forint, valamint 314. 120 forint utáni kamat megfizetésére kötelezte az alperest perköltség viselése mellett.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a 138/1992. (X. 8) számú Korm. rendelet 14/A. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a felperes illetménynövekedésre tarthatott igényt, mivel a besorolása alapjául szolgáló felsőfokú iskolai végzettsége mellé felső oktatási szakirányú képesítést is szerzett, hasznosításának mértéke pedig a fenti jogszabályra figyelemmel közömbös.

A megyei bíróság ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta, a kereset elutasította.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. (Kt.) hatálya lépésekor rendelkezett azokkal a feltételekkel, amelyeket a Kt. 18. § (1) bekezdés a) pontja és a nevelési-oktatási intézményvezetői megbízáshoz elírt. A munkáltató a Kt. 128. § (8) bekezdése szerint járt el, amikor a közoktatás-vezető képesítést megszerző felperest a Ktv. 61. § (1) bekezdés g) pontja alapján – figyelemmel a 63. § (1) bekezdésére – magasabb, G. fizetési osztályba sorolta. A felperes nem rendelkezett olyan további szakképesítéssel, amely alapján megillette volna a Kjt. 66. § (2) bekezdés a) pontja szerinti 5%-os mértékű illetménynövekedést.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a munkaügyi bíróság ítéletének hatályában való fenntartására irányult. Hivatkozása szerint téves a másodfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, hogy a felperesre irányadó volt a Kt. 128. § (1) bekezdés a) pontja szerinti felmentés, mivel 1996-ban 51 éves volt, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig több mint 10 év volt hátra. Érvélese szerint téves az a jogi álláspont is, hogy az illetménynövekedés szempontjából azért nem vehető figyelembe a közoktatás-vezetői képesítés, mert arra a munkakör betöltéséhez nem volt szükség. Felülvizsgálati kérelmében a felperes azt is vitatta, hogy a Kjt. 66. § (2) bekezdés szerinti illetménynövekedés folytán az utóbb szerzett képesítése kétszeres értékelést nyert volna. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtett hi-

vatkozása szerint a felperes a Kt. 128. § (1) bekezdés szerint az életkora alapján a képesítés megszerzése alól felmentést kapott, figyelemmel az 1975. évi II. tv. (T.) 39. § (1) bekezdésére is. A felperesnek szakképésítésre nem volt szüksége óvodavezet i munkaköre ellátásához, ilyet a kinevezése sem tüntetett fel, így a Kjt. 66. § (2) bekezdés a) pontja szerint illetménynövekedésre sem volt jogosult.

A Legfels bb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet nem min sítette alaposnak.

A Kt. 1996. szeptember 1-jét l hatályos 18. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint nevelési-oktatási intézményben az intézményvezet i megbízás feltétele a fels fokú iskolai végzettség és szakképzettség, továbbá a pedagógus szakvizsga, amellyel a felperes nem rendelkezett. Téves a joger s ítélet azon megállapítása, hogy a Kt. 128. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a felperest e körben felmentés illette meg, mivel az 1975. évi II. tv. (T.) ugyancsak ezen id ben hatályos 39. §-ának (2) bekezdésében megjelöltek a felperes életkorára figyelemmel nem alkalmazhatóak. Alaptalanul hivatkozott az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a T. 39. § (1) bekezdésében foglaltakra, mivel e szerint a 20 évi szolgálati id megszerzése kizárólag azon n k esetében jogosít teljes nyugdíjra, akik 1995. január 1-je el tti id pontban az 55. életévüket betöltötték. Felperes estében pedig – 1947. december 21-i születésére figyelemmel – ez nem volt alkalmazható. Mindezek alapján a felperes a törvényi el írásoknak megfelel en nem „önszorgalomból” szerzett közoktatás-vezet i vizsgát – amely szakvizsgával egyenérték a Kt. 128. §-ának (8) bekezdése szerint -, hanem ezáltal a törvényben el írt feltételeket teljesítette.

Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes ezen vizsga megszerzése nélkül nem lett volna a Kjt. 61. § g) pontja szerint G. fizetési osztályba sorolható, végzettségének hiányában.

Ugyancsak megalapozottan foglalt állást a joger s ítélet abban a kérdésben is, hogy a felperes nem rendelkezett olyan további szakképésítéssel, amely alapján igényt tarthatott volna a Kjt. 66. § (2) bekezdés a) pontja szerinti 5%-os illetménynövekedésre, mivel iskolai végzettsége a munkakör ellátásához el írtaknak megfelelt, besorolása e szerint megvalósult, olyan többletvégzettsége pedig nem volt, amely további illetményemelésre vonatkozhatott volna maga után.

A kifejtettre tekintettel a Legfels bb Bíróság a megyei bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

A külföldiek magyarországi foglalkoztatására vonatkozó szabályok módosulása

1. 2007. július 1-jét l ismét változtak a külföldiek magyarországi foglalkoztatásának engedélyezésér l szóló 8/1999. (XI. 10) SZCSM rendelet (továbbiakban: SZCSMr.) egyes szabályai. A módosító 25/2007. (VI. 28.) SZMM rendelet, amelyet a Magyar Közlöny 82. számában hirdettek ki (továbbiakban: módosítás) célja az engedélyezési eljárás rugalmasabbá tétele.

1.1. A fenti cél érdekében a módosítás lehet vé teszi, hogy munkaer piaci helyzet vizsgálata nélkül, az ún. könnyített eljárásban kiadható munkavállalási engedélyek egyes eseteiben az egyéni engedély érvényességének id tartama egy év helyett két évre is kérelmezhet , illel leg kiadható. Az új szabályozás bizonyos személyekkel kapcsolatban tehát kivételt enged azon – továbbra is – általános szabály alól, miszerint az egyéni engedély érvényességének id tartama egy év helyett két évre is kérvényezhet , illel leg kiadható. Az SZCSMr. 6. § (1) bekezdésének b) pontjában, e)-h) pontjaiban, l) pontjában, valamint o) pontjában meghatározott esetekben az egyéni engedély immár legfeljebb két érve is adható, és ezzel az id tartammal meghosszabbítható. A felsoroltak közül ki kell emelni a következ ket:

- Külföldieknek kulcsszemélyzetként történ munkavégzése;
- A külföldi állam diplomáciai vagy konzuli képviseletén dolgozó személyzet közeli hozzátartozójának magyarországi foglalkoztatása;
- Fels fokú oktatási intézmények, tudományos kutatóintézetek, valamint közm vel dési intézmények által meghívott, nemzetközileg elismert külföldinek a 7. § (1) bekezdésének m) pontja alá nem tartozó oktatási, tudományos vagy m véseteti munkavégzése;
- Legalább nyolc éve Magyarországon foglalkoztatott külföldivel legalább öt éve Magyarországon együtt él közeli hozzátartozó munkavégzése;

- Az Ft. 7. § (2) bekezdésében meghatározott külföldivel Magyarországon legalább egy éve együtt él házastárs munkavégzése, továbbá az el bb felsorolt olyan személyek özvegyének munkavégzése, aki az elhunyt házastárral a halál bekövetkezése el tt Magyarországon legalább egy évig együtt élt;

- Az Észak-Atlanti Szerz dés tagállamai közötti (fegyveres er ik jogállásáról szóló) Megállapodás részes államainak a Megállapodás I. Cikk a) és b) pontjában meghatározott és a Magyar Köztársaság területén szolgálati célból tartózkodó fegyveres ereje és polgári állománya közeli hozzátartozóinak munkavégzéséhez a szolgálati célú tartózkodás idejére.

A fenti esetekben tehát az egyéni engedély két évre is megadható, illetve további két évvel meghosszabbítható.

1.2. A módosítás alapján kismértékben kiegészültek a munkaer piaci vizsgálat nélküli engedélyezés, illel leg az engedélymentesség esetei:

Az engedélyt – a jogosultság feltételeinek igazolása esetén – a munkaer piac vizsgálata nélkül kell kiadni a kutatóknak olyan magyarországi oktatási tevékenységéhez, amelyet külön jogszabály rendelkezései szerint, akkreditált kutatószervezettel kötött fogadási megállapodásban meghatározott kutatási tevékenysége mellett végez. A kérelemhez mellékelni kell a fogadási megállapodást is. Ez esetben az egyéni engedélyt a fogadási megállapodásban meghatározott id tartamra kell kiadni, és az a fogadási megállapodás érvényességi id tartamának meghosszabbítása esetén hosszabbítható meg.

Nincs szükség engedélyre a kutató olyan magyarországi kutatási tevékenységéhez, amelyet külön jogszabály rendelkezései szerint, akkreditált kutatószervezettel kötött fogadási megállapodás alapján végez, és a hivatásos sportolónak munkavégzés keretében folytatott sporttevékenységéhez, illetve az edz sporttevékenységre való felkészít tevékenységéhez.

1.3. Az SZCSMr. 4. §(1) bekezdése i) pontja szerint az engedély iránti kérelmet el kell utasítani, ha a foglalkoztató a külföldi által ellátandó tevékenységért az erre a tevékenységre vonatkozó országos átlagos személyi alapbérnél lényegesen alacsonyabb személyi alapbért (illetményt, díjazást) jelölt meg. A módosítás – az egységes jogalkalmazás érdekében – meghatározza, hogy mi tekinthet „lényegesen alacsonyabb” alapbérnek. Így az i) pontban meghatározott feltétel szempontjából a külföldi által ellátandó tevékenységért megjelölt személyi alapbér (illetményezés, díjazás) az erre a tevékenységre vonatkozó országos személyi alapbérnél akkor min sül lényegesen alacsonyabbnak, ha nem haladja meg nyolcvan százalékát.

1.4. A foglalkoztató bejelentési kötelezettségeire vonatkozó rendelkezések is kiegészültek. Az új 14. § alapján a foglalkoztató köteles bejelenteni öt napon belül az illetékes munkaügyi központhoz a munkavállalási engedélyhez kötött munkavállalás megíiusulásán, illel leg az engedélyben meghatározott foglalkoztatás megsz nésén túlmen en azt a körülményt is, ha az engedélyben meghatározott foglalkoztatás engedélymentessé válik. A foglalkoztató fenti bejelentésének a következ ket kell tartalmaznia: a külföldi személyi adatait (nevét, leánykori nevét, anyja nevét, a foglalkoztatás kezd és befejez id pontját, a külföldi által ellátott munkakör, illetve végzett munka megjelölését, az engedély számát, továbbá: ha a foglalkoztatás engedélymentessé válik, az engedélymentességet megalapozó okot is tartalmaznia kell. A külföldi foglalkoztatásának megíiusulása, valamint megsz nése, továbbá a külföldinek az engedélyben foglaltaktól eltér munkahelyen vagy munkakörben történ foglalkoztatása, továbbá a foglalkoztatás engedélymentessé válása esetén a munkaügyi központ az engedélyt visszavonja.

2. A fentiekben túlmen en a külföldiek magyarországi foglalkoztatásával kapcsolatos szabályok változásával összefüggésben azt is meg kell említenünk, hogy 2007. július 19-ét l a 188/2007. (VII. 18.) Korm. rendelet módosította a Magyar Köztársaság által az Európai Unióhoz történ csatlakozását követ en alkalmazandó munkaer piaci viszonyosság és védintézkedés szabályairól szóló 93/2004. (IV. 27.) Korm. rendeletet. Ez a módosítás törölte Hollandiát azon tagállamok közül, amelyek állampolgárának magyarországi foglalkoztatásához munkavállalási engedély szükséges. Hollandia ugyanis teljes kör en feloldotta Magyarországgal szemben a munkaer piaci korlátozásokat, úgy – a munkaer iaci viszonyosságra tekintettel – Magyarország is engedélymentessé tette a holland állampolgárok és hozzátartozók magyarországi foglalkoztatását.

A módosítás alapján tehát – jelenleg – azon uniós tagállamok állampolgárai, illetve hozzátartozói vonatkozásában, amely államok

hazánk csatlakozásának időpontjában már tagjai voltak az Európai Uniónak (ideértve a nemzetközi szerződés alapján az Európai Unió tagállamaival azonos megítélés alá eső államok állampolgárait és hozzátartozóit is) a következő szabályok irányadóak:

- Nincs szükség engedélyre a brit, ír, svéd, portugál, spanyol, görög, finn, izlandi, olasz és holland állampolgárok, illetve hozzátartozójuk esetén.
- A munkavállalási engedélyt az általános szabályok szerint kell kiadni, ha Ausztria, Liechtenstein, Németország vagy Svájc állampolgáról, illetve hozzátartozójáról van szó.
- A munkavállalási engedélyt a munkaerő piaci helyzet vizsgálata nélkül kell kiadni, ha Dánia, Belgium, Franciaország, Luxemburg vagy Norvégia állampolgáról, illetve hozzátartozójáról van szó.

Az utóbbi két esetkor vonatkozásában megjegyezzük, hogy nem változott a speciális szabály, mely szerint az osztrák, liechtensteini, német, svájci, dán, belga, francia, luxemburgi illetve norvég állampolgár – további – magyarországi foglalkoztatásához nincs szükség engedélyre, ha engedély alapján vagy engedélymentesen legalább 12 hónap időtartamú foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban, jogszerűen, megszakítás nélkül foglalkoztatták hazánk csatlakozásának időpontjában, vagy azt követően. Ez a jogosultság azonban megszűnik, ha a foglalkoztatott a foglalkoztatási jogviszonyt egyoldalúan vagy közös megegyezéssel megszünteti [93/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet 3. §].

A Munkaügyi Értesítő 2007. októberi számának felhasználásával összeállította:
dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos

Változások a 2008/2009-es tanévben

I.

Az oktatás tartalmában

Módosult a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 14.) sz. Kormányrendelet

A módosítás célja elsősorban a korai szelekció megakadályozása, a tanulói esélyegyenlőség segítése volt. A 2007. évi NAT-módosítás a kulcskompetenciák fejlesztését jelölte meg az oktató-nevelő munka alapfeladatának. Ehhez nem partner a hagyományos tantárgyszerkezettel, évszázados iskolai munkarenddel, a tanulói aktivitást mellőző régi iskola, szükséges egy differenciáltabb, hatékonyabb tanulásszervezés. Ehhez ad segítséget a kerettanterv az egységes iskolaotthonos, szakaszos (epochalis) oktatáshoz. A NAT-módosítás lehetővé teszi az egységes tantárgyi rendszerben épített természettudományos oktatás elterjesztését. A bevezetés célja, hogy a gyakorlati életben jobban használható természettudományi ismeretekkel erősítsék a tanulók környezetéhez való viszonyát. Sok-sok félreértést kíván az oktatási tárca elkerülni azzal, hogy széles körű társadalmi vitát, szakmai szervezetekkel való egyeztetéseket kezdeményez. A tárca álláspontja, hogy a természettudomány tantárgy bevezetésének számos szakmai feltétele van, például tantervek, tankönyvek, a tanárok megfelelő felkészítése, átképzése, képzése. Várhatóan 2008. december 31-ig elkészül az új tantárgy kerettanterve is, és az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretei között biztosan sor kerül a természettudomány tantárgy kompetencia-alapú fejlesztésére is.

Az új tanévben indul az általános iskolák 5. évfolyamain a készségek, képességek fejlesztését szolgáló, nem szakrendszer-nevelés-oktatás az iskolák pedagógiai programjában elfogadott arányban (25-50%). A bevezetésre a közoktatási törvény 133. § (1) bekezdés alapján kerül sor, 2003 óta ismert a feladat. Az iskolák szabadon választhattak, mely tantárgy keretében ki tanítsa a kiválasztott tárgyat. Működő nyílt pedagógus-továbbképzés keretében alkalmasabbá tenni a tanfókat-tanárokat erre a feladatra, hiszen 5 év volt a döntés és a bevezetés ideje között. Az oktatási miniszter a

tanévnyitói rendeletben elrendelte, hogy 2009. február 1. és április 30. között szakmai ellenőrzés keretében reprezentatív mintavétel útján vizsgálni kell a nem szakrendszer oktatás megszervezését. Sajnos csak most készült el a nem szakrendszer-nevelés és oktatás kerettanterve.

Mivel a Kt. 133. § (2) szerint a 2010/11-es tanévtől lehetővé kell tenni a felkészülést az angol nyelv elsajátítására, ezért a NAT-ban módosításban kimondták, hogy tanórai, tanórán kívüli foglalkozás megszervezésével bármely más középiskolával kötött megállapodás keretében, egyéni felkészülés és az ehhez kapcsolódó feltételek és konzultáció biztosításával lehet a feladatot elvégezni.

Az új NAT szerint az 1-6. évfolyamon a kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása, fejlesztése, a tanulási nehézségek feltárása, a megoldás segítése, az egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési értékelési eljárások alkalmazása a feladat, mert a tanulók így lesznek képesek az életproblémákban adekvát válaszokra.

Az új tanévben az SNI-s gyerekek, tanulók ellátásában jelentős változások történnek. 2007. március 31. és december 31. között a szakértői bizottságok felülvizsgálat keretében döntöttek, hogy a sajátos nevelési igényű fennáll-e az organikus okokra visszavezethető, vagy organikus okokra visszavezethető nem vezethető megismerési funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége miatt. Dönthettek úgy is, hogy a vizsgálatnál beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség áll fenn.

Az igazgató felelős a szakértői vélemény szerint megszervezni az iskolai fejlesztő foglalkozásokat a Kt. 52. § 6/b. pontjában meghatározott időkeretben, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, a fejlesztési cél megvalósításához szükséges kompetenciákat szakirányú továbbképzés keretében elsajátított pedagógus megbízásával. Az iskolai fejlesztő foglalkozás egyéni fejlesztési terv alapján történik, dokumentálni a központilag kiadott egyéni fejlődési lapon kell (Tü 357. r. sz.)

Az iskolák a szakértői és rehabilitációs vizsgálatra csak akkor küldhetnek tanulókat, ha vizsgálatuk a nevelési tanácsadás keretében már megtörtént.

II.

Jogszabályi változások

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvényt (Kt.) az esélyegyenlőség érvényesülésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról szóló 2008. évi XXXI. (MK. 89.) törvény módosította 2008. júniusában.

A módosítás céljaként az előterjesztés az „Új tudás”-program végrehajtásának segítését, az egyenlő bánásmód követelménye teljesítéséhez szükséges jogi-törvényi szabályozás megteremtését, a hatóságok ellenőrzési eszközeinek bővítését jelölte meg.

Véleményem szerint a módosítások iránya némi centralizációs törekvést mutat. Néhány példa. A NAT a jövőben kötelező rendelkezéseket állapíthat meg a helyi tanterv elkészítéséhez [Kt. 8. § (12)]. Kimondta a központi írásbeli felvételi vizsga kizárólagosságát [Kt. 42. § (11)]. Újra módosult az iskolai felvételi körzet kijelölésének szabálya, az egész településen halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma és az összes gyerek száma a viszonyítás alapja, 15% eltérés lehet körzetenként [Kt. 66. § (2)].

Az Oktatási Hivatal szakmai ellenőrzése esetén a Kt. 95/B. § szerint 1 milliárd forint felülvizsgálati bírság a maximálisan kiszabható összeg. Figyelembe kell venni a jogsértés súlyosságát, a bírság ködésre gyakorolt hatását, a kár mértékét, közreműködött-e vizsgált intézmény a szabálysértés feltárásában, vagy titkolta, meddig és milyen gyakorisággal volt a jogsértés, enyhítette-e a jogsértést a károkat, hány jogsértés volt a vizsgált időszakban.

Az Oktatási Hivatal szülői kérelemre a jogsértést 1 számított 150 napon belül határozottan hozhat óvodai felvételi, tanulói jogviszony, kollégiumi felvételi ügyében, ha az egyenlő bánásmód elve sérült. Kijelölhet kötelező felvételt biztosító óvodát, iskolát; a pénzügyi fedezetet a jogsértő önkormányzatra terhelheti.

Több pontosító intézkedés is született. A szülői jogok és kötelezettségek közé bekerült, hogy a szülő köteles a nevelési tanácsadó, illetve iskolapszichológusi vizsgálatra elvinni a gyereket [Kt. 13. § (6), (8)]. Ráér sített a Kt. 33. § (7) arra, hogy a többcélú közoktatási intézményben 1 egységes szervezeti és m -

ködedési szabályzat, pedagógiai program, házirend, intézményi minőségirányítási program lehet, és ezek elfogadása a neveléstelekek át nem ruházható joga [Kt. 57. § (4)]. Lehet vétele a Kt. 38. § (14) az egységes óvoda-bölcsde m ködtetését, ide a gyerekek 2 éves koruk után kerülhetnek be. A nagy, 1500 f feletti intézményekben a többcélú és társulások intézményekben f igazgatói cím, tagintézményekben igazgató cím adható.

Az iskolai szakmai munkaközösségek felvállalhatnak gyermek- és ifjúságvédelmi, szabadidős tanulók integrációjával kapcsolatos feladatokat. Részt vehetnek a belső ellenőrzésben akkor is, ha nincsenek a szakértői névjegyzékben [Kt. 58. § (1)].

Változott a nevelési-oktatási intézmények m ködedéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet, a 10/1994. (V. 13.) MKM rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatások

kat ellátó intézményekről, és a különböző szakértői, vizsgálónői jegyzék és tevékenységről szóló 31/2004. (XI. 13.) OKM rendelet. Ezek pontosítják, a Kt. végrehajtását segít rendelkezések. Hamarosan változik a diákigazolvány kiadása, egyszer sőt, kevesebb adminisztrációt igényel, külső cégeket kizáró megoldás várható.

Dr. Horváth Péter szakértő

Alkotmánybírósági döntés a közoktatási törvényről

A közoktatásról szóló törvény három, a legutóbbi módosítás során elfogadott rendelkezését támadták meg az Alkotmánybíróság előtt. Az indítványozók szerint alkotmányosérték és a Vatikáni Szerződéssel ellentétes,

- hogy az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézmények m ködedéséhez a jegyzék, f jegyzék m ködedési engedélyt kell kiadnia,

- hogy a normatív költségvetési hozzájárulás igénylésére vonatkozó benyújtási határidő elmulasztása jogvesztés,

- az egyházi intézményfenntartók részére járó támogatás elveinek megállapítása.

Az Alkotmánybíróság határozata megerősíti az egyenlő finanszírozás elvét, amely eddig is kormányzati gyakorlat volt,

és amelyen az alkotmánybírósági döntés után sem kell változtatni.

Az Alkotmánybíróság a támadott törvényi rendelkezések közül egyet talált alkotmányosértéknek, nevezetesen a törvény 118. §-a (4) bekezdésének azt a szövegét, hogy a nem állami, nem helyi önkormányzati intézményfenntartók részére megállapított normatív költségvetési hozzájárulások és egyéb támogatások összege nem lehet kevesebb, mint a helyi önkormányzat részére ugyanazon jogcímen megállapított normatív hozzájárulás. Ebből a szövegből megsemmisítette az „és egyéb támogatások” szöveget. Az indoklás szerint az egyház által fenntartott közoktatási intézményeket ugyanolyan szintű pénzügyi támogatás illeti meg, mint a hasonló intézményeket m ködtető állami és önkormányzati fenntartót. **A változás**

csak technikai jellegű, mivel a költségvetésről szóló törvény különbözteti meg az említett módon a fenntartók részére folyósított összegeket.

Nem tartotta ugyanakkor elfogadhatónak a többi indítványt, rámutatva arra, hogy a jogvesztő határidő a közoktatásról szóló törvény jelenlegi hatályos rendelkezései szerint igazolási kérelem benyújtásával „kimenthető”. A szigorú határidő megállapításokra az Alkotmánybíróság szerint is az államháztartás folyamatos m ködedése miatt szükség van.

Nem tartotta jogellenesnek az Alkotmánybíróság a m ködedési engedély megkövetelését, amely olyan technikai jellegű feltételeket támaszt, amelyek nem korlátozzák indokolatlanul az intézményalapítási szabadságot.

A 2008/2009-es tanév jelentősebb időpontjai

2008. 09. 01.: Első tanítási nap.
2008. 10. 17.-11. 28.: Országos érettségi vizsgaidőszak.
2008. 10. 27-31.: Országos szünet.
2008. 10. 31.: A középfokú iskolák nyilvánosságra hozzák a felvételi eljárásuk rendjét.
2008. 11. 21.: Az Oktatási Hivatal közzéteszi az írásbeli felvételt szervező középiskolák, illetve 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok jegyzékét.
2008. 12. 10.: Jelentkezési határidő a központi írásbelikre.
2008. 12. 22-31.: Téli szünet.
2009. 01. 16.: Az első félév vége.
2009. 01. 23.: Az iskolák értesítik a tanulókat és szüleiket az első félévben elért tanulmányi eredményekről.
2009. 01. 23.: Egységes írásbeli felvételi vizsgák az érintett 6 és 8 évfolyamos gimnáziumokban.

2009. 01. 24.: Egységes írásbeli felvételi a középiskolák 9. évfolyamára, általános tanterv képzésre jelentkezésk számára.
2009. 01. 29.: Pótló írásbeli felvételi vizsgák a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumokban, továbbá a középiskolák 9. évfolyamára, általános tanterv képzésre jelentkezésk számára.
2009. 01. 31.: Egységes írásbeli felvételi a tehetséggondozó képzésre jelentkezésk számára.
2009. 02. 05.: Pótló írásbeli felvételi a tehetséggondozó képzésre jelentkezésk számára.
2009. 02. 12.: Az egységes írásbelit szervező iskolák értesítik az eredményekről a tanulókat.
2009. 02. 15.: Jelentkezési határidő a tavaszi érettségi vizsgákra.
2009. 02. 20.: Az általános iskola továbbítja a tanulói jelentkezési lapokat a közép-

fokú iskoláknak, a tanulói adatlapok első példányát pedig a Felvételi Központnak.
2009. 02. 23.-03.13.: A szóbeli felvételi meghallgatások.
2009. 03. 17.: A középfokú iskola nyilvánosságra hozza az ideiglenes felvételi jegyzékét.
2009. 03. 19-20.: A tanulói adatlapok módosításának lehetősége az általános iskolában.
2009. 04. 09-14.: Tavaszi szünet.
2009. 04. 27.: A felvételt hirdető középfokú iskolák megküldik a felvételi döntést a jelentkezésknek és az általános iskoláknak.
2009. 05. 04-15.: Rendkívüli felvételi eljárást kell tartani, ha a felvehető létszám 90 százaléknál kevesebb tanulót vettek fel.
2009. 05. 04-06. 26.: Tavaszi érettségi időszak.
2009. 06. 15.: Utolsó tanítási nap.

PSZ-LYONESS – EGYÜTT TÖBBRE MÉSZ

A Lyoiness Holding Europe AG már nyolc EU-tagállamban eredményesen m köd vásárlói közösség. Nálunk is több mint 100 ezer tagja van, akik vásárlásukkor költségük egy részét visszakapják. A rendszer teljesen átlátható és nyomon követhető a www.lyoiness.hu weboldalon.

GYORSAN, EGYSZER EN, INGYENESEN TAGJA LEHETSZ A RENDSZERNEK. LÉPJ BE! JÓL JÁRSZ!

További információ: 30/743-2597; e-mail: eniko.kocsik@mail.datanet.hu

JOGI PANORÁMA

Az idei tavaszi-nyári ülészakon hozott törvények vagy törvénymódosítások széles jogalkalmazási területet ölelnek fel. Egy-egy törvény vagy rendelet módosítása több törvényre, ill. rendeletre is kiterjed. Valamennyi alább felsorolt új vagy módosított jogszabály a közoktatási terület számára társadalombiztosítási, munkajogi vagy azzal összefüggő, egyéb jogszabályi változásokat, ill. fontos oktatási minisztériumi tájékoztatót tartalmaz „A” jellel kiemelve azokat, amelyek különösen fontosak, vagy az adott jogszabályban nehezen fellelhetőek.

Szükségesnek tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy némely jogszabályi rendelkezés hatálybalépése nem egy időben történik, főképp, ha a több törvényt vagy rendeletet módosít. Vannak olyan jogszabályok, amelyek hatályba lépésének rendelkezése több A4-es oldalt is megtölt. Mi ezt a táblázatban csillaggal (*) jelezzük, mert helyhiány miatt ezeket a rendelkezéseket nem tudjuk a tájékoztatónkban közzétenni. Kérjük, hogy minderre legyenek figyelemmel a **2008. 06. 14-től 2008. 09. 08-ig** terjedő, a **Magyar Közlöny 88-130/2008.** számaiban megjelent jogszabályok alkalmazásakor.

Megjelenés	MK	A jogszabály száma, rendelkezése
2008. 06. 18.	89.	2008: XXXI. tv. Az esélyegyenlőség érvényesülésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról
2008. 06. 19.	90.	162/2008. (VI. 19.) Korm. r. A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2008. évi eseti kereset-kiegészítéséről
2008. 06. 19.	90.	1040/2008. (VI. 19.) Korm. h. A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak eseti kereset-kiegészítésének finanszírozásáról
2008. 06. 24.	92.	2008: XXXVII. tv. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény módosításáról
2008. 06. 27.	94.	167/2008. (VI. 27.) Korm. r. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról
2008. 06. 28.	95.	171/2008. (VI. 28.) Korm. r. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet módosításáról
2008. 07. 18.	105.	12/2008. (VII. 18.) SZMM r. A szakképzési hozzájárulást a saját munkavállalói részére szervezett képzéssel teljesítendő hozzájárulásra kötelezett költségei elszámolásának feltételeiről és az elszámolás szabályairól szóló 13/2006. (XII. 27.) SZMM rendelet módosításáról
2008. 07. 22.	107.	13/2008. (VII. 22.) SZMM r. A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény végrehajtásáról
2008. 07. 29.	111.	20/2008. (VII. 29.) OKM r. Az oktatási és kulturális miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről
2008. 07. 30.	112.	21/2008. (VII. 30.) OKM r. Az oktatási és kulturális miniszter ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeivel összefüggő egyes kérdésekről
2008. 07. 30.	112.	1/2008. (VII. 30.) OKM h. Az Európai Bizottság határozata időpontjának megállapításáról
2008. 08. 04.	115.	198/2008. (VIII. 4.) Korm. r. A felsőoktatási felvételi eljárással és az Oktatási Hivatal működésével kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról
2008. 08. 04.	115.	1053/2008. (VIII. 4.) Korm. h. A „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelési Bizottságának létrehozásáról
2008. 08. 06.	116.	22/2008. (VIII. 6.) OKM r. A képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet módosításáról
2008. 08. 06.	116.	23/2008. (VIII. 6.) OKM r. A szakmai és informatikai fejlesztési feladatok támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2008. 08. 13.	118.	201/2008. (VIII. 13.) Korm. r. A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2008. évi eseti kereset-kiegészítéséről szóló 162/2008. (VI. 19.) Korm. rendelet módosításáról
2008. 08. 15.	120.	26/2008. (VIII. 15.) OKM r. Az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet módosításáról
2008. 08. 20.	122.	161/2008. (VIII. 20.) KE h. Kötvetetés adományozásáról
2008. 08. 26.	124.	206/2008. (VIII. 26.) Korm. r. A bölcsész és közoktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben támogatás igénybevételeinek részletes feltételeiről
2008. 08. 27.	125.	210/2008. (VIII. 27.) Korm. r. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
2008. 09. 05.	129.	116/2008. (IX. 5.) FVM r. A 2008. évi iskolatejprogram szabályozásáról szóló 158/2007. (XII. 28.) FVM rendelet módosításáról

Kedves Kollegák!

A joganyagok letölthetők a pontos év és szám megjelölésével, esetleg tárgyszó megadásával a következő honlapokról: www.irm.hu; www.mo.hu; www.mkogy.hu, valamint megtekinthetők a www.kozlonykiado.hu honlapokon. A fontosabbakat feltesszük a honlapunkra is.

Szíves tájékoztatásul közlöm, hogy kiképzett mediátori képesítést szereztem, ami azt jelenti, hogy közvetíteni tudok jogesetek (nem csak munkajogi) problémák megoldásában peren kívül, egyezség megkötésével. Egyes eljárásokat a bíróság is elismeri. Erről a következő számban közlünk cikket.

Dr. Dudás Lilian
jogtanácsos/kiképzett mediátor